

Begroting 2023-2026

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten
Postbus 393
2250 AJ Voorschoten
Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

September 2022

Inhoudsopgave

Algemeen	4
Inleiding	5
Leeswijzer	7
Infographic	9
Financiële samenvatting	10
Exploitatie	10
Vermogenspositie	18
Beleidsbegroting	20
Recapitulatie	21
P0 Bestuur en ondersteuning	22
P1 Veiligheid	37
P2 Verkeer en vervoer	42
P3 Economie	47
P4 Onderwijs	52
P5 Sport, cultuur en recreatie	57
P6 Sociaal Domein	66
P7 Volksgezondheid en milieu	83
P8 Wonen en bouwen	92
Paragrafen	99
Paragraaf Lokale heffingen	100
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	108
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	118
Paragraaf Financiering	124
Paragraaf Bedrijfsvoering	130
Paragraaf Verbonden partijen	134
Inleiding	134
Overzicht verbonden partijen	135
Paragraaf Grondbeleid	146
Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	148
Financiële begroting	150
Toelichting baten en lasten	152
Toelichting meerjarenperspectief	153
Incidentele baten en lasten	155
Mutaties reserves per programma	156
Bijlagen	157
Nieuw beleid per programma	158
Reserves en voorzieningen	159
Investerings	161
Subsidies	163
Baten en lasten per taakveld	164

Inleiding

Voorschoten in Verbinding Vooruit

We staan aan het begin van een nieuwe coalitieperiode. Dit is daarmee de eerste begroting van het nieuwe college en binnen het nieuwe coalitieakkoord gesloten tussen VVD, Voorschoten Lokaal en CDA. Vanuit het coalitieakkoord "Voorschoten in Verbinding Vooruit" is een eerste vertaling gemaakt van wat dit betekent voor de financiën en waaraan op korte termijn geld moet worden uitgegeven om aan het coalitieakkoord uitvoering te kunnen geven.

Het college vindt het belangrijk dat *Voorschoten dicht bij de inwoner staat*. Een open bestuurscultuur, een bestuur dat bereikbaar en transparant is, met een goede dienstverlening op alle gebieden. We focussen op het leveren van goede dienstverlening aan onze inwoners. We stimuleren inwoners met ons mee te denken.

Vanuit het coalitieakkoord zijn 3 pijlers van belang, deze krijgen ook hun doorvertaling in de begroting:

1) *Voorschoten blijft een heerlijk woondorp*

Ook in de toekomst blijft Voorschoten een heerlijk florerend woondorp, met betrokken inwoners, ondernemers en verenigingen. Een dorp met een groen karakter, voldoende voorzieningen, (preventieve) zorg en welzijn dichtbij en gezellige centra om onze boodschappen te doen of lokaal een baan te vinden.

2) *Voorschoten heeft meer betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen*

We zetten in op het ontwikkelen van meer betaalbare woningen, met name gericht op jongeren, jonge gezinnen en senioren. De focus ligt dus op jongeren/starters, die graag in Voorschoten blijven wonen. Maar ook bouwen voor senioren om zo actief doorstroming op de woningmarkt te bevorderen. Levensloop bestendig wonen/bouwen vraagt extra aandacht.

3) *Voorschoten is duurzaam en toekomstbestendig*

Om klimaatveranderingen het hoofd te bieden gaan we aan de slag met oplossingen op het gebied van klimaatadaptatie. Duurzaam bouwen is de standaard, we gaan onze rioleringen wijkgericht up-to-date brengen. Ook zorgen we ervoor dat onze inwoners droge voeten houden in de toekomst en gaan daarbij zorgvuldig om met onze omgeving.

Bestuurlijke zelfstandigheid en regionale samenwerking als randvoorwaarde

Bovenstaande ambities kan de gemeente Voorschoten niet bereiken als solospeler. Bestuurlijke zelfstandigheid is weliswaar essentieel om grip te houden op eigen voorzieningen, echter zal op meerdere gebieden, zoals zorg en welzijn, klimaat, afval, verkeer, maar ook delen van de bedrijfsvoering, intensief samengewerkt worden in de (Leidse) regio. Een goede dienstverlening voor onze inwoners heeft prioriteit, zelfs als regionale samenwerking soms ten koste gaat van eigen beleidsruimte.

Voorschoten en haar voorzieningen

Voorschoten is een dorp met veel mooie voorzieningen op het gebied van gezondheidszorg, sport, cultuur, winkelgebieden en prachtig groen. Zoals in het coalitieakkoord is opgenomen zullen wij ons er hard voor maken om deze voorzieningen te behouden. Uiteraard maken we hier wel steeds de afweging in relatie tot onze structurele inkomsten en uitgaven.

De gemeente Voorschoten wil dat inwoners een voldoende en stabiel inkomen hebben, zodat iedereen mee kan doen en vooruit kan komen. Door de toenemende complexiteit van onze samenleving, de uitzonderlijk hoge inflatie (onder andere als gevolg van de hoge energieprijzen) en de gevolgen daarvan op het besteedbaar inkomen is er extra inzet nodig om financiële problemen en armoede bij inwoners te voorkomen. De focus ligt hierbij op preventie en het nog eerder signaleren van (dreigende) financiële problemen van inwoners zodat zij op tijd de juiste ondersteuning krijgen en schuldzorgen worden voorkomen. Hierbij is de inzet van onze maatschappelijke partners onmisbaar.

Realisme in relatie tot financiën – werken aan oplossingen

Voorschoten heeft de komende jaren ruimte in de financiën om nieuwe ambities ook op te pakken en waar te maken. In de komende periode zal bij besluitvorming over die ambities goed gekeken worden naar de effecten op de gemeentelijke financiën. Bij besluitvorming over de ambities die wij gaan verwezenlijken wordt goed gekeken naar de financiële kaders. Niet alleen voor Voorschoten, maar voor gemeenten in het hele land is het momenteel een onzekere tijd. Begrotingen staan onder druk. Taken van het rijk worden overgedragen naar de gemeenten, soms met voldoende financiële middelen, maar soms ook met een opgelegde taakstelling. De stijgende kosten in de jeugdzorg en WMO hebben onze aandacht. Met corona achter de rug of beheersbaar, (alhoewel de cijfers nu weer stijgen), een oorlog in Oekraïne, is nog niet geheel duidelijk welke gevolgen dit heeft voor de gemeente en onze inwoners. Er bestaat onduidelijkheid over de ontwikkelingen van het gemeentefonds en daarmee de gemeentelijke financiële ruimte in brede zin, met name richting het jaar 2026 en verder.

Voorschoten is momenteel financieel beter op orde dan 4 jaar geleden. Om dat ook in de toekomst te blijven, zullen wij de komende periode keuzes maken. Grote investeringen zijn geen vanzelfsprekendheid. Hier zal actief financiële ruimte voor worden gezocht. Bijvoorbeeld extra inkomsten of besparingen creëren door het afstoten van vastgoed. Uitgangspunt zal zijn, nieuw beleid wordt gerealiseerd door het schrappen van oud beleid en of door een efficiëntere inzet van de beschikbare middelen.

Zo blijven we bouwen aan een dorp waar het fijn wonen is en blijft, waar voorzieningen in stand worden gehouden en waar wordt voorgesorteerd op een zelfstandig, mooi, duurzaam, waardevol en toekomstbestendig dorp.

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting.

De *beleidsbegroting* is opgebouwd uit een programmaplan en de verplichte paragrafen.

In het programmaplan is het beleid in Voorschoten op hoofdlijnen opgenomen, met het geld, inclusief de toelichtingen, dat we daarvoor beschikbaar hebben. De paragrafen richten zich op de beheeraspecten zoals bedrijfsvoering, weerstandsvermogen, kapitaalgoederen, lokale heffingen, grondbeleid en de paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen.

De *financiële begroting* gaat vooral in op de financiële positie van onze gemeente. Hierin is het totale financiële overzicht opgenomen. Dit bestaat uit de door de raad vastgestelde kaders, het algemene financiële beeld en het overzicht van de baten en lasten.

De opbouw van de beleidsbegroting en de financiële begroting lichten we hieronder toe.

Beleidsbegroting

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat de beleidsbegroting:

- a. De te realiseren programma's;
- b. Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen;
- c. Een overzicht van de kosten van overhead;
- d. Het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting;
- e. Het bedrag voor onvoorzien.

In de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven en per taakveld wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn en wat het belangrijkste resultaat is. Per taakveld is daarnaast een inhoudelijke toelichting opgesteld voor het begrotingsjaar en volgende jaren.

De beleidsindicatoren geven een indicatie van de gewenste maatschappelijke effecten. De totaalramingen per taakveld en programma en de cijfermatige vergelijking per taakveld is opgenomen aan het eind van het programma.

Naast het programmaplan bevat de beleidsbegroting de wettelijk verplichte paragrafen.

In de tabel hieronder staan deze vermeld.

Tabel Paragrafen

Paragraaf	Inhoud
1. Lokale heffingen	<i>Ontwikkelingen op het gebied van de belastingen en heffingen.</i> Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.
2. Weerstandsvermogen en Risicobeheer	<i>Financiële gezondheid van de gemeente</i> De paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om financiële risico's op te vangen.
3. Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beleid ten aanzien van het beheer van kapitaalgoederen.</i> Dit zijn onder andere onderhoud en vervanging van openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en civiele kunstwerken.
4. Financiering	<i>Ontwikkelingen en keuzes in het financieringsbeleid.</i>

5. Bedrijfsvoering	<i>De wijze waarop de gemeente met de bedrijfsvoeringstaken omgaat.</i>
6. Verbonden partijen	<i>Een overzicht van alle verbonden partijen.</i> Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een financieel én een bestuurlijk belang heeft.
7. Grondbeleid	<i>Visie van de gemeente op het grondbeleid.</i> Licht de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht toe en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winstneming en verloop van reserves.
8. Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	<i>Een overzicht van de bezuinigingen in 2023-2026 die in de ramingen zijn verwerkt.</i> De bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen die in deze begroting opgenomen zijn, staan expliciet vermeld in deze paragraaf. Hierdoor kunnen deze onderwerpen goed worden gemonitord.

Financiële begroting

Naast de programma's en de paragrafen uit de beleidsbegroting kent de programmabegroting een financiële begroting. Volgens de voorschriften uit de BBV moet daarin opgenomen worden:

- a. Het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- b. De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting;
- c. De bijlage met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Bij het onderdeel financieel meerjarenbeeld 2023-2026 wordt een meerjarenoverzicht gepresenteerd van baten en lasten. In dit overzicht zijn de gevolgen van nieuw beleid en bezuinigingen integraal verwerkt. In de programmatoelichtingen zijn de concrete maatregelen toegelicht.

Bijlagen

In de begroting zijn de volgende bijlagen opgenomen:

- Bijlage 1 Nieuw beleid per programma
- Bijlage 2 Reserves en voorzieningen
- Bijlage 3 Investerings
- Bijlage 4 Subsidies
- Bijlage 5 Baten en lasten per taakveld

Disclaimer: In het document worden de financiële tabellen automatisch gegenereerd, waardoor er afrondingsverschillen in cijfers kunnen voorkomen.

Financiële samenvatting

Exploitatie

Inleiding

Het beeld voor de periode 2023-2025 is positief, maar vanaf 2026, bestempeld door de VNG als ravijnjaar, wordt een structureel tekort verwacht. De overschotten in de eerste drie jaar zijn het gevolg van bijgestelde ramingen voor de inkomsten uit het gemeentefonds. De bijstellingen zijn een gevolg van recente afspraken tussen VNG en Rijk over de stabiliteit van het gemeentefonds in de jaren 2022-2025. Daarnaast hebben het rijk en de provinciaal toezichthouders voor het ramen van inkomsten algemene uitkering voor jeugdzorg ruimere richtlijnen afgegeven.

Gelet op de geëxplodeerde inflatiecijfers worden in deze begroting, aanvullend op de eerdere ramingen in de kadernota, structureel extra middelen gereserveerd voor toekomstige lastenstijgingen, zoals CAO, inkooptarieven en in het bijzonder energietarieven. De meerjarig kwetsbare financiële positie betekent dat de gemeente Voorschoten voorzichtig moet zijn met haar ambities, afhankelijk van de ontwikkelingen algemene uitkering gemeentefonds vanaf 2026 (zoals het accres, herijking gemeentefonds en opschalingskorting), zullen ambities worden bijgesteld en/of worden getemporeerd.

De nadere uitwerking van het coalitieakkoord beperkt zich om die reden vooral tot eenmalige inzet van extra middelen die nodig zijn voor zorgvuldige onderzoek- en beleidsvormings- en participatietrajecten voor belangrijke besluiten die deze gemeente de komende jaren zal moeten maken.

Goede onderwijshuisvesting is ook bij een kwetsbare financiële positie essentieel, maar vraagt om forse investeringen. Om deze investeringsuitgaven te kunnen dekken wordt met deze begroting een bestemmingsreserve onderwijshuisvesting ingesteld. Een deel van het positieve saldo wordt in deze begroting ingezet voor de voeding van deze reserve. Zodoende wordt er dekking gecreëerd voor toekomstige (investerings)opgaven binnen de onderwijshuisvesting.

Belangrijke ontwikkelingen

Bij de gemeente Voorschoten speelt een groot aantal ontwikkelingen waarvan de financiële consequenties nog onzeker zijn. Een deel betreft ambitie en een deel autonome ontwikkelingen. In de septembercirculaire 2022 krijgen we over de rijksbijdrage meer duidelijkheid. Hieronder volgen, niet-uitputtend, een aantal belangrijke ontwikkelingen:

Herijking gemeentefonds

De gemeente Voorschoten heeft in haar meerjarenbegroting rekening gehouden met mogelijk negatieve gevolgen van de herijking gemeentefonds. Met de meicirculaire 2022 is bekend geworden wat het herverdeeeffect is van de wijziging van het objectief verdeelmodel. Voor gemeente Voorschoten pakt het herverdeeeffect structureel nadelig uit met een korting die uiteindelijk kan oplopen tot € 140 per inwoner. Het rijk heeft in de meicirculaire besloten een ingroeipad te hanteren, waarbij het tekort per gemeente in deze kabinetsperiode maximaal oploopt tot € 37,50 per inwoner in 2025. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel is in deze begroting rekening gehouden dat het nadeel in 2026 met € 15 per inwoner verder oploopt. Hoe dit herverdeeeffect uit zal pakken vanaf 2026, hangt af van een evaluatie van het gewijzigde verdeelmodel, en besluiten over een eventueel nieuw ingroeipad door een volgend kabinet.

Inflatie en stijgende energieprijzen

Door de aantrekkende economie in de afgelopen jaren is er over het algemeen sprake van hogere prijzen voor materiaal en arbeid. Dit wordt versterkt door de Coronapandemie en de Oekraïne crisis waardoor een tekort aan grondstoffen is ontstaan en de prijzen stijgen. Dit zien we onder andere terug in de aanbestedingen en met name in het ruimtelijk domein. Prijsstijgingen zijn van alle tijden. Echter, sinds begin 2022 zien we een versnelling van buitenproportionele prijsstijgingen. Dit heeft een effect op de exploitatie, investeringen en de financiering hiervan: de benodigde externe financiering en de rentelasten nemen toe. Daarnaast ontstaat het

risico dat bepaalde ambities en beleidsdoelstellingen niet, later of moeizaam gerealiseerd kunnen worden. In de begroting 2023 is de stelpost indexatie ten opzichte van de kadernota met € 250.000 verhoogd.

Als gevolg van de huidige energiearmoede is de prijsstijging voor energie buitenproportioneel. In de begroting 2023 is het budget voor de eigen energielasten met 30% verhoogd. Daarnaast is ook een aparte stelpost opgenomen (€ 100.000) ter dekking van verdere prijsstijgingen voor zowel directe als indirecte energielasten.

Krapte op arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is in beweging. Transitie op het gebied van energie, duurzaamheid, digitalisering en robotisering zorgen voor voortdurende veranderingen in de aard en omvang van de werkgelegenheid. Als gevolg van de huidige krapte op de arbeidsmarkt kan het in sommige gevallen lang duren voordat openstaande vacatures worden ingevuld. Het tijdelijk inhuren van extern personeel kan een oplossing bieden, maar is mede als gevolg van de marktomstandigheden kostbaar. Vooral binnen het fysieke domein is het aanbod op de arbeidsmarkt beperkt.

De VNG herkent deze problemen en heeft middels de VNG taskforce economisch herstel en transitie na gesprekken met de landelijke koepels een notitie opgesteld waarin wordt geadviseerd om deze uitdagingen regionaal aan te pakken.

Oekraïne en opvang asielzoekers

In de begroting 2023 zijn geen middelen verwerkt in het kader van de opvang van Oekraïners en asielzoekers. Op basis van de huidige inzichten lijken de door het rijk beschikbare middelen voldoende om de bijbehorende lasten volledig te kunnen dekken.

Jeugdhulp en WMO

De kosten voor jeugdhulp en WMO blijven stijgen en er is beperkte beleidsvrijheid op beide terreinen. Inmiddels is er meer duidelijkheid over extra middelen voor Jeugd, maar de aangekondigde Hervormingsagenda Jeugd is nog niet gereed. Volgens de laatste berichtgeving wordt de Hervormingsagenda Jeugd 2022-2028 vastgesteld, half november moet de hoofdlijnenagenda klaar zijn. In de vormgeving van de hervormingsagenda blijven de 2 hoofddoelstellingen centraal staan: een beheersbaar jeugdhulpstelsel en verbetering van de hulpverlening. Hierbij ligt de focus op het verbeteren van de hulp aan kinderen en gezinnen in kwetsbare situaties. Dit vraagt van gemeenten een strakkere sturing, verbeterde samenwerking rondom specialistische jeugdhulp en een stevig hulpaanbod in de wijk dat aansluit op de situatie en hulpvraag van inwoners. Daartoe wordt geïnvesteerd in de samenwerking met partners, zoals het onderwijs en partijen die werken aan bestaanszekerheid. Van het rijk wordt verwacht dat deze integrale aanpak mogelijk wordt gemaakt door het gezamenlijk optreden van meerdere departementen. Ook zal het rijk in wet- en regelgeving moeten komen tot een inperking van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht en versterking van de samenwerking en/of afbakening tussen de diverse genoemde domeinen. Professionals en instellingen staan aan de lat om de kwaliteit van de hulpverlening substantieel te verbeteren. Kwaliteit van de hulpverlening is een essentiële pijler in de hervormingsagenda. Naar aanleiding van de definitieve agenda zal Voorschoten aanvullend op reeds genomen maatregelen mogelijk nieuwe maatregelen nemen.

Inzake de WMO zijn er nog geen toezeggingen inzake extra middelen. De invoering van het abonnementstarief (2019) heeft geleid tot een aanzuigende werking op Wmo-ondersteuning, vooral huishoudelijke hulp. Het abonnementstarief heeft de balans verstoord om ondersteuning en zorg in te kunnen zetten voor de inwoners die dat echt nodig hebben. Gemeenten hebben een alternatief voorgesteld dat recht doet aan de bedoeling van de Wmo én een deugdelijke uitvoering van het Wmo-abonnementstarief. Er is op dit moment nog niet helder hoe dit verder wordt vormgegeven. Bij de meicirculaire 2022 heeft het rijk een voorschot genomen op de aanpassing van het abonnementstarief per 2025. In deze begroting is deze wijziging neutraal verwerkt door de aanpassing op de algemene uitkering te verrekenen met hogere verwachte eigen bijdragen.

Ambities

Met de beperkte investeringsruimte die we hebben maken we zorgvuldig afwegingen en brengen "Voorschoten in verbinding vooruit". We hebben realistische ambities die daarbij passen. De belangrijkste punten waarmee we aan de slag gaan zijn hieronder op een rij gezet.

Wonen

In Voorschoten is ruimte voor verschillende doelgroepen en komen er woningen beschikbaar in de verschillende huur- en prijssegmenten. Dat betekent een gevarieerd aanbod van zowel koop- als huurwoningen. Belangrijk is daarbij dat we inzetten op meer betaalbare woningen voor onze inwoners. We zorgen dat jongeren in ons dorp kunnen blijven wonen. We stimuleren doorstroming op de woningmarkt waarmee we iedereen een plek kunnen geven. De nadruk ligt hierbij op een goede plek voor jongeren, jonge gezinnen en senioren.

Centrum

Een levendig centrum is essentieel voor Voorschoten als geheel. Daarom hebben we extra aandacht voor de ontwikkelingen in het centrumgebied. Met behulp van de nieuwe centrum-ontwikkelvisie bekijken we mogelijkheden om meer ingroeiplekken voor ondernemers te creëren.

Duurzaamheid en klimaat

De energietransitie raakt ook Voorschoten. Duurzame energie moet voor iedere inwoner beschikbaar zijn en iedere inwoner heeft daarin keuzevrijheid voor wat betreft de energiebron. We voeren de komende jaren onze gemeentelijke Warmtevisie uit en zetten samen met de regio in op een multi-bronnenstrategie. We werken een pakket aan maatregelen uit tegen hittestress, wateroverlast en droogte. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie naar haar inwoners toe. Daarom leggen we ons toe op verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.

Onderwijshuisvesting

Een goede onderwijshuisvesting is cruciaal en heeft onze prioriteit. Goede onderwijshuisvesting vraagt om forse investeringen. Om nieuwbouw, zoals de Fortgensschool, de Nutsbasisschool en de RKbs Emmaus mogelijk te maken gaan wij de komende jaren geld reserveren.

Grondstoffenplan

We denken anders over afval dan vroeger het geval was, namelijk als herbruikbare grondstof. Circulariteit is het uitgangspunt waarbij restafval in kg per huishouden gehalveerd wordt. Op deze wijze houden we afvalstoffenheffing beheersbaar. Alles wat we nu weggooien aan afval, wordt de grondstof voor iets nieuws.

Goede zorg

Steeds meer mensen doen een beroep op zorg. Voor alle inwoners van verschillende leeftijden in Voorschoten is dit goed geregeld. Wij staan voor zorg die nu, maar ook in de toekomst voor alle Voorschotenaren toegankelijk blijft en ook in de buurt. Daarom ontwikkelen wij het aanbod van gezondheidscentra met voorrang, zodat in deze centra verschillend aanbod uit de zorg bij elkaar komt. Zo weet een inwoner de huisarts net zo gemakkelijk te vinden als de praktijkondersteuner jeugd. Ook hebben we als doel dat wanneer er urgentie van zorg en/of ondersteuning noodzakelijk is, de toetsing hierop (triage) snel kan plaatsvinden.

Van kadernota naar begroting

Met de gemeenteraad is overeengekomen de kadernota als 'het moment' aan te wijzen om integrale afwegingen te maken tussen de beleidsmatige voornemens en de daarvoor beschikbare financiële ruimte. Aangezien de formatie van het nieuwe college bij het schrijven van de kadernota nog niet was afgerond, had de kadernota een beleidsarm karakter. Dat betekende dat de inhoud van de kadernota zich beperkte tot een actueel financieel beeld op de uitvoering van het bestaand beleid, rekening houdend met autonome ontwikkelingen zoals prijsstijgingen en volumeontwikkelingen, aangevuld met onontkoombare exogene ontwikkelingen die op de gemeente afkomen.

Het financieel meerjarenbeeld zag er met de gepresenteerde ontwikkelingen bij de kadernota op 30 juni 2022 als volgt uit:

Tabel Recapitulatie ontwikkelingen kadernota 2023

Recapitulatie ontwikkelingen kadernota 2023				
(bedragen * €1.000,- / "-" = nadeel, "+" = voordeel)				
Omschrijving/Jaar	2023	2024	2025	2026
A. Startsaldo voor kadernota 2023	539	626	1.020	996
Autonome ontwikkelingen	-701	-36	130	-1.695
Loon- en prijsontwikkelingen	-179	-291	-411	-418
Kapitaallasten	136	463	-165	-236
Consequentie vervallen beslispoint 4 kadernota		-1.300		
Startsaldo Begroting 2023 (Kadernota 2023)	-205	-538	574	-1.353

Terugblik kadernota

Er is sprake van een sterke terugval van de inkomsten uit de algemene uitkering in 2026, waardoor het jaar 2026 niet structureel sluitend is. Hoewel een structureel sluitend meerjarenbeeld wettelijk niet verplicht is, streeft het college wel naar een structureel sluitende begroting in alle jaren. Door ook in meerjarenperspectief kritisch te kijken naar (nieuwe) verplichtingen proberen we het risico op nieuwe pijnlijke maatregelen zoals nieuwe bezuinigingen of lastenverzwaringen zo veel mogelijk te beperken. Het college kan zich goed vinden in de op 30 juni 2022 vastgestelde nieuwe nota schuldenbeheersing.

Bij de behandeling van de kadernota heeft de raad besloten om niet in te stemmen met beslispoint 4, om in 2023 ten laste van de concernreserve een bestemmingsreserve onderwijshuisvesting te vormen met een omvang van € 1,3 miljoen. De consequentie hiervan is dat de in 2024 begrote incidentele onderwijslasten niet uit deze bestemmingsreserve kunnen worden gedekt, maar ten laste komen van het begrotingssaldo.

Ontwikkelingen na kadernota

Structureel sluitende begroting tot en met 2025, 2026 omslagjaar

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de kadernota 2023. In de raadsvergadering van 30 juni 2022 is de raad geïnformeerd over de gevolgen van de door het Rijk uitgebrachte meicirculaire 2022. Na deze raadsvergadering hebben zich ook (financiële) ontwikkelingen voorgedaan die verwerkt zijn in deze begroting. Hieronder treft u het meerjarenbeeld aan van de begroting 2023 en een toelichting op de ontwikkelingen na de kadernota 2023.

Tabel Ontwikkelingen meerjarenbegroting

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2023-2026				
(bedragen * € 1.000,-/ "-"= nadeel, "+"= voordeel)				
Omschrijving/ Jaar	2023	2024	2025	2026
Concept Kadernota 2023	-205	762	574	-1353
Consequentie vervallen besispunt 4 kadernota	-	-1.300	-	-
A. Startsaldo begroting 2023 (kadernota 2023)	-205	-538	574	-1.353
1. Overige ontwikkelingen	1.954	2.094	2.574	1.742
1a. Meicirculaire 2022	1.954	2.094	2.574	1.742
2. Wijzigingen na kadernota	-1.263	43	-1.583	-910
2a. Bijraming jeugdgelden 100%	106	298	178	174
2b. Ontwikkelingen gemeentefonds	751	1.013	1.173	254
2c. Mutatie stelposten	-987	-987	-987	-987
2d. Mutatie kapitaallasten	307	-21	240	242
2e. Verkeersmaatregelen	-80	-80	-80	-80
2f. Energielasten	-107	-107	-107	-107
2g. Kostendekkendheid afval & riool	242	278	397	425
2h. DVO Sociaal Domein	128	128	128	128
2i. DVO I&D	-123	-111	-111	-111
2j. Versterking Sociaal Domein	-91	-91	-91	-91
2k. Rente financiering	-25	-186	-268	-225
2l. Coalitieakkoord	-838	-245	-325	-245
2m. Reserve onderwijshuisvesting	-500	-1.000	-1.500	-
2n. Vrijval incidentele huisvestingslasten Fortgensschool	-	1.300	-	-
2o. Kleine wijzigingen	-46	-145	-229	-286
B. Totaal ontwikkelingen	691	2.137	991	832
Begrotingssaldo 2023-2026 (A + B)	486	1.599	1.565	-521
w.v. Incidenteel	-500	-1.000	-1.500	-
w.v. Structureel	987	2.599	3.065	-521

De raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 7 juli 2022. De in kaart gebrachte ontwikkelingen na de kadernota laten voor 2023 een positief begrotingssaldo zien van € 486.000.

Bovenstaande tabel geeft een positief beeld op de ontwikkeling van de gemeentelijke begroting in de jaren 2023 tot en met 2025. Vanaf 2026 slaat dit beeld door terugvallende rijksinkomsten om naar een tekort. Hier staat de gemeente niet alleen in. Alle gemeenten in Nederland hebben hiermee te kampen. De VNG is in onderhandeling met het Rijk over de inkomsten gemeentefonds in 2026. Mogelijk biedt de septembercirculaire hierin straks perspectief.

Vooralsnog betekent bovenstaand meerjarenbeeld dat de gemeente de komende jaren wel over voldoende middelen beschikt om incidenteel in te zetten, maar geen ruimte heeft voor beleid met structurele gevolgen.

Hieronder worden de verschillende mutaties na kadernota toegelicht.

A. Bijraming jeugdgelden 100 %

In de ramingen van de inkomsten uit het gemeentefonds is een inkomsten stelpost opgenomen voor de extra middelen jeugdzorg die gemeente de komende jaren zal ontvangen. De uitspraak op de arbitragezaak die de VNG had aangespannen tegen het rijk heeft ertoe geleid dat het rijk structureel extra middelen beschikbaar moet stellen aan de gemeenten voor de uitvoering van jeugdzorg. Concreet komt dit neer op een structurele toevoeging van € 1,8 miljard aan het gemeentefonds, verminderd met de in die jaren overeengekomen besparingen overeenkomstig de landelijke hervormingsagenda jeugd.

Omdat het rijk deze structurele toevoeging nog niet in heeft opgenomen in de meerjarenontwikkeling van het gemeentefonds hebben de financieel toezichthouders richtlijnen opgesteld hoe de gemeenten deze extra inkomsten mogen ramen. Was de richtlijn voor begroting 2022 dat de gemeenten in meerjarenbegroting 2022-2025 deze inkomsten stelpost nog voor 75% mochten ramen, voor de meerjarenbegroting 2023-2026 is bepaald dat deze voor 100% mag worden geraamd. Tot nog toe is steeds gebleken dat deze middelen in 2022 en 2023 conform deze afspraken zijn toegekend.

In het regeerakkoord heeft het Rijk eenzijdig € 500 miljoen aan extra bezuinigingen op de hervormingsagenda opgenomen. Omdat over deze extra maatregel geen overeenstemming met de VNG was bereikt is bepaald dat het Rijk hiervoor zelf aan de lat staat. Het effect op de begroting is budgettair neutraal, waarbij zowel de inkomsten algemene uitkering als de uitgaven jeugdzorg € 400.000 lager zullen uitpakken.

B. Ontwikkelingen gemeentefonds

De VNG heeft op 21 juni ingestemd met het voorstel van de fondsbeheerders om het volume-accres gemeentefonds voor de periode 2022-2025 te bevriezen. Daarmee is er ook duidelijkheid over de methode voor het afsplitsen van het deel van het accres voor de compensatie van de loon- en prijsontwikkeling bij gemeenten. In de raming van de meicirculaire 2022 was rekening gehouden met onderbesteding van de rijksbegroting wat zou leiden tot een lager accres in het uitkeringsjaar, de zogeheten "Trap op trap af" systematiek. Daarom was in de ramingen op de accressen een afslag genomen van 20%. Nu de volumeaccressen zijn bevroren speelt dit niet meer. De gemeente loopt hierop geen risico meer, wat de afslag overbodig maakt. Dat leidt tot een positieve bijstelling in de begroting 2023.

C. Mutatie stelposten

In verband met de verwachte verdere CAO ontwikkeling is de bijbehorende stelpost met € 637.000 verhoogd. Daarnaast wordt ook de stelpost indexatie, bedoeld voor prijsontwikkeling, met € 250.000 opgehoogd om zodoende verdere prijsontwikkelingen op te kunnen vangen. In verband met stijgende energieprijzen is in deze begroting een aparte stelpost voor energie opgenomen van € 100.000. Dit is aanvullend op de mutaties zoals toegelicht bij energielasten. Deze stelpost is bedoeld ter dekking voor gestegen indirecte energielasten alsmede ter dekking voor verdere stijgingen van directe energielasten. Mogelijk wordt de gemeente nog voor de gestegen inflatie in de inkomsten uit algemene uitkering gecompenseerd bij toekomstige circulaires.

D. Mutatie kapitaallasten

De begroting 2023 bevat enkele nieuwe investeringen, te weten: het Parkeerdek Hofvliet (€ 140.000), de Brug Tuinderspad (€ 30.000) en de aanschaf van een zogeheten Zijlader (€ 300.000). Daarnaast worden in lijn met de uitwerking van het coalitieakkoord verschillende investeringen doorgeschoven waardoor er een meer realistische investeringsplanning ontstaat. Per saldo hebben deze mutaties een positief effect op de meerjarenraming 2023-2026, om dat al geraamde kapitaallasten doorschuiven in de tijd.

E. Verkeersmaatregelen

Er wordt extra budget beschikbaar gesteld ter dekking van verkeerskundige aanpassingen en de inhuur van expertise op verkeersbesluiten en andere verkeerskundige vraagstukken. Meer toelichting wordt gegeven in programma 2.

F. Energielasten

In verband met stijgende energielasten zijn de bijbehorende budgetten met 30 % structureel verhoogd.

G. Structurele kostendekkendheid afval en riool

De rioolheffing stijgt in 2023 niet ten opzichte van 2022, de afvalstoffenheffing stijgt met 8 %. Het gemeentelijk beleid t.a.v. de tarieven voor afvalstoffenheffing en riool is 100% kostendekkend. In de begroting is de toerekening van de salariskosten herijkt. Uit de herijking is gebleken dat er meer salariskosten toegerekend moeten worden aan afval en riool en komen er daarmee minder salariskosten ten laste van andere taakvelden. Daarnaast zijn de verwerkingskosten (inclusief BTW) gestegen. Deze hogere BTW kosten maken ook onderdeel uit van het tarief. Omdat de BTW kosten niet alleen onderdeel zijn van het tarief, maar voor de gemeente ook compensabel zijn uit het BTW compensatiefonds heeft dit een positief effect op het begrotingssaldo.

Meer toelichting wordt gegeven in bijbehorende taakvelden 7.2 en 7.3 en de paragraaf lokale heffingen.

H. DVO Sociaal Domein

De gemeente Wassenaar heeft extra opdrachten gegeven aanvullend op de reguliere dienstverleningsovereenkomst (DVO) inzake Sociaal Domein. Dit leidt tot meerwerk. Daarnaast heeft een correctie plaatsgevonden op de toerekening van overheadlasten aan Wassenaar. Beide ontwikkelingen leiden tot een hogere bijdrage van Wassenaar voor de dienstverlening die onze gemeente voor hen verricht. Dit geeft per saldo extra voordeel in de begroting 2023.

I. DVO I&D

De dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Wassenaar inzake Informatie en Datamanagement is uitgebreid op het gebied van security en additionele onderhoudslasten beveiligingsmiddelen. Dit was nodig om de informatiehuishouding veilig en up to date te houden. Daarnaast bevat de aangepaste DVO ook kapitaal- en rentelasten voor vervangingsinvesteringen van ICT-werkplekken en infrastructuur. Incidenteel zijn er lasten voor onderhoud aan de Samenhangende Object Registratie (SOR). Zie hiertoe ook de toelichting bij taakveld 0.2.

J. Versterking Sociaal Domein

Er worden extra middelen (€ 20.000) ingezet om het toezicht op rechtmatigheid rondom WMO en Jeugd te versterken. Een zelfde bedrag wordt structureel ingezet ter versterking van de sociale activering. Daarnaast wordt voor de versterking van de lokale implementatie Participatiewet, armoedebestrijding en re-integratie een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen. Meer toelichting wordt gegeven in het programma Sociaal Domein.

K. Rente externe financiering

Voor de (toekomstige) investeringsopgaven is de gemeente aangewezen op externe financiering. Daarnaast worden aflopende leningen geherfinancierd. Daarbij is sprake van rentestijgingen. Deze ontwikkelingen zorgen voor een toename van de rentelasten in de begroting.

L. Coalitieakkoord

Ter uitvoering van het coalitieakkoord worden voor 2023 incidentele budgetten geraamd voor het opstellen van verschillende visies, zoals de woon- en woonzorgvisie, groenvisie en visie Dobbewijk. Daarnaast wordt ook incidenteel geld beschikbaar gesteld ter dekking van onderzoeken, zoals de businesscase gemeentewerf en de mogelijkheid tot integraal bouwen van de Fortgensschool. Tevens zijn er structurele middelen verwerkt voor burgerparticipatie en jongerenwerk. In onderstaande tabel wordt weergegeven hoe de verschillende zaken financieel in de begroting zijn verwerkt.

Tabel Uitgaven coalitieakkoord

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Onderzoek Fortgensschool	75.000	-	-	-
Opstellen woonvisie	10.000	-	-	-
Groenvisie	50.000	-	-	-
Woonzorgvisie	50.000	-	-	-
Business case Gemeentewerf	100.000	-	-	-
Actualisatie visie Dobbewijk	25.000	-	-	-
Onderzoek ondernemersfonds	25.000	-	-	-
Burgerparticipatie	100.000	100.000	100.000	100.000
Bestuurskracht	80.000	-	80.000	-
Business case Gemeentehuis	100.000	-	-	-
Sociaal domein	222.500	145.000	145.000	145.000
Totaal	837.500	245.000	325.000	245.000

M. Reserve onderwijshuisvesting

In het kader van de toekomstige opgaven inzake onderwijshuisvesting en ter invulling van het door de raad aangenomen amendement 154, wordt een deel van het positieve begrotingssaldo 2023-2025 ingezet ter voeding van de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting. In totaal wordt er in de jaren 2023-2025 € 3 miljoen in deze reserve gestort. Deze nieuwe bestemmingsreserve zal gelijk met deze begroting worden ingesteld. De reserve wordt voor een bedrag van € 3 miljoen gevoed vanuit de positieve begrotingssaldi in de jaren 2023-2025.

N. Vrijval incidentele huisvestingslasten Fortgensschool

Op basis van de huidige inzichten zal de nieuwbouw van de Fortgensschool na 2024 worden gerealiseerd. De geraamde incidentele uitgaven van in totaal € 1,3 miljoen voor sloop en tijdelijke huisvesting in 2024 komen daarmee te vervallen en komen ten gunste van het begrotingssaldo. Deze vrijval moet in samenhang worden gezien met de vorming van de reserve onderwijshuisvesting, zoals opgenomen onder M.

O. Diverse kleine wijzigingen

Naast bovengenoemde mutatie zijn er ook nog verschillende marginale mutaties die van invloed zijn op het begrotingssaldo. Deze worden verder buiten beschouwing gelaten.

Overige ontwikkelingen begroting 2023***Sluitende begroting***

Het college biedt de raad een structureel en reëel sluitende begroting tot en met 2025, waarbij 2026 geldt als een omslagjaar. De verwachting is dat de komende septembercirculaire meer duidelijkheid zal geven over de rijksmiddelen vanaf 2026. Het college stelt voor om de huidige overschotten in de periode 2023-2025 nog niet nader te besteden. Zodoende biedt dit ruimte aan nog niet of niet geheel in deze begroting verwerkte ambities en opgaven, en kan deze worden ingezet als buffer voor het magere jaar 2026. In de Contourennota financieringssysteem decentrale overheden wordt door het ministerie van Binnenlandse Zaken geadviseerd om de extra middelen in deze periode in te zetten als tijdelijke financiële buffer.

Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- Eigen vermogen
- Vreemd vermogen
- Weerstandvermogen

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. De algemene reserves bestaan uit de concernreserve en de reserve weerstandvermogen. De concernreserve heeft geen vastgestelde bestemming en is daarmee ook het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben wel een door de raad vastgesteld doel en kunnen alleen voor dat doel worden aangewend, tenzij de bestemming van de reserve wordt gewijzigd door de raad.

In het meerjarenperspectief stijgt het eigen vermogen van € 31,9 miljoen in 2022 naar € 32,3 miljoen in 2026. In de toelichting op het meerjarenperspectief (in de financiële begroting) is een overzicht opgenomen van alle reservemutaties. In de bijlage 'Reserves en Voorzieningen' treft u een overzicht aan van alle algemene- en bestemmingsreserves.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen als onderdeel van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio bedraagt over 2022 35,7%. Dit betekent dat 35,7% van het gemeentebestel met eigen vermogen gefinancierd is, wat volgens VNG-normen matig is. De ratio van 30,2% in 2026 wordt nog steeds aangemerkt als matig. Hierbij dient men zich te realiseren dat de resterende 64,3% voor 29,1% bestaat uit lang aangetrokken geldleningen. De rest bestaat uit door de raad ingestelde voorzieningen voor de bekostiging van toekomstige lasten (voor bijv. onderhoud van de openbare ruimte) en uit exploitatie-gerelateerde posten zoals crediteuren en andere nog te betalen bedragen.

Tabel Solvabiliteitsratio 2022-2026 (bedragen * € 1.000)

Prognose per 31 december	2022	2023	2024	2025	2026
Eigen vermogen (A)	31.881	31.267	31.416	32.581	32.296
Totaal vermogen (B)	89.293	97.314	99.345	100.356	107.003
Solvabiliteitsratio (A/B)	35,7%	32,1%	31,6%	32,5%	30,2%

Vreemd vermogen

Het vreemd vermogen is opgebouwd uit de voorzieningen en de schulden.

Voorzieningen

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2023 € 13,6 miljoen en is na vier jaar tijd gedaald naar € 13,0 miljoen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen en bijlage 2.

Schulden

De schulden van de gemeente Voorschoten bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen wordt jaarlijks afgelost.

Binnen de integrale financiering zal Voorschoten per 1 januari 2023 naar verwachting voor € 26,0 miljoen aan langlopende geldleningen en € 5,4 miljoen aan rekening courant aangetrokken hebben. De netto schuldquote per 1 januari 2023 is 40,9%, neemt in 2023 toe tot 54,6% en eindigt eind 2026 op 69,7%. Eind 2026 bedraagt de omvang van de lang aangetrokken financiering naar verwachting ca. € 43,5 miljoen.

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

In de Nota schuldenbeheersing is afgesproken de omvang van de totale schuld, dus de lange én korte schuld, niet meer te laten oplopen dan 130% netto schuldquote. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit ten opzichte van de jaarrekening 2021 is verslechterd. Bij de jaarrekening 2021 was deze 5,9 en bij de begroting 2023 geldt een score van 3,3. De huidige omvang van de reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op € 4,0 miljoen en is daarmee nog te laag ten opzichte van de verwachte benodigde € 5,2 miljoen. Bij de Najaarsnota van 2022 wordt de reserve verhoogd om wel voldoende te zijn.

Recapitulatie

Tabel Recapitulatie

Programma's bedragen x € 1.000 "-="nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	574	-6.626	-6.051	574	-6.443	-5.869	574	-6.409	-5.835	574	-6.378	-5.803
P1 Veiligheid	218	-2.171	-1.953	218	-2.171	-1.953	218	-2.157	-1.939	218	-2.157	-1.939
P2 Verkeer en vervoer	150	-3.346	-3.196	150	-3.675	-3.525	150	-3.710	-3.560	150	-3.756	-3.606
P3 Economie	42	-554	-511	42	-416	-373	42	-396	-353	42	-396	-353
P4 Onderwijs	472	-2.406	-1.933	389	-2.198	-1.808	391	-2.198	-1.806	393	-2.197	-1.804
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.033	-6.358	-5.325	1.058	-6.320	-5.262	1.083	-6.621	-5.538	1.098	-6.622	-5.525
P6 Sociaal Domein	5.473	-24.322	-18.849	5.473	-24.113	-18.640	5.562	-23.780	-18.218	5.565	-23.914	-18.349
P7 Volksgezondheid en milieu	8.075	-8.294	-219	8.151	-8.259	-108	8.285	-8.367	-82	8.383	-8.444	-61
P8 Wonen en bouwen	2.991	-4.435	-1.444	5.955	-7.363	-1.408	3.610	-5.012	-1.402	653	-2.032	-1.379
Totaal programma's	19.030	-58.512	-39.482	22.011	-60.957	-38.946	19.917	-58.650	-38.733	17.076	-55.896	-38.820
Algemene dekkingsmiddelen	48.680	-926	47.754	50.046	-1.116	48.931	50.844	-1.196	49.648	47.415	-1.217	46.198
Overhead	3.895	-12.269	-8.375	3.640	-11.850	-8.210	3.640	-11.799	-8.159	3.640	-11.798	-8.158
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	00		0	0	0
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26	0	-26	-26
Saldo van baten en lasten	71.604	-71.733	-128	75.697	-73.949	1.748	74.400	-71.670	2.730	68.131	-68.937	-806
Mutaties reserves	1.135	-520	615	871	-1.020	-149	355	-1.520	-1.165	306	-20	285
Geraamde resultaat	72.739	-72.253	486	76.568	-74.969	1.599	74.755	-73.190	1.565	68.436	-68.957	-521

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4), de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden behoren bij programma 0 en programma 3 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0 en programma 3.

Door reserves op te bouwen (doteren) en weer in te zetten (onttrekken) zorgt de gemeente dat middelen na goedkeuring door de raad, beschikbaar zijn voor het behalen van haar doelstellingen.

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

De ambitie is vijf sterren dienstverlening. De dienstverlening is duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. De komende jaren richten we ons op het optimaliseren en stimuleren van de digitale dienstverlening;

Voorschoten is een zelfstandige gemeente met haar eigen bestuur en eigen agenda. Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg;

Inwoners herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met inwoners en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;

Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.1 Bestuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De ontvlechting is afgerond.
- De basis van de organisatie is zoveel mogelijk op orde gebracht.

Belangrijkste resultaten 2023

- We werken efficiënter en effectiever.
- We werken dichter bij de inwoner.

Toelichting

1. *Evalueren van bestuurskracht*

In 2016 heeft BMC een bestuurskrachtonderzoek uitgevoerd in Voorschoten. Inmiddels zijn we zes jaar verder. We vinden het zinvol om op eigen initiatief de thermometer nog eens in de bestuurlijke situatie te steken. Hiertoe zal in 2023 en 2025 onderzoek worden gedaan. De oplevering van deze evaluaties zijn voorzien in het derde kwartaal van 2023 en 2025. We moeten duidelijkheid hebben welke onderwerpen we willen belichten en over de opzet van het onderzoek. Verschillende scenario's zijn denkbaar, van een brede tot een smalle vraagstelling, van officiële meting tot gesprekken en evaluatie met inwoners en/of organisaties met wie de gemeente samenwerkt. De burgemeester gaat graag met het college en (het presidium van) de raad in gesprek over de keuzes hierin en over hoe we dit onderzoek naar bestuurskracht willen vormgeven.

2. *We onderzoeken waar we meer kunnen samenwerken*

We maken duidelijke afwegingen over welk beleid in Voorschoten te maken is en voor welk beleid we gebruik willen maken van de regionale denk- en organisatiekracht. We gaan meer samenwerken dan we momenteel doen. Daarbij gaan we de mogelijkheden onderzoeken om op bepaalde bedrijfsonderdelen de uitvoering elders te organiseren. Om de inwoner zo goed mogelijk te kunnen bedienen vinden we het belangrijk dat we bestuurlijk zelfstandig blijven, met als voorwaarde dat we regionale samenwerking goed organiseren. In de eerste plaats richten wij ons bij deze regionale samenwerking tot de Leidse regio. Onze lokale economie is

onderdeel van de regionale economie en kun je niet los van elkaar zien. We blijven de komende jaren actief regionaal samenwerken om gezamenlijke economische uitdagingen te lijf te gaan. Onze focus in de regionale samenwerking ligt op de thema's bedrijventerreinen, arbeidsmarkt, onderwijs en ondernemerschap.

Omklassen Sociaal Domein

In het kader van het omklappen sociaal domein Leidse regio Voorschoten gaat het verder onderzoek naar en/of het overbrengen van taken Wmo, jeugd en W&I door. Dit vraagt middelen en hiertoe worden voor Wmo onder het programma 6 sociaal domein taakveld Wmo en voor jeugd en W&I te zijner tijd apart voorstellen gedaan.

Budget voor omklappen staat onder programma 6 sociaal domein taakveld jeugd opgenomen.

3. Basis op orde en verbeteringsslag

De gemeente Voorschoten heeft sinds september 2021 weer een eigen gemeentelijke organisatie. We willen tevens meer van buiten naar binnen werken en zo nog meer de inwoners betrekken bij het maken van beleid. De vorige periode zijn we hiermee bezig geweest. Dit willen we graag voortzetten. De ambtelijke organisatie neemt een dienstverlenende houding aan, die van ja mits: dienstbaar, innovatief, oplossend met een lerende cultuur. Deze cultuuromslag meten we doorlopend. We maken een verbeteringsslag in het afhandelen van e-mails, brieven en telefoontjes, handhaving en de controle daarop. Klachten handelen we snel af en doen dit liever in gesprek dan via papier. We willen graag de inwoners op een kwalitatief hoog serviceniveau kunnen bedienen. Die verbeterde dienstverlening heeft tijd nodig en gaat soms met vallen en opstaan. We streven naar verdere verbetering van efficiency en effectiviteit van de eigen organisatie.

Invoering Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is wederom uitgesteld. Eerder zou deze worden ingevoerd in januari 2022. De nieuwe peildatum is nu 1 januari 2023 geworden.

Tegen die tijd moeten we aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel Omgevingswet, moeten processen en systemen zijn aangepast om een omgevingsvergunning binnen 8 weken af te kunnen geven, zijn structurele kosten door de Omgevingswet vanaf 1-1-2023 in de P&C cyclus meegenomen en zijn werkafspraken met (keten)partners gemaakt. Indien deze werkafspraken tot extra kosten leiden die niet via de generieke bijdrage kunnen worden afgedekt dan zal dit aan de gemeenten worden doorberekend.

Participatie

We vinden het heel belangrijk om niet meer beleid van achter het bureau te maken, maar om in contact te treden met de Voorschotenaren en samen het beleid vorm te geven. We denken daarbij van buiten naar binnen. Het initiatief ligt daarbij niet meer altijd automatisch bij de gemeente maar kan ook komen vanuit onze inwoners. Dan kunnen we dus ook als gemeente faciliteren of op andere manieren aansluiten. Aansluitend bij het vraagstuk kijken we welke vorm van participatie aansluit, dit kunnen gesprekken zijn met inwoners, bewonersavonden, vragenlijsten of andere manieren van betrokkenheid. Daarin willen we ook vernieuwend zijn en willen we zorgen dat de vorm van participatie past bij het doel. We zorgen voor een goed ingericht digitaal platform, waardoor het nog makkelijker kan zijn om inwoners te betrekken. Ook willen we onze medewerkers beter opleiden, zodat zij nog beter in staat zijn om te werken met allerlei vormen van participatie.

Vervangen stoelen raadzaal

De stoelen in de raadzaal zijn aan het einde van hun levensduur en dienen vervangen te worden. De kosten voor het vervangen van de stoelen in 2023 worden geraamd op € 70.000 en gaan vanaf 2024 zorgen voor kapitaallasten. De andere benodigde vernieuwingen in de raadzaal worden in 2023 verder uitgewerkt en de bijbehorende financiën worden verwerkt in de kadernota 2024.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.2 Burgerzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Een belangrijk uitgangspunt in de dienstverlening blijft digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is.
- De aandacht voor identiteitsfraude blijft belangrijk bij Burgerzaken. Aandacht voor adresfraude in het kader van ondermijning en de aanpak adreskwaliteit blijven ook van groot belang.
- Op 15 maart 2023 zijn er Provinciale Statenverkiezingen en die van de Waterschappen.

Belangrijkste resultaten 2023

- Wij verbeteren de dienstverlening aan inwoners en bedrijven continue op basis van de uitkomsten van de peilingen in 2020 en de continue feedback die wij vragen.
- We werken door aan de realisatie van de Samenhangende objectenregistratie.
- Goed verlopen verkiezingen, voor de Provinciale Staten en de Waterschappen, waarbij toegankelijkheid een aandachtspunt blijft.

Toelichting

Nieuwe gemeentelijke organisatie, "van buiten naar binnen"

Er wordt hard gewerkt aan het bouwen en stroomlijnen van de eigen Voorschotense organisatie. Bereikbaarheid van de gemeentelijke organisatie voor de inwoners, organisaties en ondernemers is erg belangrijk, vandaar dat is gekozen voor een platte organisatiestructuur: dicht bij de inwoners en opgevegericht.

Dit willen we ook tot uiting laten komen in de manier waarop we de dienstverlening vormgeven. Een belangrijk uitgangspunt in de dienstverlening is nog steeds digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We gaan meer kijken naar wat inwoners nodig hebben en door van buiten naar binnen te werken halen we op wat inwoners prettig en eenvoudig vinden. Dit betekent efficiënte en effectieve processen of het nu om een gehandicaptenparkeerkaart gaat of een vergunning. De dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente. De gemeente Voorschoten staat voor vakkundigheid, betrouwbaarheid en eenvoud. Het is voor ons belangrijk dat de ambtenaren van Voorschoten een gezicht hebben bij de inwoners, maar natuurlijk ook andersom. Elkaar ontmoeten geeft een samengevoel. Er is een onderzoek geweest met betrekking tot de reactietijd en telefonische bereikbaarheid. Die was niet voldoende, er wordt hard aan gewerkt om hier de service te verbeteren.

Recente ontwikkelingen

De aandacht voor identiteitsfraude blijft belangrijk bij Burgerzaken. Aandacht voor adresfraude in het kader van ondermijning en de aanpak adreskwaliteit per 2023 zijn ook van groot belang.

Op 15 maart 2023 vinden de Provinciale Statenverkiezingen en die van de Waterschappen plaats.

Uitkomsten burgerpeiling

Wij verbeteren de dienstverlening aan inwoners en bedrijven continue op basis van de uitkomsten van de burgerpeilingen die in 2020 hebben plaatsgevonden, daarnaast vragen we continue feedback. Met name op gebied van de relatie en samenwerking met ondernemers is nog veel te winnen. Ondernemers voelen zich weinig betrokken bij de gemeente en haar (beleids)initiatieven. De regeldruk wordt in de gemeente als hoog ervaren. In de nieuwe Economische Agenda worden flexibelere bestemmingsplannen opgenomen, waarbij meer functiemenging mogelijk wordt ten aanzien van het centrumgebied. Dit draagt mogelijk bij aan de vermindering van de ervaren regeldruk. Er zal met een bredere vertegenwoordiging van ondernemers in gesprek worden gegaan. Het is belangrijk de expertise en input van inwoners en ondernemers te benutten via korte lijnen. De gemeente Voorschoten maakt keuzes over wat ze wel en niet doet.

Dienstverlening

De gemeente Voorschoten streeft naar een tijdige, duidelijke en vraaggerichte dienstverlening. Op basis van de uitkomsten van de burgerpeiling en ondernemerspeiling voeren wij verbeteringen door evenals op basis van de dagelijkse feedback op alle dienstverlening.

De ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening gaan snel en de verwachtingen van inwoners en ondernemers nemen toe op dit vlak. Inwoners en ondernemers verwachten dezelfde handige nieuwe technologieën en service van de private dienstverlener, óók van de gemeente. De digitale dienstverlening sluit hier waar mogelijk op aan. Er is een projectleider dienstverlening aangesteld die hier uitvoering aan moet geven.

Het is belangrijk hierbij aandacht te houden voor de inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

De mogelijkheden voor een chat-functie worden onderzocht. De gemeente blijft goed bereikbaar via het telefoonnummer 14071 en natuurlijk kunnen inwoners die dat willen langs komen op het gemeentehuis voor hun producten en diensten.

De gemeente Voorschoten heeft de ambitie om de dienstverlening naar de inwoner te verbeteren, onderdeel hiervan is de digitaliseringsslag. Momenteel kunnen inwoners van Voorschoten de verlenging van hun rijbewijs digitaal aanvragen. In de toekomst zullen meer producten digitaal geleverd kunnen worden wat het proces voor de inwoner eenvoudiger maakt. Uiteindelijk zal dit zorgen voor een betere dienstverlening aan de inwoner.

Burgerzaken

Een ontwikkeling als de introductie van de digitale identiteit (E-ID) voor de identiteitsvaststelling geeft aan hoe het werk verandert voor de medewerkers van burgerzaken. De complexiteit van vraagstukken neemt toe evenals de verwachtingen van inwoners. De medewerkers worden ondersteund onder andere middels training en opleiding om op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen.

Adresfraude

Het team basisregistratie personen haakt aan bij de aanpak van adresfraude via de projectleider Landelijke aanpak adreskwaliteit (LAA). Vanuit de LAA krijgt de gemeente signalen die wijzen op verkeerde adresregistraties. Via het Informatieknooppunt van LAA vindt een analyse plaats en daarna kan onderzoek door de gemeente plaatsvinden. Huisbezoeken maken onderdeel uit van het onderzoek. Hiervoor worden toezichthouders aangewezen door de gemeente Voorschoten. Op basis daarvan vindt correctie plaats in de BRP. Dit betekent dat rijksdiensten daarna de dienstverlening voor die bewoner waar nodig kunnen aanpassen, zoals een huurtoeslag, studiefinanciering of uitkering.

Samenhangende objectenregistratie

Vorig jaar is gestart met doorontwikkeling in samenhang van de geo-basisregistraties (DiS Geo). Doelstelling daarvan is meer samenhang te creëren in de geo-informatie infrastructuur. Onderdeel is de doorontwikkeling van enkele bestaande geo-basisregistraties tot een samenhangende objectenregistratie. In de objectenregistratie gaan in ieder geval de objecten van de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) en de basisregistratie grootschalige topografie (BGT) op. Daarnaast is het de bedoeling dat ook het gedeelte van de WOZ administratie waarin objectgegevens zijn opgenomen en een aantal basisgegevens uit de registraties voor het beheren van de openbare ruimte (BOR) in de objectenregistratie worden opgenomen. Dit traject bestrijkt meerdere jaren waarbij in stappen wordt toegewerkt naar een Samenhangende Objectenregistratie in 2025.

Verkiezingen

Op 15 maart 2023 zijn er Provinciale Statenverkiezingen en die van de Waterschappen. Net als vorig jaar is er aandacht voor de toegankelijkheid zodat inwoners met een beperking aan het stemproces kunnen deelnemen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Strategische visie maatschappelijk vastgoed.
- Verduurzamen pilot maatschappelijk vastgoed.
- Start plan Huisvesten ambtelijke organisatie.
- Bibliotheek plus.

Belangrijkste resultaten 2023

- Het definiëren van een strategische visie; kader voor de sturing op gemeentelijk vastgoed.
- Het opstellen van een routekaart van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed als uitwerking van de gemeentelijke verduurzamingskaders.
- Het bepalen van de gewenste omvang van de vastgoedportefeuille.
- Het afronden van de business case huisvesten ambtelijke organisatie.
- Het vormgeven en uitvoeren van de business case bibliotheek plus.

Toelichting

Strategische Visie Maatschappelijk Vastgoed

Eind 2022 en begin 2023 zal de Strategische Visie Maatschappelijk Vastgoed worden vormgegeven. Dit zal vanuit bestaande beleidsstukken worden gedaan waaronder het Beheerplan 2021-2024. We dienen ons vastgoedbeleid te herijken vanuit bestaande wet- en regelgeving (o.a. Didam-arrest) en vanuit de rol die de overheid heeft op het gebied van maatschappelijk vastgoed. Dit resulteert in een herijkte strategische visie met exponenten als één verkoopbeleid, één verhuurbeleid en één verduurzamingsbeleid. Ook gaan we met de beleidsafdelingen en politiek in gesprek vanuit de vraag hoe vastgoed faciliterend kan zijn aan de beleidsdoelstellingen of politieke wensen zoals geformuleerd in het coalitieakkoord. Een herijkte omvang van de maatschappelijke vastgoedportefeuille zal het gevolg zijn. We herijken de vastgoedportefeuille derhalve toekomstbestendig en we behouden het maatschappelijk vastgoed dat relevant is voor ons dorp. Dat doen we onder meer door het opstellen van een gemeentelijke routekaart voor de eerstkomende 4 jaar. Daarin werken we de eigen opgave en aanpak uit, inclusief de benodigde extra investeringen o.a. op het gebied van verduurzaming.

Verduurzamen Maatschappelijk Vastgoed

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie naar haar inwoners toe. Daarom maken we werk van het verduurzamen van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Het streef- en einddoel voor CO2-reductie in 2030 (49%) en 2050 (95%) willen we halen. Randvoorwaarde is dat de verduurzaming van het eigen maatschappelijk vastgoed haalbaar, betaalbaar en financierbaar is. In 2022 heeft Vastgoed twee panden, welke uit het raadsvoorstel verduurzaming vastgoed naar voren zijn gekomen als pilot laten onderzoeken naar mogelijke verduurzamingsmaatregelen vanuit het streefdoel dat we in 2050 een CO2-reductie willen halen van 95%. Een Energieprestatieadvies is gemaakt voor twee buurtcentra annex /kinderdagverblijf aan de V. d. Oyenlaan/Sixlaan en Alettahof, welke in de tweede helft van 2022 zal worden besproken met onze huurders. De te nemen maatregelen worden besproken als ook de kosten en baten verdeling. Resultaten van deze gesprekken worden gebruikt voor het Verduurzamingsbeleid welk in 2023 zal worden vormgegeven. Ook zal in 2023 een financiële doorrekening worden gemaakt naar onze vastgoedportefeuille.

Nieuwe huisvesting ambtelijke organisatie

Het Voorschotense gemeentehuis voldoet niet aan de huidige standaarden en/of eisen voor een veilige, gezonde en duurzame werkomgeving. Ondanks dat gaan we zorgen dat het huidige gemeentehuis een goede werkplek blijft, zolang als dat we hier zijn gehuisvest. De op het MOC gevestigde buitendienst van de gemeente

gaat mogelijk in de toekomst naar een andere locatie. Uitgangspunt is dat dienstverlening altijd dichtbij is, in het centrum. Hiervoor is een onderzoek nodig, naar bijvoorbeeld welke disciplines bij elkaar horen en wat efficiënt is. Aan slimme combinaties met woningbouw of andere functies wordt gedacht. In de huidige begroting zijn geen middelen beschikbaar voor een onderzoek. In de begroting 2023 zullen incidentele middelen hiervoor worden opgenomen. In de investeringsplanning is voor 2027 en 2028 tezamen een bedrag van € 11 miljoen geraamd voor het upgraden en verduurzamen van het gemeentehuis.

Bibliotheek plus

Eerder is onderzoek gedaan naar een multifunctionele accommodatie. We willen dit jaar nog een besluit nemen over de verbouwing van de bibliotheek. We realiseren ons dat we daarmee niet direct alle culturele functies kunnen onderbrengen. Daarom gaan we gelijktijdig kijken hoe we de overige culturele functies op een andere plek in het centrum van Voorschoten kunnen huisvesten. Daarbij zoeken we naar een oplossing waarbij cultuur, economie en historie elkaar kunnen versterken.

Dit onderzoeken wij en werken we ook uit in 2023, zodat ook hiervoor helderheid komt. Bij taakveld 5.6 wordt meer toelichting gegeven hoe de lasten voor de bibliotheek in deze begroting zijn verwerkt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.4 Overhead

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Overhead

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording worden alle gemeentelijke lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de primaire processen hier begroot en verantwoord. In voorgaande jaren betrof dit vooral de gemeentelijke bijdrage aan de werkorganisatie Duivenvoorde tezamen met de kosten voor de huisvesting, tractie en facilitaire kosten van de eigen gemeentelijke organisatie. De volgende kosten vallen onder overhead:

- leidinggevenden in het primair proces (hiërarchisch);
- financiën, toezicht en controle op de eigen organisatie;
- personeel & organisatie/HRM;
- inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering (ICT);
- facilitaire zaken en huisvesting (eigen personeel);
- documentatie en informatieverstrekking (DIV), inclusief expertiseontwikkeling en advies over de procesinrichting;
- managementondersteuning in het primair proces.

Doordat Voorschoten sinds september 2021 over haar eigen ambtelijke organisatie beschikt is het eenvoudiger om personele lasten te koppelen aan bepaalde taakvelden. Bij de Begroting 2022 werd al aangekondigd dat dit kan leiden tot een verschuiving van lasten, doordat bepaalde lasten die voorheen als overhead werden gelabeld te koppelen zijn aan taakvelden.

Geactualiseerde kostenverdeling salarislasten

In het begrotingsproces 2023 is de doorbelasting van de salarislasten van de vaste formatie opnieuw beoordeeld. In 2022 heeft een extern adviesbureau een benchmark onderzoek verricht naar de kosten en formatie van de gemeente Voorschoten. Bij dit onderzoek zijn alle personeelsfuncties toebedeeld aan clusters. Deze clusters zijn vergelijkbaar met de taakveldstructuur van onze programma's. Dit onderzoek is als uitgangspunt genomen voor de geactualiseerde kostenverdeling. De nieuwe verdeling heeft geen effect op het begrotingssaldo, maar leidt wel tot een lastenverschuiving tussen de programma's.

In de begroting wordt een bedrag van ca. € 10,8 miljoen doorbelast vanuit het taakveld overhead naar andere taakvelden. Dat is een stijging van € 2,1 miljoen ten opzichte van de begroting 2022.

Een deel van deze stijging wordt verklaard door de toegenomen kosten (€ 922.000). De in de kadernota opgenomen doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie (€ 257.000) en gevolgen CAO gemeenteambtenaren (€ 486.000) zorgen voor een stijging van de begrote salarislasten. Daarnaast is geconstateerd dat overige personeelslasten (€ 179.000) (zoals onregelmatigheidstoelagen en gratificaties) in eerdere begrotingen ten onrechte niet aan de taakvelden werden doorbelast. Dat is in deze begroting hersteld. De overige € 1,2 miljoen betreft een verschuiving van overheadtaken naar primaire taken. Uit het onderzoek is gebleken dat een groter deel van de personeelsinzet valt toe te rekenen aan de primaire taken. In de begroting 2022 waren deze verantwoord onder overhead.

Gevolgen voor de tarieven

De geactualiseerde verdeling heeft wel een direct effect op de lokale belastingen, zoals riool- en afvalstoffenheffing. Bij taakveld 7.2 (Riolering) stijgt de doorbelasting met ca. € 29.000 en bij taakveld 7.3 (Afval) met ca. € 129.000. Het betreft hier zogeheten gesloten systemen en om te zorgen voor volledige kostendekkendheid van deze heffingen zal dit leiden tot een stijging in het tarief.

Basis op orde, Kwaliteit en Huisvesting

We zijn op dit moment al een jaar bezig met een eigen Voorschotense organisatie. Tijdens dat jaar hebben we slagen gemaakt om onze basis verder op orde te krijgen. Zo zijn we bezig met onze werkprocessen beter in kaart te brengen en procedures vast te leggen. Daarnaast werken we aan serviceverbetering, verbetering van telefonische bereikbaarheid en een verbeterde website. We werken zoveel mogelijk van buiten naar binnen en betrekken inwoners bij het maken van beleid. Bij een goede basis hoort een goede (inspirerende) werkplek/huisvesting. Op dit moment worden er Oekraïense ontheemden opgevangen in het gemeentehuis, daardoor zijn er minder werkplekken beschikbaar. Dat vraagt om flexibiliteit van de medewerkers en er moet meer worden thuisgewerkt.

Zorg voor onze mensen

De mensen maken de Voorschotense organisatie, daarom zijn we zuinig op onze mensen en zorgen we voor een goed "onboarding-programma" voor nieuwe medewerkers en zorgen we dat medewerkers prettig kunnen werken en het naar de zin hebben. Ook zorgen we dat er voor medewerkers goede arbeidsvoorwaarden zijn. Flexibiliteit en daarnaast resultaten vinden we belangrijk. Nu het weer mogelijk is willen we elkaar ook meer fysiek ontmoeten en zorgen voor een soepele organisatie met korte lijnen, waar ook onderlinge gezelligheid hoog in het vaandel staat. We werken opgavegericht "van buiten naar binnen" de inwoners willen we nog meer dan dat we al doen betrekken bij onze opgaven en ambities.

Krappe arbeidsmarkt

Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt, maar we willen wel dat er goede mensen bij ons werken. Daarom is het belangrijk om te laten weten dat wij een aantrekkelijke en leuke organisatie zijn om voor te werken en dat je als medewerker een bijdrage levert aan een schitterende gemeente. We zetten daarom in op goede arbeidscommunicatie en de werving voor vacatures is in volle gang via de website www.voorschoten.nl. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt vinden we het belangrijk dat de kwaliteit hoog blijft, er zijn desalniettemin een aantal vakbekwame nieuwe medewerkers binnen onze gemeente gestart.

Informatiemanagement, informatiebeveiliging en Wet Open Overheid

De laatste jaren wordt informatiemanagement en informatiebeveiliging steeds belangrijker voor gemeenten. Wijzigende omgevingsfactoren, zoals privacywetgeving, toenemende cyberdreiging, maar ook de komst van nieuwe wetten en taken, zoals de Wet Open Overheid en de Omgevingswet stellen steeds hogere eisen aan de

informatiehuishouding en optimale beveiliging hiervan. Om de extra taken die op gemeenten afkomen op ICT-gebied goed te kunnen behandelen is versterking nodig op het gebied van informatiemanagement en informatiebeveiliging. Hier wordt uitvoering aan gegeven binnen de dienstverleningsovereenkomst met Wassenaar. Bij de kadernota is structureel € 384.000 extra geraamd. Dit is inclusief de loonontwikkeling vanwege de huidige CAO.

Nu blijkt dat het tevens noodzakelijk is dat er versneld extra security capaciteit aan de huidige capaciteit wordt toegevoegd om de netwerkbeveiliging tot een bij de huidige tijd passend aanvaardbaar niveau te brengen en te houden. Daarnaast is sprake van additionele onderhoudslasten voor beveiligingsmiddelen. Dit is nodig voor onder andere de vervanging van hardware en de aanschaf en het beheer van nieuwe software. Denk aan toegangstechnologie zowel fysiek als online. In totaal bedraagt het structureel € 111.000.

Beleidsindicatoren

Nr. Beleidsindicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023
01 Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,71	7,71*	7,69*
02 Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,84	6,84*	7,21*
03 Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€ 319,89	€ 329,53	€ 322,95
04 Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	8,01%	2,01%	7,18%
05 Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	12,36%	13,28%	11,68%

Toelichting beleidsindicatoren

01 Formatie

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de organisatie op peildatum 1 januari.

Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.

* De formatie-uitbreiding (structureel of incidenteel) in verband met aanvullende budgetten, zoals bijvoorbeeld het actieplan jeugd, is bij de berekening van dit cijfer buiten beschouwing gelaten.

02 Bezetting

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.

Terugkijkend naar een begrotingsjaar wordt de werkelijke bezetting berekend. Conform de definitie van Vensters voor Bedrijfsvoering is berekend de gemiddelde bezetting in dat begrotingsjaar door het gemiddelde te nemen van de werkelijke bezetting op 1 januari en op 31 december.

* De formatie-uitbreiding (structureel of incidenteel) in verband met aanvullende budgetten, zoals bijvoorbeeld het actieplan jeugd, is bij de berekening van dit cijfer buiten beschouwing gelaten.

03 Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

04 Externe inhuur

Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie

in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.

05 Overhead

De overheadkosten betreffen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.5 Treasury

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft besloten om de belangrijkste rentetarieven substantieel te verhogen. Dit is gedaan om de hoge inflatie voor 2022 en verder tegen te gaan. Dit is de grootste renteverhoging ooit in de geschiedenis van de euro. Mogelijk is er in de (nabije) toekomst sprake van verdere stijging van de rentetarieven. Het is momenteel nog niet duidelijk wat het effect wordt van deze verhoging op de rente op langlopende leningen. Ook is nog niet duidelijk wat het effect hiervan wordt op de dividenduitkeringen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.61 OZB Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2023

- Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het uitgangspunt is dat de OZB in principe niet meer dan trendmatig mag groeien, waarbij de inflatie als maximum percentage geldt. De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen stijgt met het inflatiepercentage van 3,1%. Dit inflatiepercentage betreft het door het CPB geraamde inflatiepercentage, de zogeheten geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI). Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Daarnaast is rekening gehouden met het waardeestijgingspercentage bij woningen en niet-woningen. Overigens zal de totale opbrengst van de OZB door de herwaardering niet veranderen. Immers wanneer de WOZ-waarde

daalt wordt het tarief verhoogd en andersom. Per saldo blijft de OZB voor de belastingbetaler en de OZB-opbrengst voor de gemeente voor wat betreft de herwaardering gelijk.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.62 OZB Niet-Woningen

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2023

- Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor niet-woningen stijgt met het inflatiepercentage van 3,1%. Dit inflatiepercentage betreft het door het CPB geraamde inflatiepercentage, de zogeheten geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI). Met deze verhoging wordt overeenkomstig de afgesproken spelregels in het coalitieakkoord de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.64 Belastingen overig

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2023

- Toepassen inflatiecorrectie.

Toelichting

Onder de overige belastingen vallen de hondenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en roerende ruimtebelastingen.

De opbrengst van de hondenbelasting is voor 2023 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 3,1% (geharmoniseerde consumentenprijsindex). Met deze verhoging wordt overeenkomstig de afgesproken spelregels in het coalitieakkoord de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Omdat de opbrengst van de reclamebelasting onder aftrek van de perceptiekosten (heffing en invordering) wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds wordt de opbrengst in overleg met de centrumondernemers vastgesteld. De opbrengst is voor 2023 niet verhoogd.

De opbrengst van de precariobelasting in Voorschoten bestond voor het grootste deel uit precariobelasting op kabels en leidingen. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten met ingang van 2022 geen precariobelasting op kabels en leidingen meer heffen. De tarieven voor de overige belastbare feiten zijn met het inflatiepercentage verhoogd.

De tarieven voor de roerende-ruimtebelastingen (woonboot, woonwagen en kiosk) zijn op basis van de wettelijke voorschriften gelijk aan die van de OZB. Het onder taakveld 0.61 OZB-woningen opgenomen uitgangspunt geldt onverkort voor de roerende-ruimtebelastingen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De herijking van het gemeentefonds waarbij de gevolgen voor 2026 en verder nog onduidelijk zijn.

Belangrijkste resultaten 2023

- Voor 2023 en latere jaren de financiële gevolgen in beeld brengen.

Toelichting

De uitkeringen uit het gemeentefonds in de begroting 2023-2026 zijn berekend op basis van de meicirculaire 2022.

Met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds spelen drie zaken:

1. het bij het lastenniveau van de gemeenten achterblijven van de verstrekte middelen voor de Jeugdzorg;
2. de normeringssystematiek waarbij de *omvang* van het accres (de groei van het gemeentefonds) afhankelijk is van de accres relevante uitgaven van het Rijk gedurende het boekjaar;
3. de herziening/herijking van de *verdelingssystematiek* van het gemeentefonds.

ad 1. In augustus 2022 zijn nadere afspraken gemaakt hoe gemeenten mogen omgaan met het ramen van extra middelen voor de jeugdzorg. Het uitgangspunt hiervoor blijft het structurele landelijke tekort, het bedrag van € 1,8 miljard, dat de arbitragecommissie heeft vastgesteld. In de meicirculaire 2022 zijn deze middelen voor 2023 definitief vastgesteld. Voor 2024 en verder mag de gemeente deze inkomsten zelf ramen op een inkomstenstelpost. In de begroting 2022-2025 mocht dat nog voor 75%, in de begroting 2023-2026 mag dat voor 100%.

Daarnaast is tussen de VNG en het Rijk overeenstemming bereikt over een hervormingsagenda met taakstellende bezuinigingen. In het regeerakkoord had het Rijk eenzijdig € 500 miljoen aan extra bezuinigingen op de hervormingsagenda opgenomen. Nu is bepaald dat het Rijk hiervoor zelf aan de lat staat. Het Rijk moet gemeenten vanuit medebewind van voldoende middelen voorzien.

Wel dient door de gemeenten rekening te worden gehouden met dit effect op de inkomsten gemeentefonds. De toezichthouder heeft bepaald dat gemeenten tegenover deze inkomstendaling een lastendaling mogen ramen op het uitgavenbudget jeugd.

ad 2. Op 21 juni 2022 heeft de VNG ingestemd met het voorstel van de fondsbeheerders om het volume-accres gemeentefonds voor 2022, 2023, 2024 en 2025 te bevriezen. Daarmee is er ook duidelijkheid over de methode voor het afsplitsen van het deel van het accres voor de compensatie van de loon- en prijsontwikkeling bij gemeenten. Door dit besluit kan de stelpost voor lager uitvallend accres, opgenomen in de meicirculaire 2022, afgeraamd worden.

ad 3. De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd. Met de meicirculaire 2022 is bekend geworden wat de herverdeeleffecten zijn van de wijzigingen van het objectief verdeelmodel. Voor Voorschoten komt het herverdeeleffect structureel nadelig uit op € 140 per inwoner. Het Rijk heeft in de meicirculaire 2022 besloten een ingroeipad te hanteren waarbij het tekort per gemeente in deze kabinetsperiode maximaal mag oplopen tot € 37,50 per jaar per inwoner in 2025. Hoe het

herverdeeleeffect uit zal pakken vanaf 2026, hangt af van een evaluatie van het gewijzigde verdeelmodel en van besluiten over een eventueel nieuw ingroepad door een volgend kabinet. Het risico bestaat dat het tekort vanaf 2026 verder zal oplopen tot de maximaal € 140 per inwoner zoals aangekondigd in de meicirculaire 2022. Dit betekent een verdere daling van de inkomsten met € 102,50 per inwoner ten opzichte van de stand in 2025. Vanuit voorzichtigheid is gekozen om hierom een stelpost in 2026 en verder op te nemen van € 15 per inwoner, overeenkomstig met het huidige ingroepad.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.8 Overige baten en lasten

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Op dit taakveld worden de baten (taakstellingen) en lasten geraamd voor zover deze niet direct op de individuele inhoudelijke taakvelden te ramen zijn. Tevens wordt op dit taakveld de post onvoorzien begroot. Beleidsmatige ontwikkelingen vinden niet plaats op dit taakveld.

Wat gaan we daarvoor doen ?

0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Jaarlijks moeten diverse werkzaamheden worden uitgevoerd om van alle opbrengstencategorieën te bepalen of er sprake is van fiscale winst voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Om dit goed te kunnen managen is een standaard clustering gemaakt van alle activiteiten die voor de Vpb van belang zijn, inclusief een onderliggend dossier met relevante onderbouwingen.

Recentelijk is door de rechtbank Gelderland uitspraak gedaan in een gemeentelijke casus dat het exploiteren van reclame activiteiten en personeels-hypotheekleningen onder de reikwijdte van de Vpb vallen. Dit betekent dat over de eventuele fiscale winst vennootschapsbelasting moet worden betaald. De uitspraak kent voor nu een beperkt belang omdat een aantal kernelementen op onderdelen niet zijn gemotiveerd. Daarnaast is het de verwachting dat de desbetreffende gemeente in hoger beroep zal gaan. Voor dit jaar staan meerdere procedures op de agenda, met namen voor het dossier reclameactiviteiten.

De Gemeente Voorschoten zal de ontwikkelingen nauwgezet blijven volgen en eventuele financiële effecten indien en voor zover aan de orde verantwoorden tijdens de reguliere P&C cyclus momenten.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 0

Naam	Taakveld
Holland Rijnland	0.1 Bestuur
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	0.1 Bestuur
BNG NV	0.5 Treasury
Alliander NV	0.5 Treasury
Dunea NV	0.5 Treasury

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
0.1 Bestuur	Baten	553	239	160	160	160	160
	Lasten	-3.488	-4.641	-2.641	-2.568	-2.270	-2.190
	Saldo	-2.935	-4.402	-2.481	-2.408	-2.110	-2.030
0.2 Burgerzaken	Baten	344	282	375	375	375	375
	Lasten	-772	-783	-908	-908	-908	-908
	Saldo	-428	-501	-533	-533	-533	-533
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	109	43	39	39	39	39
	Lasten	-325	-380	-208	-108	-108	-108
	Saldo	-216	-337	-169	-69	-69	-69
0.4 Overhead	Baten	1.043	4.012	3.895	3.640	3.640	3.640
	Lasten	-9.281	-15.437	-12.269	-11.850	-11.799	-11.798
	Saldo	-8.238	-11.425	-8.375	-8.210	-8.159	-8.158
0.5 Treasury	Baten	1.149	908	923	942	942	935
	Lasten	-427	-416	-467	-657	-737	-758
	Saldo	722	492	456	285	205	178
0.61 OZB Woningen	Baten	6.100	6.677	6.884	6.884	6.884	6.884
	Lasten	-279	-314	-313	-313	-313	-313
	Saldo	5.821	6.364	6.570	6.570	6.570	6.570
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	1.127	1.099	1.134	1.134	1.134	1.134
	Lasten	-51	-53	-53	-53	-53	-53
	Saldo	1.076	1.047	1.081	1.081	1.081	1.081
0.64 Belastingen overig	Baten	1.358	246	251	251	251	251
	Lasten	-96	-93	-93	-93	-93	-93
	Saldo	1.262	153	158	158	158	158
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	34.023	36.952	39.321	40.668	41.465	38.043
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	34.023	36.952	39.321	40.668	41.465	38.043
0.8 Overige baten en lasten	Baten	38	0	0	0	0	0
	Lasten	-50	-743	-2.895	-2.885	-3.149	-3.198
	Saldo	-12	-743	-2.895	-2.885	-3.149	-3.198
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-2	0	0	0	0	0
	Saldo	-2	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	Baten	45.844	50.460	52.980	54.092	54.889	51.460
Totaal lasten	Lasten	-14.772	-22.859	-19.846	-19.435	-19.430	-19.418
Saldo van baten en lasten	Saldo	31.072	27.601	33.134	34.657	35.459	32.042

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur (€ 1.921.000 voordeel)

Het verschil wordt grotendeels verklaard door een dotatie in 2022 aan de voorziening voor wethouderspensioenen (€ 1.382.000). Daarnaast zijn voor 2022 salarislasten doorbelast naar dit taakveld (€ 408.000). Bij de nieuwe doorbelasting in 2023 vervalt deze doorbelasting. Daarbij is ook de zogeheten RIF-bijdrage in 2023 lager dan in 2022 (€ 179.000). Het overige verschil wordt voornamelijk verklaard door hogere lasten in 2021 voor salarissen en vergoedingen voor college, griffie en raadsleden.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€168.000 voordeel)

Voor de businesscase naar de huisvesting van de gemeentelijke organisatie wordt in de begroting 2023 een eenmalig onderzoeksbudget van € 100.000 (nadeel) opgenomen. Een mutatie in de urentoerekening is verantwoordelijk voor een voordeel van € 213.000 in de begroting 2023. Een voordeel van € 62.000 is te danken aan een eenmalig budget voor versnellingsgelden dat in 2022 wordt ingezet voor de pilot verduurzaming vastgoed. Overige kleine verschillen van € 7.000 (nadeel).

Taakveld 0.4 Overhead (€ 3.050.000 voordeel)

Het voordeel ontstaat grotendeels (€ 2.100.000) doordat er in 2023 meer salarislasten worden doorbelast naar andere taakvelden. Daarbij bevat 2022 een incidenteel budget Ontvlechting (€ 1.050.000). Daartegen wordt in 2023 extra ingezet op participatie (€ 100.000).

Taakveld 0.61 OZB Woningen (voordeel € 206.000)

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) voor woningen stijgt met het inflatiepercentage van 3,1%. Dit inflatiepercentage betreft het door het CPB geraamde inflatiepercentage, de zogeheten geharmoniseerde consumentenprijsindex (HCPI). Met deze verhoging wordt overeenkomstig de afgesproken spelregels in het coalitieakkoord de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (voordeel € 2.369.000)

Dit wordt voor € 1.954.000 verklaard door verwerking van de meicirculaire 2022. De effecten van de meicirculaire voor het jaar 2022 worden meegenomen in de najaarsnota, waardoor er ook een voordeel ontstaat ten opzichte van 2023 (€ 309.000). Tevens is er een voordeel van € 106.000 als gevolg van de bijraming extra jeugdgelden.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (€ 2.152.000)

Het nadeel wordt volledig verklaard door hogere stelposten in 2023. Meer dan de helft wordt verklaard door de stelpost CAO. Bij de kadernota is rekening gehouden met een stijging van salarislasten van 2,4 % (€ 486.000). Gezien de ontwikkelingen op de huidige arbeidsmarkt en ingegeven door de CAO afspraken van het Rijk wordt in deze begroting rekening gehouden met een extra stijging van 3,6% naar 6% (€ 637.000). Daarnaast bevat de begroting 2023 een stelpost voor de nieuwe beheerplannen (€ 800.000) en areaaluitbreidingen (€ 135.000). Om te anticiperen op verdere prijsstijgingen als gevolg van inflatie wordt in de begroting een extra bedrag gereserveerd voor indexatie van € 250.000. In de begroting 2023 wordt eveneens rekening gehouden met een stijging van de directe gas- en energielasten van 30 % (€ 107.000). Ter dekking van de indirecte gas- en energielasten en verdere stijging van de energieprijzen is een stelpost van € 100.000 opgenomen. De begroting 2023 bevat geen stelpost inzake Hervormingsagenda Jeugd, die staat wel voor 2022 geraamd (€ 280.000). Het restantverschil wordt verklaard door de extra POK-middelen, die in 2023 al zijn verwerkt voor extra uitgaven. Voor 2022 zal dit verwerkt worden bij de najaarsnota.

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken ?

Een veilig dorp, waarbij wij ons richten op het terugdringen van inbraken en overlast. Inwoners voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met inwoners zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend. Omdat elke wijk een andere problematiek kent gaan we hierover met onze bewoners in gesprek, om daar waar mogelijk op wijkniveau maatwerk te kunnen bieden.

Om problemen beter te kunnen signaleren maar ook aan te pakken, gaan we de samenwerking met de verschillende actoren zoals politie, welzijnsorganisatie, scholen en woningbouwcorporaties verbeteren.

Het handhaven van de geldende wet- en regelgeving is voor ons belangrijk. We gaan onze BOA's gericht inzetten om te controleren of mensen zich op straat aan de regels houden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

De opgenomen risico's als gevolg van de vier thema's uit het regionaal risicoprofiel kennen, duiden en vertalen naar veiligheidsmaatregelen. De vier thema's zijn:

- klimaatadaptatie
- energietransitie
- digitale ontwrichting
- continuïteit.

Belangrijkste resultaten 2023

De veiligheidsmaatregelen waarop we ons onder andere richten zijn:

- het meer zelfredzaam maken van inwoners en met name risicogroepen zoals ouderen.
- samenwerking aan (fysieke) veiligheid, waaronder brandveiligheid voor ouderen.
- competente advisering binnen het nieuwe Omgevingsrecht.

Toelichting

De gemeenten in de Leidse Regio, waar Voorschoten deel van uitmaakt, volgen de regionale ontwikkelingen en planvorming van de Veiligheidsregio Hollands Midden en vertalen dit naar lokaal niveau. Naast de regionale ontwikkelingen wordt de samenwerking in de Leidse Regio binnen bevolkingszorg steviger en professioneler, doordat er samen wordt geoefend en getraind.

Risicoprofiel

In het derde regionaal risicoprofiel van de VRHM 2020-2023 zijn vier thema's naar voren gekomen die van grote invloed zijn op de risico's in onze regio.

Het nieuwe regionaal risicoprofiel (2023 – 2036) geeft inzicht in de Veiligheidsrisico's in regio Hollands Midden (VRHM). Op basis van dit inzicht kan het veiligheidsbestuur strategisch beleid voeren om de aanwezige risico's te voorkomen, te beperken en om de crisisorganisatie op specifieke of generieke risico's voor te bereiden. Om effectief de veiligheid te vergroten, is investeren op afzonderlijke risico's onvoldoende. Risico's kennen veel samenhang met andere risico's en vragen een integrale aanpak. Door aan te sluiten bij trends en ontwikkelingen en daarin de relatie te leggen met fysieke veiligheid, kunnen nieuwe risico's in een vroegtijdig stadium worden geïdentificeerd en kan hierop worden geanticipeerd.

Uit het risicoprofiel blijkt dat de aanjagers van significante invloed zijn op de (regionale) risico's. Aanjagers zijn trends of ontwikkelingen die de kans op of de gevolgen van bestaande risico's voor de fysieke veiligheid binnen

onze regio kunnen vergroten. Dit sluit aan bij het vorige Regionaal Risicoprofiel, waar ook gekeken is naar trends.

De vier aanjagers die het meest van invloed zijn op de thema's in het risicoprofiel zijn: hyperconnectiviteit, klimaatverandering, energietransitie en verdichting. Op basis van deze thema's en aanjagers in het nieuwe regionaal risicoprofiel wordt er in 2023 een nieuw Regionaal Beleidsplan opgesteld (2024-2027). De raad van Voorschoten vraagt aan de VRHM om in het Regionaal Beleidsplan extra aandacht te besteden aan de trends klimaatverandering, energietransitie en vergrijzing. Voor vergrijzing wordt specifiek aandacht gevraagd voor de brandveiligheid voor ouderen.

Tot het taakveld crisisbeheersing en brandweer behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

De inzet op langdurige crises zoals Covid-19 en de opvang van vluchtelingen door de veiligheidsregio, haar partners en de gemeenten leggen een zware druk op de organisatie van de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Dit heeft impact op de verschillende crisisorganisaties en de beschikbare mensen en middelen en nieuwe inzichten in de inrichting van de crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Rampenbestrijding

Crisisfunctionarissen (zowel bestuurlijk als ambtelijk) binnen de veiligheidsregio, haar partners en de gemeente worden elk jaar opgeleid, getraind en geoefend om uitvoering te geven aan de gemeentelijke taak bij een crisis of ramp (preparatie). Hierbij wordt de nadruk gelegd op de basiszorg voor verminderd zelfredzamen en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd. Wij vormen in Voorschoten de crisisorganisatie samen met de gemeenten in de Leidse Regio.

Brandbestrijding

Bij de brandweer is het van belang de paraatheid vanuit alle brandweerkazernes te blijven waarborgen. Het redden van slachtoffers en het beperken van schade is de belangrijkste verantwoordelijkheid van de brandweer. De Veiligheidsregio Hollands Midden zet zich in voor goede en nieuwe aanwas voor de vrijwillige brandweer in de gemeenten, ook in Voorschoten. In het Regionaal Beleidsplan (2020-2023) van de VRHM is vastgelegd dat de brandweer van Hollands Midden in staat is om voldoende brandweervrijwilligers te werven, zodat de kazerne van Voorschoten het benodigde aantal brandweervrijwilligers kan werven en zelf de invulling van de functie bepaalt.

Voor een verdere toelichting op de taken van de brandweer verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

Wat gaan we daarvoor doen ?

1.2 Openbare orde en veiligheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Inwoners geven blijk van een behoefte aan contact met en bereikbaarheid van de BOA's in Voorschoten.
- Toenemende focus op bewustwording en noodzaak van aanpak van georganiseerde criminaliteit.
- Toename van verschillende groepen jongeren die op plaatsen aanwezig zijn waarvan soms overlast wordt ervaren.

Belangrijkste resultaten 2023

- Nieuw Integraal Veiligheidsplan (IVP) voor de periode 2023 -2026 met een aantal geprioriteerde thema's. Vanuit dit plan wordt een jaarlijks Handhavingsuitvoeringsplan (HUP) opgesteld.
- Plan van aanpak wijkgericht werken waarbij het gericht inzetten van de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) wordt omschreven.
- Bewustwordingscampagne ondermijnende activiteiten voor inwoners, ondernemers en verenigingen.
- Lokaal signaaloverleg met bespreking van casuïstiek, training en kennisdeling op het gebied van ondermijnende activiteiten
- Plan van aanpak Jeugdoverlast waarin naast strafrecht ook bestuurlijke maatregelen worden opgenomen. Dit betreft een uitgebreid handelingsperspectief voor preventie en repressie. De handelwijze vanuit Openbare Orde en Veiligheid sluit hierbij aan op het nieuw op te stellen beleid door het sociaal domein H 11 goede zorg voor de inwoners, paragraaf 11.4 jongerenwerk die hiervoor ook middelen reserveren.

Toelichting

Veiligheid handhaven in ons dorp

Veiligheid is in ons dorp belangrijk. We organiseren dat goed mede met behulp van de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM), politie en onze buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Inwoners voelen zich veilig op straat en er is geen ruimte voor criminele activiteiten, zoals ondermijning, overlast, diefstal etc. Veilige speelplekken voor de jeugd horen daar ook bij.

Integraal Veiligheidsbeleid

De gemeentelijke (regie)taken op het gebied van openbare orde en veiligheid zijn breed en divers. Op basis van lokale, regionale en landelijke trends zal lokaal beleid worden opgesteld en bestaand beleid waar noodzakelijk worden bijgesteld. In het jaar 2023 treedt het nieuwe integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 van de gemeente Voorschoten in werking.

BOA inzet optimaliseren en gericht inzetten

De BOA formatie (5fte) is in 2023 op volle sterkte en er wordt veel digitaal gewerkt met behulp van een nieuwe handhavingsapplicatie. Er wordt gewerkt volgens de zogenaamde wijkaanpak, waarbij gestuurd wordt op maatschappelijk effect. Dit betekent onder andere dat de wijkindeling van de wijkboa's gelijk is aan die van de wijkagenten. Daarnaast heeft elke BOA een aantal taakaccenten zoals bijvoorbeeld 'ondermijning' en 'jeugd'. Voor de wijkaanpak wordt een plan van aanpak gemaakt.

Op de nieuwe locatie naast het gemeentehuis, waar de BOA's sinds augustus zijn gehuisvest, zullen spreekuren voor inwoners, ondernemers en verenigingen worden gehouden. Er is tevens een spreekkamer voor de wijkagenten gereserveerd.

Samenwerking is belangrijk op lokaal en regionaal niveau

Er wordt nauw samengewerkt met de politie, zowel met de wijkagenten als de operationeel specialisten op het gebied van ondermijning bijvoorbeeld. Vanwege de beperkte lokale schaalgrootte wordt vooral op regionaal niveau geparticipeerd in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (RIEC, HEIT en RSIV) met waar nodig beleidsafstemming op districtelijk en eenheidsniveau.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	13 (2020)	11 (2021)	8 (2021)
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,2	1 (2021)	1,8 (2021)
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5 (2020)	2,5 (2021)	4,3 (2021)
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,2	1 (2021)	1,3 (2021)
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,7 (2020)	3,3 (2021)	6,1 (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

06 Verwijzingen Halt

Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

08 Winkeldiefstallen

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

09 Geweldsmisdrijven

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

10 Diefstallen uit woning

Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

11 Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 1

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1.1 Crisisbeheer en brandweer

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 1 Veiligheid

Programma: P1 Veiligheid ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	100	119	116	116	116	116
	Lasten	-1.535	-1.600	-1.638	-1.638	-1.624	-1.624
	Saldo	-1.435	-1.480	-1.522	-1.522	-1.508	-1.508
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	284	221	102	102	102	102
	Lasten	-668	-882	-533	-533	-533	-533
	Saldo	-384	-661	-431	-431	-431	-431
Totaal baten	Baten	384	340	218	218	218	218
Totaal lasten	Lasten	-2.203	-2.481	-2.171	-2.171	-2.157	-2.157
Saldo van baten en lasten	Saldo	-1.819	-2.141	-1.953	-1.953	-1.939	-1.939

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid (voordeel € 230.000)

Het taakveld 1.2 kent € 119.000 lager baten, en € 349.000 lagere lasten, wat per saldo een voordeel van € 230.000 betekent ten opzichte van 2022. Als gevolg van een gewijzigde doorbelastingssystematiek dalen de salarislasteren (€ 84.000 voordeel). Daarnaast dalen de lasten voor de regisseur ondermijning ten opzichte van 2022 (voordeel € 140.000). Tot slot wordt het verschil in de baten en lasten voor € 120.000 verklaard door een tweetal incidentele activiteiten, namelijk: Corona toegangsbewijs controle en de aanleg van glasvezel. Tegenover deze lasten staan baten van dezelfde hoogte waardoor het effect budgettair neutraal is.

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid van Voorschoten voor alle modaliteiten, met extra aandacht voor de zwakke verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers, mensen met een beperking, schoolgaande kinderen, etc.)

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.1 Verkeer en vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- In 2023 zullen de Lammenschansweg en de Europaweg worden aanbesteed.
- Aanpassen rotonde gemeentehuis.

Belangrijkste resultaten 2023

- Bereikbaarheid zo goed mogelijk waarborgen.
- Nota Verkeersbeleid.
- Aansluiten Trompweg op Fortuyn van Voorschoten.
- Steeds aandacht besteden aan verkeersveiligheid.

Toelichting

Aanleg RijnlandRoute

Openstelling van de N434 wordt verwacht medio 2024. Het is de verwachting dat er begin 2023 gestart kan worden met de selectieprocedure voor het aantrekken van een aannemer voor de N206 Europaweg. Vervolgens wordt in samenwerking met de toekomstige aannemer een planning gemaakt. Vanuit de provincie en de gemeente worden strenge eisen t.a.v. bereikbaarheid gesteld aan de opdrachtnemer waarbij de opdrachtnemer wordt uitgedaagd om de verkeershinder tot een minimum te bespreken.

MIRT-verkenning A4 Burgerveen - N14 en geluidschermen langs A4

Rijkswaterstaat is in 2018 de MIRT-verkenning A4 Burgerveen-N14 begonnen. De aanleiding voor deze MIRT-verkenning is het verbeteren van de doorstroming op de A4 tussen het knooppunt Burgerveen en de N14. Medio 2022 heeft de minister van I&W een brief verzonden aan de Tweede Kamer waarin een prioriteit wordt aangegeven van de te realiseren MIRT projecten. Het tracé A4 Burgerveen-N14 maakt geen onderdeel meer uit van de geprioriteerde projecten. Hiermee heeft Rijkswaterstaat besloten het projectteam per direct te ontbinden en daarmee de werkzaamheden te beëindigen.

In stand houden fysieke leefomgeving

Het in stand houden van de fysieke leefomgeving is erop gericht om met minimale kosten de veiligheid en functionaliteit te borgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Er komen echter grote ontwikkelingen op ons af zoals onder andere klimaatverandering en energietransitie. Ook is het onderhoud van de leefomgeving van invloed op de mate waarin gemeentelijke doelen en ambities worden bereikt.

We voeren werkzaamheden zo veel als mogelijk uit door werk met werk te maken. Dit betekent in de praktijk dat rioleringswerkzaamheden of herbestratingen leidend zijn wanneer we aanpassingen willen uitvoeren aan de openbare ruimte.

De aanleiding voor een herbestrating is doorgaans omdat een weg 25 tot 30 jaar geleden is aangelegd en in deze tijd (te) veel schade heeft opgelopen en deze in zijn geheel opnieuw bestraat moet worden. Beheer haalt in principe de huidige bestrating eruit en legt ditzelfde weer terug. De mobiliteit is in die 25 jaar echter wel veranderd en vraagt doorgaans om meer aanpassingen. Denk aan: meer parkeervakken, plateau's op kruisingen of andere verkeerskundige aanpassingen. Om voor wat betreft verkeerskundige aanpassingen

beperkt mee te kunnen liften bij werkzaamheden in de openbare ruimte vragen we voor twee projecten per jaar aanvullend budget. Inzet is om werk met werk te maken.

Kruising Trompweg - Leidseweg

Voor de herinrichting van de kruising Trompweg - Leidseweg wordt een voorbereidingskrediet gevraagd. Ten gevolge van de ontwikkelingen op de Intratuinlocatie, het omleggen van de ontsluitingsweg door de Intratuinlocatie en het aansluiten van Arsenaal/Segaar hierop, is bij de uitwerking gebleken dat een VRI-installatie op dit kruispunt overbodig is. Een herinrichting naar een kruispunt, waarbij de Trompweg in de voorrang is en aan weerskanten twee uitritconstructies voor Leidseweg-deel-midden en deel noord, verhoogt de verkeersveiligheid en biedt ook mogelijkheden voor klimaatadaptatie. In 2023 kan met het voorbereidingskrediet een vervolg gegeven worden aan een ontwerp, waarbij rekening wordt gehouden met de nog uit te voeren rioolvervanging, de aansluiting van de bouwprojecten én de herinrichting van de Leidseweg deel midden en deel noord. De verwachte uitvoeringskosten voor Herinrichting kruispunt Trompweg-Leidseweg zijn € 530.000 (dit bedrag is inclusief het voorbereidingskrediet en exclusief de rioolwerkzaamheden, prijspeil juli 2022). De uitvoering vindt plaats in de periode: 2024-2030 vanuit het principe werk-met-werk maken. Het voorbereidingskrediet is nodig voor de uitwerking van dit kruispunt (visie op het kruispunt), het onderzoek naar de mogelijkheden om werk met werk te kunnen maken en het uitvoeren van tijdelijke maatregelen die nodig zijn tijdens de bouwperiode en kort daarna.

Hoe eerder de puzzel werk-met-werk-maken gelegd kan worden (incl. financiële gevolgen), hoe eerder de verschillende projecten kunnen aansluiten. Een eventueel uitstel van besluitvorming op het voorbereidingskrediet betekent dat er later gestart kan worden met het ontwerp en daardoor onzekerheid blijft bestaan over de toekomstige inrichting. De tijdelijke verkeersmaatregelen op de kruising blijven gehandhaafd totdat de uitvoering van de definitieve herinrichting kruising Trompweg-Leidseweg is gestart.

Lammenschansplein

Het overleg met gemeente Leiden en de provincie, gericht op betere verkeersdoorstroming van het Lammenschansplein, ook tijdens de reconstructie, wordt voortgezet. Vanuit de provincie en de gemeente worden strenge eisen t.a.v. bereikbaarheid gesteld aan de opdrachtnemer waarbij de opdrachtnemer wordt uitgedaagd om de verkeershinder tijdens de uitvoering tot een minimum te beperken.

Fietsveiligheid; uitvoering plan van aanpak algemeen

In het Verkeersplan Voorschoten 2017 is aangegeven dat verkeersveiligheid prevaleert boven leefbaarheid en bereikbaarheid. Eén van de maatregelen uit het Verkeersplan Voorschoten om de verkeersveiligheid te verbeteren. Zo wil Voorschoten ook voetgangers, fietsers en openbaar vervoer stimuleren. Om fietsers te stimuleren willen we graag de verkeersveiligheid voor deze doelgroep ook verbeteren.

Fietsveiligheid; verbeteringen op diverse kruisingen Leidseweg

In het door de raad vastgestelde plan van aanpak fietsveiligheid zijn actiepunten en voorstellen voor verbetering van fietsknelpunten opgenomen. De aanpak van de fietsknelpunten is gestart en loopt door in 2023. Hierbij is er ook aandacht voor het bereiken van (fiets)veiliger verkeersgedrag. Begin 2024 zal er gestart worden met de herinrichting van de rotonde tegenover het gemeentehuis, samen met de herinrichting van de Raadhuislaan e.o., zodat de verkeersveiligheid hier verbeterd wordt.

Daarnaast heeft een aantal kruispunten langs de Leidseweg nog een redelijk hoog percentage ongevallen. Wanneer we hier de oversteekbaarheid en zichtbaarheid van de voet- en fietsoversteek kunnen verbeteren zal dit tevens de verkeersveiligheid verbeteren en daarmee ook het bevorderen van deze twee doelgroepen.

Voor deze werkzaamheden hebben we van de PZH en I&W een subsidie-beschikking ontvangen. Investeren in verkeersveiligheid is altijd urgent. De bijdrage voor de gemeente is, dankzij de subsidie, minimaal. De verdeling van de kosten op het project bedraagt: gemeente 25%, PZH 25% en I&W 50%. De totale kosten zijn geraamd op € 500.000. Op basis van de subsidie-beschikking is de gemeentelijke bijdrage € 125.000. In 2023 willen we deze werkzaamheden voorbereiden middels een voorbereidingskrediet. Bij een levendig toekomstbestendig dorp hoort een goede ontsluiting, goede verbindingen met buurgemeenten en een goede doorstroming van verkeer, ook binnen Voorschoten. Om dit te realiseren zal extra aandacht gaan naar veilige fietspaden.

Fietsveiligheid; rotonde Wijngaardenlaan

Ook voor de rotonde Wijngaardenlaan geldt dat het percentage ongevallen relatief hoog is. Voor het veilig maken van de rotonde hebben we van de PZH en I&W een subsidie-beschikking ontvangen. Deze subsidie kent eenzelfde verdeling van kosten als hierboven aangegeven voor de Leidseweg: gemeente 25%, PZH 25% en I&W 50%. De totale kosten zijn geraamd op € 100.000. Op basis van de subsidie-beschikking is de gemeentelijke bijdrage € 25.000. In 2023 willen we deze werkzaamheden voorbereiden middels een voorbereidingskrediet. De 'Parel aan de Vliet' moet goed bereikbaar blijven voor inwoners van Voorschoten, haar regio en toeristen. Om dit te realiseren zal extra aandacht gaan naar veilige fietspaden.

Lokaal ambassadeurschap

Een vertegenwoordiger van het college treedt op als lokaal ambassadeur Verkeersveiligheid en stimuleert vanuit die rol activiteiten rondom verkeersveiligheid zoals o.a. de Maand van de Veilige Schoolomgeving, verkeerseducatieprogramma's zoals School op SEEF, Totally Traffic en fietstrainingen voor ouderen (doortrappen).

De lokaal ambassadeur werkt samen met de maatschappelijk partners om de inzet voor een verkeersveilige regio uit te dragen en te vergroten. Daaronder vallen o.a. activiteiten rondom verkeersveiligheid zoals de Maand van de Veilige Schoolomgeving. Verder stimuleert de lokaal ambassadeur scholen om mee te doen aan de verkeerseducatieprogramma's School op SEEF en Totally Traffic. Daarnaast ontvangt het college de oproep om als gemeentelijke organisatie het MONO-convenant te ondertekenen rondom zakelijk rijden en verkeersveiligheid. De gemeenten Rotterdam en Den Haag hebben dit al gedaan.

Inhuur expertise op verkeersbesluiten en verkeersonderzoeken

Verkeerskunde is een divers vakgebied. Bepaalde onderdelen van de verkeerskunde zijn zo specialistisch dat we die expertise moeten inhuren om kwalitatief goed werk te kunnen leveren. Zo is bv. verkeersregelkunde (verkeerslichten) een bijzondere specialisme. Maar ook de juridische kant van de verkeerskunde vraagt heel specifieke kennis. Denk daarbij aan het behandelen van bezwaar en beroep op verkeersbesluiten. Ervaring uit de afgelopen jaren leert dat we die specifieke juridische kennis in voorkomende gevallen moeten inhuren. Hiervoor worden middelen opgenomen in de begroting 2023-2026.

Hetzelfde doet zich voor bij het analyseren c.q. onderzoeken van verkeerskundige vraagstukken. We krijgen jaarlijks meerdere verzoeken om verkeerskundige vraagstukken te beantwoorden. Soms zijn deze zo specifiek en specialistisch dat we hiervoor om extern advies moeten vragen. Voor onderzoeken die niet aan een project zijn gekoppeld (er is geen projectbudget) worden middelen in de begroting 2023-2026 geraamd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.2 Parkeren

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Toenemende vraag naar laadpalen/-pleinen

Belangrijkste resultaten 2023

- Een nota parkeerbeleid
- Parkeercapaciteit winkelcentrum Hofland

Toelichting

Uitbreiding aantal openbare oplaadpunten voor elektrische auto's

In Voorschoten zijn tot 2021 ca. 75 openbare laadpalen geplaatst. Een trend die in 2023 doorzet is de toename van het aantal elektrische auto's en de vraag naar meer elektrische oplaadpalen en een goede infrastructuur daarvan. Het huidige contract voor de plaatsing van elektrische oplaadpalen is verlengd. Er wordt voor Voorschoten een plan- en prognosekaart ontwikkeld waardoor de locaties voor toekomstige openbare laadpalen worden vastgelegd. De kaarten dragen bij aan het vormen van proactief en strategisch beleid rondom laadinfrastructuur en het verkorten van de doorlooptijd van de aanvraagprocedure voor de oplaadpunten.

Oplaad infrastructuur

Om de opgave van 150 tot 200 oplaadpalen in 2023 te realiseren wordt, gegeven de toenemende complexiteit om het netwerk uit te breiden, voorgesteld om de jaarlijkse vergoeding voor de plaatsing oplaadpalen volledig in te zetten op deze opgave. Het gaat daarbij m.n. om het deel van de taakstelling waarin de concessie niet voorziet en waardoor de gemeente hier zelf kosten moet gaan maken. Voorbeelden hiervan zijn: op eigen regie oplaadpalen plaatsen, trottoirtegels plaatsen, laadpleinen inrichten, bijdrage leveren aan herinrichtingen en particuliere initiatieven ondersteunen.

Parkeernota

De gemeente Voorschoten heeft nog geen nota parkeernota. In een parkeernota staat het beleid omtrent parkeren en de parkeernormen. De komende jaren groeit Voorschoten door de diversen woningbouwprojecten. Er komen meer inwoners en meer arbeidsplaatsen. Inwoners willen allemaal prettig wonen, werken en ontspannen waarbij de openbare ruimte schaars is. Maar de ruimte in het dorp is niet groot genoeg voor al deze wensen. De ruimte die er is, moet dus zo goed mogelijk worden verdeeld. In de nota parkeerbeleid kunnen we omschrijven hoe we dat wil gaan doen. Het maken van een nota parkeerbeleid en nota parkeernormen zullen we zo veel als mogelijk uitbesteden en intern begeleiden. Hiervoor is aanvullend budget (€ 40.000) nodig.

Parkeercapaciteit winkelcentrum Hofland uitbreiden

De doelstelling is om de parkeerplaatsen te updaten naar de huidige omvang van de auto's. Op dit moment zijn er 110 parkeerplekken die door noodgedwongen dubbel parkeren maar voor 70% bruikbaar zijn. We zetten in op een betere kwaliteit op het gebied van parkeren die bijdraagt aan het hele gebied.

Wat gaan we daarvoor doen ?

2.5 Openbaar vervoer

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Verlenging overbruggingsconcessie.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Openbaar vervoernetwerk in en rond Voorschoten

De COVID-19 pandemie stelde het openbaar vervoer voor grote opgaven, waaronder een plotselinge drastische teruggang in de reizigersopbrengsten. Vanwege de onzekere marktsituatie was het te prematuur om het programma van eisen voor de nieuwe concessie vrij te geven voor de inspraak. De voorbereidingen voor de nieuwe concessie zijn dan ook opgeschort. De looptijd van de overbruggingsconcessie, die medio december 2022 in zal gaan, is twee jaar verlengd.

Eind 2021 hebben de vervoerders Arriva en EBS noodgedwongen besloten om tijdelijke versoberingen in de dienstregeling door te voeren. Dit is gebeurd in overleg tussen de vervoerders en de provincie Zuid-Holland (opdrachtgever Arriva) en de MRDH (opdrachtgever EBS). Voor Voorschoten heeft dit gelukkig niet geleid tot het verminderen van lijndiensten. Wel zijn er op een aantal dalmomenten (tussen 01.00 en 06.00 geen nachtbussen) minder ritten per tijdseenheid gereden. In de tussentijd hopen we dat de reizigers aantallen zich weer herstellen, en dat de marktwerking in de OV-sector weer zal normaliseren. Wij blijven met vervoerder en de vervoersautoriteiten in gesprek om de dienstregelingen (lijnvoering en frequentie) te optimaliseren of minimaal in stand te houden.

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 2 Verkeer en Vervoer

Programma: P2 Verkeer en vervoer ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	271	410	111	111	111	111
	Lasten	-3.350	-4.029	-3.218	-3.583	-3.618	-3.664
	Saldo	-3.079	-3.619	-3.106	-3.472	-3.507	-3.553
2.2 Parkeren	Baten	303	38	39	39	39	39
	Lasten	-66	-62	-128	-92	-92	-92
	Saldo	237	-24	-89	-53	-53	-53
2.3 Recreatieve havens	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-8	-7	0	0	0	0
	Saldo	-8	-7	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-14	-14	0	0	0	0
	Saldo	-14	-14	0	0	0	0
Totaal baten	Baten	574	448	150	150	150	150
Totaal lasten	Lasten	-3.437	-4.112	-3.346	-3.675	-3.710	-3.756
Saldo van baten en lasten	Saldo	-2.863	-3.664	-3.196	-3.525	-3.560	-3.606

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer (€ 513.000 voordeel)

Het verschil op taakveld 2.1 is voor € 20.000 te verklaren door in de begroting 2023 opgenomen budget voor expertise op verkeersbesluiten en ad € 10.000 voor expertise voor verkeersonderzoeken (nadeel). Om bij werkzaamheden in de openbare ruimte beperkt mee te kunnen liften en verkeerskundige aanpassingen uit te kunnen voeren is structureel budget ad € 50.000 in de begroting 2023 opgenomen (nadeel). Daartegenover staan een aantal voordelen in de begroting 2023 ten opzichte van de begroting 2022 door het opnemen van eenmalig budget zo als € 60.000 voor verkeersmaatregelen Multatulilaan, € 32.000 voor de fietsenstalling 'De Vink' en € 125.000 voor het opstellen van visie en beheerplannen openbare ruimte. Daarnaast is in 2022 € 209.000 aanvullend budget voor de openbare ruimte beschikbaar gesteld (voordeel). Bovendien is in de begroting 2023 een lagere dotatie in de voorziening geraamd (€ 150.000 voordeel). Eenmalige kosten geraamd in 2022 voor verlichte verkeersborden boven voetgangersoversteekplaatsen ad € 50.000 (voordeel). Een nadeel ontstaat door een provinciale subsidie van € 17.000 in de begroting 2022. Overige kleine verschillen € 16.000 (nadeel).

Taakveld 2.2 Parkeren (€ 65.000 nadeel)

Het verschil op taakveld 2.2 wordt veroorzaakt door uitbesteding van werkzaamheden voor het maken van een nota parkeerbeleid en een nota parkeernormen voor een eenmalig budget van € 40.000. Een nadeel van € 26.000 in de begroting 2023 is te verklaren door een mutatie in de urentoerekening. Overige kleine verschillen van € 1.000 (voordeel).

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;

Meer werkgelegenheid, met aandacht voor banen in de duurzame sector en voor duurzaam ondernemen;

Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.1 Economische ontwikkeling

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Een nieuw uitvoeringsconvenant voor Economie 071 en Expat Centre Leiden en samenwerking op economisch gebied wordt eind 2022 afgestemd en ondertekend.

Belangrijkste resultaten 2023

- Uitvoering taken economische agenda conform prioritering.
- Beleidsharmonisering Economische agenda's Leidse regio, Holland Rijnland en Voorschoten.
- Uitvoering van economische projecten Economie 071.

Toelichting

Het is in het belang van Voorschoten dat de lokale economie versterkt wordt. Vergeleken met andere gemeenten heeft onze gemeente gemiddeld minder bedrijven/ondernemers en minder werkgelegenheid binnen de eigen gemeentegrenzen. Dit terwijl een sterke lokale economie een belangrijke pijler is voor een stabiele, zelfstandige gemeente en een actieve samenleving.

De ambitie van het college is een florerende economie, goede werkgelegenheid en vitale bedrijventerreinen en levendige winkelcentra in Voorschoten. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en is een belangrijke pijler voor de vitaliteit van Voorschoten.

Uitvoering Economische Agenda

Op 10 juni 2021 heeft de Raad de Economische Visie en Agenda 2021-2024 vastgesteld. Deze is in samenwerking met diverse ondernemers (collectieven) in Voorschoten opgesteld. De Agenda bevat concrete maatregelen per economisch thema en zijn geprioriteerd door de raad. Dit betekent dat in 2023 verdere uitvoering wordt gegeven aan het stimuleren van onze centra, innovatieve groeisectoren op medisch gebied, dienstverlening en ZZP-ers, multifunctioneel gebruik (openbare) locaties, toerisme en recreatie. Door in te zetten op het versterken van winkelgebieden, zal ook een bijdrage worden geleverd aan werkgelegenheid. Ook zal worden ingezet op economische ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan duurzaamheid en het optimaliseren van de fysieke en digitale infrastructuur bij onze bedrijventerreinen.

Projecten Leidse regio 2023/2026 (Economie 071)

Voorschoten is een van de veertien partners van Economie 071. Dit is sinds 2014 een samenwerkingsverband tussen gemeenten, onderwijs en ondernemers in de Leidse regio. Partijen streven de volgende inhoudelijke doelen na: Economische structuurversterking – Versterken, verbreden van het economisch profiel van de Leidse regio; Ondernemerschap & Starters – Verdienen; Onderwijs en Arbeidsmarkt – Verbinden; Vestigingsklimaat – Verleiden; Regiomarketing - Vertellen. De gemeente Voorschoten reserveert in 2023 een bedrag van € 20.000 voor projecten van Economie 071. Dit om zorg te dragen dat de projecten onder de vlag van Economie 071 tot

uitvoering gebracht kunnen worden. Eind 2022 zal een handtekening gezet worden onder een nieuw uitvoeringsconvenant, het is de wens de looptijd van het convenant gelijk te trekken met de collegeduur. Door beleidsharmonisering van de economische agenda's van de Leidse regio en Holland Rijnland, zullen inhoudelijk relevante projecten zoals het project "uitvoeringsplan bedrijventerreinen strategie Economie 071" opgezet worden zodat deelname aan dit samenwerkingsverband meer oplevert voor de uitvoering van de eigen economische agenda.

Expat Centre Leiden

De samenwerking met het Expat Centre Leiden willen we continueren, de dienstverlening aan onze internationals wordt gewaardeerd en neemt de gemeente werk uit handen. Zo zijn zij naast een informatiepunt ook een balie waar de inschrijving voor een BRP (BSN) kan plaatsvinden. Wij gaan ons verenigingsleven, detailhandels- en leisure-aanbod meer onder de aandacht brengen bij de Leidse expats. Daarmee willen we de verbinding met Voorschoten hechter maken en op deze wijze ook de lokale economie versterken.

Voorschoten centrum

In de Economische visie 2021-2024 hebben we opgenomen dat een goed functionerend, aantrekkelijke centrum van groot belang is. Zo blijven we leegstand aanpakken, gaan we met de centrummanager sturing geven aan een kwalitatieve invulling van het centrum en zorgen we ervoor dat Voorschoten vitaal blijft en verlevendigt. In 2023 werken wij verder aan:

- Het centrum wordt de huiskamer van Voorschoten, waarbij woningbouw op en rondom de gemeentewerf, pleinen, of Kruispuntkerk dit stimuleert.
- Middels de naar verwachting in het eerste kwartaal van 2023 vastgestelde ontwikkelvisie centrum, ontstaat er richting en ruimte voor een (her)ontwikkeling van het centrumgebied. Het winkelcentrumgebied kan gewenste ontwikkelingen op het gebied van diversiteit van het winkelaanbod (functiemenging, meer horeca rondom de pleinen en in de Schoolstraat, eventueel in de Voorstraat) faciliteren, waardoor kwaliteit en multifunctionaliteit van de openbare ruimte beter wordt benut.
- Identiteit van het centrum en Voorschoten versterken, het verwoorden en uitdragen van een authentiek profiel welke een correcte afspiegeling is van wie we zijn en wat ons uniek maakt (DNA Cultuur, Culinaire en Kwaliteit). Wij zien openbare uitvoeringen van cultuur (voorstellingen, concerten, demonstraties en informatieve bijeenkomsten) als één van de belangrijke mogelijkheden waarmee de aantrekkelijkheid van het centrum verder kan worden verstevigd.
- Het versterken van samenwerking die ondernemerschap in het centrumgebied stimuleert.
- We trekken nieuwe ondernemers aan en zetten in op een verbeterde aansluiting van vraag en aanbod naar commerciële ruimte.
- We zetten communicatie in als middel om de bestaande locaties in centrum te promoten als werklocatie voor ZZP-ers.

Winkelcentrum Hofland

Met de realisatie van woningbouw bij onder andere het Fortuyn van Voorschoten en het project Arsenaal-Segaar voldoet winkelcentrum Hofland niet meer aan de eisen voor de toekomst. Samen met pandeigenaren, ondernemers en omwonenden werken we aan een plan om de omgeving van het winkelcentrum op te knappen en goede parkeerfaciliteiten te creëren voor de auto en de fiets. Een klimaatadaptieve aanpak, waarbij groenbehoud en ontwikkeling een punt van aandacht blijft.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
14	Functiemenging	%	CBS/ BAG LISA	38,1% (2020)	38,4% (2021)	53,3% (2021)
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	160,4 (2020)	167,4 (2021)	165,1 (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

14 Functiemenging

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

In Voorschoten zijn meer woningen dan banen (functiemenging <50). Dit is een normaal beeld in een gemeente gelegen aan de snelweg, tussen de twee steden. Voorschoten is mede door het hoogwaardige woonmilieu en de goede bereikbaarheid de ideale woonplaats voor hoogopgeleide forensen. De verwachting is dat op basis van het beleid het % functiemenging toeneemt, door een stijging van het aantal banen.

16 Vestigingen (van bedrijven)

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Ontwikkelingen Leidse regio leiden naar meer vraag naar grotere bedrijfsruimte voor midden-grote bedrijven.

Belangrijkste resultaten 2023

- Start actualisatie visie Dobbewijk naar ontwikkelvisie bedrijventerreinen Voorschoten.
- Afstemmen vraag en aanbod via bedrijventerreinenstrategie met bedrijventerreinenregisseur.

Toelichting

Ontwikkelingen Leidse regio

Door de vele transformaties in en rondom de Leidse regio zijn er steeds meer midden en grote bedrijven op zoek naar vierkante meters. Dit biedt kansen voor Voorschoten om ook op dit punt onze lokale economie te versterken. Samen met de gemeenten uit Economie 071 en de nieuw aangestelde bedrijventerreinen regisseur gaan we aan de slag om beter onze (potentieel) beschikbare ruimte in kaart te brengen en daarbij vraag en aanbod bij elkaar te krijgen. Bij de Dobbewijk willen we inzetten op met name grotere bedrijfspanden in plaats van kleine units, conform de regionale behoefte aan grotere bedrijfsunits. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid een strook aan de westkant toe te voegen. Spin-offs vanuit de Universiteit Leiden of Leiden Biopartner juichen we toe. We actualiseren de visie Dobbewijk naar een gemeente brede ontwikkelvisie, en stellen daarmee een toekomstbestendige ontwikkelvisie voor bedrijventerreinen in Voorschoten (incl. Molenlaan en Rouwkooplaan) op die aansluit op de regionale strategie. We voorzien dit met eigen ambtelijke organisatie op te lossen.

Daarnaast wordt hier nadrukkelijk gekeken naar het in (laten) spelen op technische en duurzame ontwikkelingen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Onderzoeken mogelijkheden gemeente breed ondernemersfonds.

Belangrijkste resultaten 2023

- Inzicht in wensen en mogelijkheden ondernemersfonds.

Toelichting

Besluit voortzetting BIZ Dobbewijk

De BIZ Dobbewijk is voortgezet voor de periode 2022-2026. Met een Bedrijven Investeringszone (BIZ) en een ondernemersfonds wordt collectief bijgedragen aan een aantrekkelijke en veilige (bedrijfs)omgeving.

Bedrijfsbezoeken voor optimalisatie van accountmanagement

De bedrijfscontactfunctionarissen zijn het eerste aanspreekpunt voor ondernemers(verenigingen) en bezoeken bedrijven om de vraag proactief op te halen en inzicht te verkrijgen in trends en ontwikkelingen in verschillende bedrijfssectoren. Hiermee kan de gemeente in een vroegtijdig stadium gewenste economische ontwikkelingen signaleren, faciliteren en stimuleren. Het is hierbij van belang dat de gemeente in contact is met haar ondernemers en een goed sparringpartner kan zijn om ondernemerschap in de gemeente te versterken. Door in te zetten op een kwalitatieve verbetering van bestaande overlegstructuren (EOV) en nieuwe communicatiestromen (nieuwsbrief etc.) te ontwikkelen wil de gemeente nauwer in contact staan met onze ondernemers.

In 2023 willen we peilen of er draagvlak bestaat om een ondernemersfonds op te kunnen zetten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

3.4 Economische promotie

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De afgelopen "Corona-jaren" heeft het binnenlandse toerisme gestimuleerd. Voorschoten wil hier graag op inspelen door meer toeristen en dagjesmensen aan te trekken en overnachtingsplekken te realiseren.

Belangrijkste resultaten 2023

- Ontwikkelen bed and breakfast beleid.
- Zoeken overige mogelijkheden overnachtingsplekken voor toeristen.
- Promotie van ontwikkeld profiel en gebundelde activiteiten door samenwerking in een gemeenschappelijke uitagenda van horeca, cultuur en samenwerkingsverbanden.

Toelichting

Dorpsmarketing en toerisme

Voorschoten is een geweldig dorp. Voorschotenaren weten dit al lang en zijn daar ook trots op, dit willen wij uitdragen binnen de regio en bezoekers uitnodigen dit te ervaren. We blijven werk maken van dorpsmarketing en promotie, waarbij we niet alleen ondernemers, maar ook toeristen en dagjesmensen naar ons dorp willen halen. Om dagjesmensen en toeristen te kunnen ontvangen denken we na over faciliteiten en overnachtingsplaatsen. Uitbreiding van toeristische overnachtingsplekken, en/of camperplaatsen kunnen waar mogelijk op steun rekenen. We komen met een bed and breakfast beleid, zoals beschreven in de economische agenda en zoeken daarnaast naar andere mogelijkheden voor recreatieve overnachtingsplekken. Onze evenementen en culturele activiteiten zetten we beter op de kaart, we maken daarvoor gebruik van bestaande en nieuwe samenwerkingen en stimuleren daarmee de creatie van gezamenlijke initiatieven van marktpartijen. Een divers aanbod van activiteiten kan zo onder de aandacht worden gebracht als een gebundelde uitagenda en kunnen we gezamenlijke promotie richting de regio organiseren. We onderzoeken de mogelijke kansen van Vlietland die passen bij Voorschoten.

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 3 Economie

Programma: P3 Economie ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	20	0	0	0	0	0
	Lasten	-235	-439	-319	-206	-186	-186
	Saldo	-215	-439	-319	-206	-186	-186
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	69	41	42	42	42	42
	Lasten	-123	-78	-104	-79	-79	-79
	Saldo	-54	-36	-62	-37	-37	-37
3.4 Economische promotie	Baten	65	164	169	169	169	169
	Lasten	-74	-81	-131	-131	-131	-131
	Saldo	-8	82	38	38	38	38
Totaal baten	Baten	154	205	211	211	211	211
Totaal lasten	Lasten	-431	-597	-554	-416	-396	-396
Saldo van baten en lasten	Saldo	-277	-393	-343	-205	-185	-185

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling (€ 120.000 voordeel)

Voor de actualisatie van de visie Dobbewijk naar een gemeente brede ontwikkelvisie bedrijventerreinen, wordt de expertise van een bureau gespecialiseerd in stedenbouwkundige ontwikkeling voor commercieel gebruik geraadpleegd (nadeel € 25.000). Daarnaast is een eenmalig projectbudget i.v.m. British school verantwoordelijk voor een nadeel van € 8.000. Daar tegenover staat een voordeel in de begroting 2023 omdat budget voor de agenda Leidse regio in 2023 (€ 38.000 voordeel) niet is geraamd. Voordelen in de begroting 2023 zijn te danken aan eenmalig budget in 2022 voor de uitvoering van het beeldkwaliteitsplan (€ 43.000) en de stimulering van de lokale economie (€ 74.000). Overige kleine verschillen € 3.000 (nadeel).

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen. Daarom is het noodzakelijk dat alle kinderen goed onderwijs krijgen;

Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is;

We willen sociale achterstanden en taalachterstanden voorkomen;

We willen schooluitval en schoolverzuim voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.1 Openbaar basisonderwijs

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- We gaan de formele verhouding tussen de gemeente en OBS de Vos heroverwegen.

Belangrijkste resultaten 2023

- Aanpassing statuten OBS De Vos.
- Mogelijke juridische overdracht OBS De Vos.

Toelichting

Uitvoeren wettelijke taken

De gemeente geeft invulling aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs in de gemeente Voorschoten. Het openbaar onderwijs is verzelfstandigd en de gemeente is geen bevoegd gezag. Wel heeft de gemeente het goedkeuringsrecht van de jaarrekening en de begroting.

De eventuele juridische overdracht van de schoolgebouwen die de VOS in gebruik heeft zal in 2023 afgerond zijn. Daarnaast zullen de statuten aangepast worden, dit in samenwerking met de VOS.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.2 Onderwijshuisvesting

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De evaluatie en herijking van het Integraal Huisvestingsplan (IHP).
- Onderzoek naar de realisatie/mogelijkheden van een nieuw Integraal Kindcentrum (IKC).

Belangrijkste resultaten 2023

- Het IHP voor de periode 2024-2038 vaststellen.
- De IKC-vorming in Voorschoten als keuze voorleggen.

Toelichting

Implementatie IHP

In 2020 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor Voorschoten door de gemeenteraad vastgesteld. Dit richtinggevend document geeft een doorkijk van de behoefte aan nieuwbouw, verbouw of renovatie van de scholen voor primair onderwijs in Voorschoten.

Het uitgangspunt is dat de leerlingen onderwijs krijgen in een adequate schoolhuisvesting.

Bij nieuwe investeringen zijn duurzaamheid en een gezond binnenklimaat het uitgangspunt.

Nieuwe (onderwijs)ontwikkelingen zullen in de monitor en/of de vierjaarlijkse herijking van het Integraal Huisvestingsplan worden meegenomen in 2023.

Het IHP draagt bij aan het behalen van de doelen:

- Zorg dragen voor een goede huisvesting voor het primair onderwijs in Voorschoten;
- De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden en borgen;
- Optimaal gebruik van de onderwijsgebouwen.

In 2023 zal een herijking van het opgestelde IHP plaatsvinden, hierbij wordt ook een relatie gelegd met het IKC en voor de uitwerking wordt € 50.000 aan aanvullende middelen gevraagd in 2023.

PCB Fortgensschool

De realisatie van de PCB Fortgensschool heeft in juni 2022 in het afwegingskader een hogere prioriteit gekregen. Uit oogpunt van efficiëntie onderzoeken we de haalbaarheid binnen een keten van samenhangende ontwikkelingen. Allereerst de realisatie van de Bibliotheek plus, waarna sloop van het cultureel centrum en de overige bijbehorende gebouwen aan de Prinses Marijkelaan kan plaatsvinden. Op deze locatie kan dan de nieuwbouw van PCB Fortgensschool in combinatie met een Kinderopvangvoorziening en een peuterspeelzaal gebouwd worden. Dit maakt vervolgens realisatie mogelijk van een gecombineerd gebouw van de Nutsbasisschool en RKBS Emmaus op de locatie van de huidige Fortgensschool. Deze keten zou een substantieel voordeel opleveren zoals geen kosten voor tijdelijke huisvesting voor de scholen. Ook hoeven de 3 scholen ieder niet tweemaal te verhuizen maar slechts eenmaal. Daarnaast is de verwachting dat het integraal bouwen (i.c. een combinatie van een mogelijk Integraal Kind Centrum en de Fortgensschool plus woningbouw) op deze locatie aan de Prinses Marijkelaan 2 plus 4 goedkoper is.

Een gecombineerd gebouw voor zowel Nuts als Emmaus, beide deel uitmakende van Panta Rhei, is kosteneffectiever waardoor er ook budgettaire ruimte komt voor meer faciliteiten in die nieuwe te bouwen school. De grondoppervlakte van de huidige locaties Nuts en Emmaus is aanzienlijk groter dan de huidige locatie van de Fortgensschool, zodat een veel groter stuk gemeentegrond vrij kan komen voor toekomstige woningbouwontwikkeling.

Concreet vraagt de keten een onderzoek naar een optimaal stedenbouwkundig programma voor de beoogde locatie voor de PCB Fortgensschool op de Prinses Marijkelaan. Het programma richt zich op een school al dan niet met een kinderopvangorganisatie, voorschoolse en vroegschoolse educatie, woningbouw en effecten die dat heeft op diverse expertises. Voor dit onderzoek wordt € 75.000 geraamd. Het vraagstuk van de financiering voor zover het verder gaat dan de wettelijke taken van de gemeente verdient speciale aandacht. Uiteraard wordt de gemeenteraad betrokken bij deze besluitvorming.

Reserve Onderwijshuisvesting

Het college beschouwt onderwijshuisvesting als één van de prioritaire opgaven, daarom wil het college de komende jaren sparen voor toekomstige uitgaven aan onderwijshuisvesting. Dit is in lijn met het door de raad aangenomen amendement 154.

Met deze begroting wordt een bestemmingsreserve onderwijshuisvesting gevormd waarmee in totaal € 3 miljoen voor onderwijshuisvesting wordt gereserveerd. Zodoende wordt er dekking gecreëerd voor toekomstige (investerings)opgaven binnen de onderwijshuisvesting. Deze reserve wordt voor een bedrag van € 3 miljoen gevoed vanuit de positieve begrotingssaldi in de jaren 2023-2025. Deze nieuwe bestemmingsreserve zal gelijk met deze begroting worden ingesteld.

Wat gaan we daarvoor doen ?

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- De Lokale Educatieve agenda uitvoeren.

Toelichting

Lokaal Educatie Agenda (LEA)

De LEA die met ondersteuning van Sardes in 2022 is opgesteld is een basis om het overleg te voeren met de schoolbesturen en andere partners die direct en indirect bij het onderwijs zijn aangesloten. De verdere uitvoering en implementatie vindt in 2023 plaats.

Passend Onderwijs

In het kader van concretisering ontwikkeling passend onderwijs en jeugdhulp is in de regio Leiden (waar Voorschoten aan deelneemt) een drietal thema's benoemd:

Thema 1: onderwijs en jeugdhulp;

Thema 2: het jonge kind;

Thema 3: MBO-doorgaande lijn en kwaliteitsagenda minder zelfredzame jongeren is sinds 2022 komen te vervallen vanwege herprioritering taken.

Er wordt samen met de scholen zorg gedragen voor een passend aanbod van onderwijs in Voorschoten. Het Samenwerkingsverband zet middelen en expertise in.

Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid

In het kader van dit beleidsonderdeel wordt alleen aandacht besteed aan voorschoolse educatie vanwege de beschikbare capaciteit en middelen. Er is een aanbod van 16 uur per week voorschoolse educatie. Gezien de stijgende huurkosten van de peuterspeelzaal kan de uitvoering van het educatieve programma in gevaar komen. Een extra tegemoetkoming in de huurkosten heeft als positief gevolg dat de voorziening betaalbaar blijft voor de doelgroep (kinderen met een taal en ontwikkelachterstand).

Aanpak taalachterstand en actieplan laaggeletterdheid

Taalbeheersing is cruciaal om mee te kunnen doen aan de samenleving. Het is van belang dat kinderen en volwassenen goed kunnen lezen en schrijven. In het kader van het convenant laaggeletterdheid wordt het actieplan (vastgesteld in 2020) uitgevoerd in samenwerking met Werk en Inkomen. In 2022 is er een aanbesteding geweest. Hierbij zijn voor de verschillende percelen uitvoerende organisaties gecontracteerd. Daarnaast is er nog steeds een rol weggelegd voor de bibliotheek.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijsachterstanden

Er zijn inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijsachterstanden, om problemen bij leerlingen door de Corona maatregelen te herstellen. De inzet van deze zogenaamde NPO middelen, wordt vorm gegeven samen met de scholen.

Leerplicht en voortijdig schoolverlaten (vsv)

Op dit moment worden leerplichtzaken uitgevoerd door het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). Op het gebied van leerplicht zou het goed zijn om vaker aangesloten te zijn bij het RBL. Schooluitvallers zijn bekend, maar kinderen die vaak spijbelen worden, naast de acties van Bureau leerplicht, niet altijd op de juiste wijze begeleid. Dit wordt onder andere veroorzaakt door onvoldoende contacten tussen de beleidsterreinen onderwijs en jeugd, dit wordt nu opgepakt in het kader van het actieplan Jeugd.

Er wordt samen met het RBL zorg gedragen om voortijdig schoolverlaters (thuiszitters) binnen boord te houden. Voor de uitvallers zijn verschillende trajecten ingezet en zullen worden ingezet.

Samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs

De samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs is een onderdeel van het overleg met de gemeentelijke scholen en het samenwerkingsverband primair onderwijs. Dit heeft een relatie met thema 1 onder het kopje passend onderwijs. Hiervoor is een ontwikkelagenda opgesteld.

Onderwijs aan Oekraïense kinderen

Sinds het voorjaar 2022 zijn er een groot aantal Oekraïense ontheemden gehuisvest in Voorschoten. De kinderen zijn vanaf mei 2022 op een van de scholen opgevangen. Vanaf de zomervakantie 2022 is er een aparte internationale taalklas opgericht in de Kruispuntkerk. Dit is in samenwerking met het primair onderwijs in Voorschoten gerealiseerd. De noodzaak van opvang en onderwijs aan de Oekraïense kinderen heeft te maken dat in de regiogemeente Leiden er een wachtlijst is en de kinderen geen onderwijs konden ontvangen. Dit zal ook in 2023 voortduren. In samenwerking met Wassenaar en Leiden en de Voorschotense scholen zal hieraan worden gewerkt. Dit geldt niet alleen voor de Oekraïense kinderen, maar ook voor de nieuwkomers die ook onderwijs nodig hebben.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	3,6 (2019)	3,1 (2021)	2,5 (2021)
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	12	9 (2021)	19 (2021)
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv- ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	1,7% (2020)	1,2% (2021)	1,9% (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

17 Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school of instelling en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.

18 Relatief verzuim

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

19 Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2018".

Het aantal Voortijdig School Verlaters voor Voorschoten stabiliseert. Voorschoten blijft hiermee onder het landelijk en regionaal gemiddelde. Toch is blijvende aandacht noodzakelijk omdat het aantal VSV'ers tot 18 jaar hoger ligt in Voorschoten dan in vergelijkbare gemeenten (bron: Gemeentelijke monitor sociaal domein, DUO). Absoluut en relatief verzuim ligt onder het regionaal gemiddelde. Kinderen zijn nu beter in beeld gebracht en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 4

Naam	Taakveld
GR Holland Rijnland (RBL)	Onderwijs: Leerplicht

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 4 Onderwijs

Programma: P4 Onderwijs ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	12	62	73	75	77	79
	Lasten	-219	-269	-358	-362	-367	-371
	Saldo	-207	-207	-285	-287	-290	-292
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	46	45	45	45	45	45
	Lasten	-993	-917	-1.132	-1.004	-1.002	-997
	Saldo	-947	-872	-1.086	-959	-957	-952
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	295	547	354	269	269	269
	Lasten	-797	-1.096	-916	-831	-829	-829
	Saldo	-502	-549	-562	-562	-560	-560
Totaal baten	Baten	353	654	472	389	391	393
Totaal lasten	Lasten	-2.009	-2.281	-2.406	-2.198	-2.198	-2.197
Saldo van baten en lasten	Saldo	-1.656	-1.628	-1.933	-1.808	-1.806	-1.804

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs (€ 78.000 nadeel)

Het verschil op taakveld 4.1 is voor € 75.000 te verklaren door een mutatie in de toerekening van de uren aan dit taakveld. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (€ 214.000 nadeel)

Het verschil op taakveld 4.2 is voor € 135.000 te verklaren door een mutatie in de toerekeningen van de uren. Een onderzoek naar de nieuwe Fortgensschool zorgt voor een nadeel van € 75.000 ten opzichte van 2022. Daarnaast zijn de energielasten voor OBS de Vos € 12.000 hoger dan in 2022. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen die zoveel mogelijk zelfstandig kunnen opereren;

Sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving. Daarom stimuleren wij de samenwerking van sportverenigingen, zodat ze samen sterker worden en minder een beroep hoeven te doen op de gemeente;

We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten;

We werken aan subsidiebeleid dat gebaseerd is op specifieke doelen die we vervolgens gaan nastreven.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.1 Sportbeleid en activering

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Waarderen van sporters en verenigingen.
- Versterken van lokale sport- en beweegaanbieders.

Belangrijkste resultaten 2023

- Organiseren van een sportavond met waarderingsprijzen.
- Het voorzetten van het lokaal sport- en preventieakkoord.
- Deelname aan de landelijke subsidieregeling "Buurtsportcoaches".

Toelichting

Waarderen sporters en verenigingen in Voorschoten

Sport heeft een belangrijke sociale waarde voor ons dorp. Veel inwoners zijn lid van een vereniging. De gemeente wil de waardering voor deze sporters en verenigingen uitspreken met een sportavond. We willen hen 'in het zonnetje zetten' met aanmoedigingsprijzen. We denk hierbij aan mooie maatschappelijke initiatieven en sporters die uitblinken in hun categorie of leeftijdsgroep.

Lokaal Sport- en Preventieakkoord

Vele partijen hebben in 2020 een lokaal sport- en preventieakkoord opgesteld onder leiding van een sportformateur. Dit initiatief komt voort uit het Nationale Sport- en Preventieakkoord. Het rijk geeft budget om ons akkoord uit te voeren en gaat door met deze regeling tot 2024. De gemeente wil het lokale akkoord voorzetten en versterken.

In juli 2022 startte de nieuwe projectleider. Hij gaat in 2023 meer partijen aan het akkoord verbinden en het proces van plannen indienen en uitvoeren begeleiden en coördineren. Dit gebeurt via het kernteam waar een meerdere partijen bij zijn aangesloten. Het kernteam wil graag, na de uitvoeren van de plannen, meer inwoners vitaal in beweging krijgen en onder meer onze lokale sport- en beweegaanbieders versterken. Daarnaast is het de bedoeling dat beide akkoorden worden samengevoegd tot een vitaliteitsakkoord welke zal samenlopen met de aankomende sportvisie.

Onderzoek deelname Brede regeling combinatiefuncties

De gemeente ziet dat er veel maatschappelijke winst valt te halen bij het stimuleren en organiseren van sport- en beweegaanbod aan inwoners. De waarde van sport is sterk en levert maatschappelijk rendement op. Een euro investeren in sport en bewegen levert 3,12 euro aan maatschappelijke opbrengst op.

De landelijke regeling combinatiefuncties biedt structureel budget om buurtsportcoaches in te zetten voor het stimuleren van sportstimulering. 95% van de gemeenten doet hier aan mee. De gemeente Voorschoten ziet goede kansen om aan te haken en de lokale bijdrage te organiseren. Omdat het rijk de regeling vanaf 2023 met vier jaar verlengt en samenvoegt met het sport- en preventieakkoord onderzoeken wij een deelname aan deze regeling.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
20	Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	43,1% (2020)	41,7%	49,3% (2020)

Toelichting beleidsindicatoren

20 Niet-sporters

Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Onder een sporter wordt verstaan, iemand die minimaal 1 keer in de week sport. Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters met maximaal 10%. Voor de gemeente Voorschoten wordt aangesloten bij deze streefwaarde, de realisatie in 2018 laat zien dat deze streefwaarde lokaal wordt gehaald. Voor 2019 en 2020 is een streefwaarde gesteld van 42%. Met het stimuleren van verenigingen om hun sportaccommodaties voor een breed publiek open te stellen wordt intensiever gebruik bewerkstelligd. Ook worden op netwerkbijeenkomsten met sportverenigingen en andere partijen de mogelijkheden uitgewisseld om mensen te stimuleren te gaan sporten.

Het regionale GGD-onderzoek naar dit cijfer vindt normaal gesproken éénmaal per vier jaar plaats, de volgende meting was gepland voor 2024. In verband met corona is er in 2022 een extra meting uitgerold, maar deze resultaten zijn nog niet bekend. Daarom zijn er geen meer recente realisatiewaarden beschikbaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.2 Sportaccommodaties

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Sportfondsen

In 2022 is een nieuwe beheer- en exploitatieovereenkomst afgesloten met Sportfondsen Voorschoten BV. Ook is een nieuwe huurovereenkomst afgesloten. In 2023 zal deze overeenkomsten onverwijld doorlopen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Afronding cultuurvisie en invulling uitvoeringsprogramma cultuur
- De Cultuurcoördinator is ten volle aan de slag en van toegevoegde waarde
- Voortgang Cultuureducatie met kwaliteit (CMK3)

Belangrijkste resultaten 2023

- Besluitvorming met betrekking tot cultuurvisie en uitvoeringsprogramma cultuur en de instelling van een cultuurprijs
- Een positieve stimulans in de verbinding en samenwerking van initiatieven en partijen bijvoorbeeld de Cultuurfabriek
- Cultuur in Voorschoten is beter zichtbaar
- Toename in kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs

Toelichting

Afronding cultuurvisie en invulling uitvoeringsprogramma cultuur

Na de afronding van de cultuurvisie in het laatste kwartaal van 2022, volgt besluitvorming over de visie in het eerste kwartaal van 2023. Het college geeft vervolgens een nadere invulling in een uitvoeringsprogramma cultuur voor de jaren 2023 en verder. Dit staat gepland voor het derde - vierde kwartaal 2023. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar cultuureducatie en participatie aan de Voorschotense cultuur en het instellen van een cultuurprijs. We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten en meer mogelijkheden krijgen om ook als toeschouwer of bezoeker aan culturele evenementen deel te nemen. Cultuur is belangrijk voor Voorschoten en verdient, als een bouwsteen in het versterken van de samenleving, aandacht. De komende periode wordt daarop meer ingezet. Voorschoten heeft namelijk veel om trots op te zijn en belangrijk potentieel in onder meer betrokken verenigingen, zoals bijvoorbeeld de Cultuurfabriek Voorschoten.

Cultuurcoördinator

Aandacht en waardering voor de vrijwilligers in Voorschoten vinden wij belangrijk. Het rijke verenigingsleven van Voorschoten is typerend voor ons dorp en draagt bij aan saamhorigheid en cohesie. We willen de verenigingen en instellingen daarbij sterker gaan ondersteunen en stimuleren daarbij onderlinge samenwerking.

Het sport- en preventieakkoord, waarbij ook cultuur is aangehaakt draagt hier aan bij.

De cultuurcoördinator is in 2022 aangesteld naar aanleiding van amendement 143.

De verwachting is dat de cultuurcoördinator in 2023 op stoom is en een positieve impuls geeft aan de verdere verbinding en samenwerking van initiatieven en partijen, zoals bijvoorbeeld de Cultuurfabriek. Een platform voor culturele organisaties dat bijdraagt aan een actief cultureel leven in Voorschoten. Met de impuls van de cultuurcoördinator kunnen de culturele activiteiten in Voorschoten verder op de kaart worden gezet. Ook de eerdergenoemde cultuurprijs kan de zichtbaarheid van cultuur versterken.

Cultuureducatie met kwaliteit (CMK-3)

In de periode 2021-2024 wordt in Voorschoten en in regioverband ingezet op:

- Professionalisering: Voortzetting en verdieping van de ontwikkeltrajecten gestart in de vorige CMK-periode. Hierbij worden de scholen begeleid in hun ontwikkeling ter verbetering van de kwaliteit van cultuureducatie op de betreffende school;
- Platform: Er is een platform (regionaal) gecreëerd dat de verbinding tussen binnen- en buitenschools leren zichtbaar maakt;
- Verwonder om de hoek: Samen met een wijk worden activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd die kinderen de kans bieden, actief creatief en onderzoekend aan de slag te gaan, met speciale aandacht voor kinderen die, om wat voor reden ook, weinig tot geen toegang hebben tot deze onderwerpen. Ook hierbij is de inzet van de cultuurcoördinator van belang.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.4 Musea

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Bijdragen aan het behoud en versterking van de cultuurhistorische identiteit en kwaliteit van de gemeente Voorschoten.

Toelichting

Binnen het kader van het subsidieplan 2020 - 2023 "Samen werken, samen delen, samen sterker" wordt Museum Voorschoten gefaciliteerd. De facilitering bestaat met name uit het verstrekken van subsidie. Daar waar mogelijk wordt medewerking verleend aan het in bruikleen geven van objecten uit de gemeentelijke collectie.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.5 Cultureel erfgoed

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- In het kader van de invoering van de Omgevingswet moet de basis op orde zijn t.b.v. het op te stellen omgevingsplan.

Belangrijkste resultaten 2023

- Actualisatie bestaande redengevende omschrijvingen (een deel)
- Start opstellen gebiedskarakteristieken

Toelichting

Erfgoedagenda 2021-2025

Het resultaat van de evaluatie 'De Kracht van Erfgoed' is de Erfgoedagenda 2021-2025. De ambitie is, binnen de bestaande beleidskaders, de bouwstenen die hun waarde hebben bewezen te verstevigen en de kracht van erfgoed beter te benutten. Daardoor komt het beleid beter in lijn met het verdrag van Faro dat erfgoedparticipatie centraal stelt. Het benadrukt de maatschappelijke en verbindende waarde van erfgoed en stuurt aan op een actieve deelname van erfgoedgemeenschappen in het erfgoedveld. Bijvoorbeeld de Canon van Voorschoten en integraliteit tussen verschillende beleidsvelden (hoe kan erfgoed worden ingezet om de doelen van andere beleidsvelden te bewerkstelligen).

De gemeente wil het cultureel erfgoed van Voorschoten in stand houden en initiatief en samenwerking stimuleren. Dat staat in de erfgoedagenda 2022-2026 "Erfgoed leeft, loont, inspireert en verbindt" die de gemeente heeft uitgebracht. Samen met inwoners en organisaties wil de gemeente het erfgoed behouden en meer verbinden met maatschappelijke opgaven zoals vrijwilligerswerk, stimuleren van verduurzaming, educatie, circulaire economie, recreatie en toerisme en landschapsbescherming.

De actuele trends en ontwikkelingen, zoals de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023 en de implementatie van het verdrag van Granada, maar ook het blijven kunnen uitvoeren van wettelijke taken, zijn er debet aan dat meer dan voorheen de basis op orde moet zijn. Voldaan moet worden aan de minimale vereisten, zoals het digitaal beschikbaar hebben van (ruimtelijke) relevante informatie, en het adequaat beschermen van de omgeving van monumenten. De inventarisatie van o.a. de Post-65 periode (tot 1990), maar ook het opstellen van gebiedskarakteristieken en het actualiseren van het welstandsbeleid maken hier deel van uit. Binnen de beleidscyclus van vergunningverlening, toezicht en handhaving betekent het vooral een taakverzwaring voor twee laatstgenoemde taakvelden. Daarvoor is een investering in kennis en opleiding noodzakelijk. Daarnaast is het van belang om in de regio beter aansluiting te zoeken bij de Provinciale Erfgoedtafels (Trekvaart, Limes, Landgoederen) en de Landschapstafels (Leidse Ommelanden, Duin, Horst en Weide) als het gaat om het vinden van co-financiering voor het behalen van de ambities van het Nationaal Park Hollandse Duinen, de Structuurvisie en de RES.

Om de Erfgoedagenda uit te voeren en daarmee een duidelijk beleidskader voor cultureel erfgoed voor de toekomst neer te leggen, willen we de middelen die in de bestemmingsreserve monumenten (ca. € 290.000) beschikbaar zijn (zie raadinformatiebrief van 25 januari 2022) hier deels voor inzetten. Na de zomer (Q4) zal een voorstel hiertoe aan de raad worden voorgelegd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.6 Media

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Bibliotheek plus
- Taallessen in de bibliotheek

Belangrijkste resultaten 2023

- Uitvoering van besluitvorming over de bibliotheek met een culturele functie (bibliotheek plus).
- Een lokale omroep met een lokaal toereikend media-aanbod voor de inwoners van Voorschoten.

Toelichting

Bibliotheek plus

In het coalitieakkoord spreken wij de wens uit om in 2022 een besluit te nemen over de verbouwing van de bibliotheek tot een bibliotheek met een culturele functie: een bibliotheek plus.

Voor deze verbouwing is in de begroting een bedrag geraamd van € 5,2 miljoen. Met de bibliotheek vindt

overleg plaats over de exploitatie van de bibliotheek als bibliotheek plus. Daarbij geeft de bibliotheek aan dat de exploitatielasten van de bibliotheek plus structureel hoger zullen zijn dan in de huidige situatie. De naar aanleiding van amendement 138, met € 78.000, opgehoogde jaarlijkse subsidie aan de bibliotheek zal dan niet toereikend zijn en is mogelijk nu al krap.

Overeenstemming tussen de gemeente en de bibliotheek over de exploitatielasten van een bibliotheek plus en de financiering daarvan is een absolute voorwaarde voor het besluit om met de verbouwingsplannen voor een bibliotheek plus door te gaan.

Taallessen in de bibliotheek

Er heeft een regionale aanbesteding plaatsgevonden voor het aanbod van taallessen conform de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs). Hieruit is een aanbieder geselecteerd die deze taallessen in de regio en in Voorschoten verzorgt. De lessen vinden plaats in de bibliotheek.

Wat gaan we daarvoor doen ?

5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Klimaatverandering
- Bomencompensatiefonds
- Participatie in het groen
- Regionale samenwerking

Belangrijkste resultaten 2023

- Beheerplannen groen en spelen
- Uitbreiding bomenareaal
- Betrokkenheid bij de leefomgeving
- Recreatief en toekomstbestendig landschap

Toelichting

Klimaatverandering

Ten gevolge van de klimaatverandering is beleid voor klimaatadaptatie in Voorschoten opgesteld. Het beleid heeft o.a. tot gevolg dat verharding wordt vervangen voor groen in de bestaande leefomgeving en nieuwe woongebieden worden zo veel mogelijk vergroend. We brengen zoveel mogelijk klimaatadaptieve groenvoorzieningen aan, zoals schaduwvormende bomen, kruidenrijke heesters en gras en grasvelden met wadi's. Er wordt veel gebruik gemaakt van inheemse sortimenten in verband met biodiversiteit en duurzaamheid voor een grote insectenrijkdom en minder ziekten en plagen. In woningbouwproject Roosenhorst hebben (deel)opleveringen van het openbaar gebied plaatsgevonden, met uitbreiding van het groenareaal en water. Dit woongebied is klimaatadaptief ingericht.

Beheerplannen groen en spelen

Het Groenbeheerplan en Beheerplan spelen 2023-2026 worden eind 2022 vastgesteld en treden in 2023 in werking. Hierbij wordt op basis van actuele, betrouwbare en complete kwantitatieve en kwalitatieve informatie van de kapitaalgoederen een nota kapitaalgoederen opgesteld, met een berekening van het benodigde budget per kapitaalgoed. Hiermee komt in beeld of de beschikbare budgetten inclusief hetgeen wat in kadernota 2023 is opgenomen aansluiten bij het te beheren areaal. Hierbij zal naar de onderhoudsniveaus gekeken worden. In 2022 wordt er een speelruimte visie opgesteld die in 2023 zal worden vastgesteld. Daarnaast zal er in 2023 mede op basis van het vastgestelde klimaatadaptatiebeleid een groenbeheervisie worden opgesteld. In deze visie wordt in zekere mate een bewonersparticipatie-traject meegenomen. De keuze wordt aan de raad voorgelegd waarin de mogelijke financiële gevolgen worden meegenomen. Na vaststelling van de groenbeheervisie als ook de ontwikkeling van een speelruimte visie zal actualisatie van het groenbeheerplan en het speelbeheerplan plaats vinden.

Bomencompensatiefonds

De groene leefomgeving is één van de grote kwaliteiten van Voorschoten, en duidelijk is dat dit zo moet blijven. De gemeente is verantwoordelijk voor het in stand houden van de kwaliteit van de groene leefomgeving waarin bomen zeer waardevol zijn. In Voorschoten is voor het kappen van beschermwaardige bomen een

omgevingsvergunning nodig. Volgens het gemeentelijk kapbeleid kan verzocht worden om een bomeneffect analyse en/of een boomwaarde taxatie. Bij het verstrekken van een kapvergunning voor beschermwaardige bomen wordt meestal compensatie door herplantplicht opgelegd.

De Bomenbond heeft aandacht gevraagd voor bomen in het bijzonder. In het coalitieakkoord 2022-2026 'Voorschoten in verbinding vooruit' is de mogelijkheid van een bomenfonds onderzoeken genoemd. Wij willen de mogelijkheid onderzoeken om de boomwaardetaxatie te hanteren, als rekenmethode voor **compensatie van bomenkap**, met herplanting als **garantie** van het bomenareaal. De boomwaardetaxatie wordt gehanteerd als de actuele vervangingswaarde en in een bomencompensatiefonds gestort. Bij herplanting binnen een jaar kan hiervoor geld uit het fonds teruggevraagd worden.

Participatie in het groen

Onder de noemer 'Meedoen met groen' wordt het adopteren van groen ook in 2023 onder de aandacht gebracht. Inwoners van Voorschoten nemen op steeds meer locaties het beheer van openbaar groen ter hand. Jaarlijks komen er vijf locaties bij waar inwoners het groen adopteren, inclusief boomspiegels en geveltuinen. Inmiddels wordt circa 1,4 hectare beheerd door inwoners, die actief ondersteund worden door de gemeente.

Betrokkenheid bij de leefomgeving

Met 'Meedoen met groen' door de inwoners wordt niet alleen een hogere onderhoudskwaliteit behaald, ook de sociale samenhang in de buurt versterkt. De komende jaren wordt deze activiteit voortgezet.

Landschapstafel Duin Horst & Weide

De samenwerking binnen de Landschapstafel Duin Horst & Weide heeft als doel de kwaliteiten van Duin Horst & Weide te behouden en ontwikkelen, gericht op het waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en vergroten van de leefbaarheid. In het nieuwe meerjarenprogramma Duin Horst & Weide 2022-2026 zijn diverse onderdelen met betrokkenheid van Voorschoten opgenomen, zoals 'Hollandse banen als ruggegraat van het gebied' met bijvoorbeeld wandelverbinding De Horsten – Duivenvoorde, 'Ecologische netwerken als haarvaten van het gebied' met bijvoorbeeld het Parklandschap Duivenvoorde en het Groene linten bijenlandschap. De programma uitvoering dient door betrokken regiopartners geheel zelf verzorgd te worden middels subsidies, omdat de provincie Zuid-Holland géén cofinanciering meer verstrekt.

Uitbreiden voedselplekken voor bijen

De gemeente heeft het openbaar groen beoordeeld op bij-vriendelijkheid, omdat de bij wordt gebruikt als indicator voor de biodiversiteit. Ook in 2023 wordt ingezet op het vergroten van voedselplekken voor bijen door op diverse locaties gazon om te vormen naar gras met kruiden en bloemen. Het maairegime is aangepast voor lang en bloemrijkgras om een aantal voedselplekken te laten staan en later of niet te maaien. Daarnaast wordt bij vervanging van groen gekozen voor minimaal 50% inheemse en bij-vriendelijke beplanting, waardoor de biodiversiteit in Voorschoten met kleine stapjes toeneemt.

Landschapstafel Leidse Ommelanden

Landschapstafel Leidse Ommelanden staat voor het versterken en ontwikkelen van de kwaliteit van de groene leefomgeving van de Leidse regio. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst (SOK) is ondertekend. De bijdrage voor het programmamanagement wordt voortgezet en er wordt doorgegaan met projecten, zoals de Bubble Barrier, die opgenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma 2021-2025. Hierin staat het doorontwikkelen van de genoemde ambitie centraal. Dit betekent een accentverschuiving van het versterken van de groene, recreatieve stad-landverbindingen naar meer aandacht voor verdere verstedelijking, landbouwtransitie, energietransitie en klimaatverandering.

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	249	20	0	0	0	0
	Lasten	-635	-264	-365	-325	-325	-325
	Saldo	-385	-244	-365	-325	-325	-325
5.2 Sportaccommodaties	Baten	64	628	848	873	899	925
	Lasten	-939	-1.699	-1.762	-1.800	-1.820	-1.859
	Saldo	-875	-1.071	-914	-926	-922	-934
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	39	70	31	31	31	31
	Lasten	-239	-260	-297	-297	-296	-256
	Saldo	-200	-190	-266	-266	-265	-225
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-7	-8	-18	-18	-18	-18
	Saldo	-7	-8	-18	-18	-18	-18
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	20	26	27	27	27	27
	Lasten	-298	-247	-302	-302	-302	-302
	Saldo	-279	-221	-275	-275	-275	-275
5.6 Media	Baten	62	62	64	64	64	64
	Lasten	-416	-466	-545	-550	-828	-827
	Saldo	-354	-404	-481	-486	-764	-763
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	160	377	64	64	64	52
	Lasten	-2.870	-3.445	-3.070	-3.029	-3.032	-3.036
	Saldo	-2.710	-3.068	-3.006	-2.965	-2.969	-2.984
Totaal baten	Baten	594	1.183	1.033	1.058	1.083	1.098
Totaal lasten	Lasten	-5.405	-6.389	-6.358	-6.320	-6.621	-6.622
Saldo van baten en lasten	Saldo	-4.811	-5.206	-5.325	-5.262	-5.538	-5.525

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering (€ 121.000 nadeel)

Het verschil op dit taakveld is geheel te verklaren door een mutatie in de urentoerekening.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (€ 157.000 voordeel)

Een nadeel van € 195.000 is te verklaren door een mutatie in de urentoerekening.

Vanaf de begroting 2023 worden de door de gemeente te betalen vergoeding aan de exploitant van de sportaccommodaties en de van hen ontvangen huur separaat (voorheen gesaldeerd) begroot. Voor zwembad 'Het Wedde' stijgt de betalen exploitatie en beheersvergoeding met € 194.000 (nadeel). Voor de sporthal Vliethorst stijgt deze met € 39.000 (nadeel). Daar tegenover staat een voordeel van € 309.000 omdat het zwembad vanaf het begrotingsjaar 2023 afgeschreven is. Voordelen in de begroting 2023 zijn daarnaast te verklaren door separaat in rekening gebrachte huuropbrengsten voor het zwembad (€ 187.000 voordeel) en voor de sporthal Vliethorst (€ 34.000 voordeel). Daarnaast is in de begroting 2022 eenmalig budget beschikbaar geweest voor sportvelden en hekwerken voor Voorschoten '97 (voordeel € 54.000). Overige kleine verschillen van € 1.000 (voordeel).

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie (€ 76.000 nadeel)

Het verschil op dit taakveld wordt voor € 78.000 verklaard door een mutatie in de urentoerekening. Dit betreft een nadeel. Daarnaast is er sprake van een nadeel op de huurontvangsten van € 40.000. Ten slotte is er een

voordeel ten opzichte van 2022 van € 40.000 in verband met het open houden van het Cultuur Centrum in dat jaar. Het restant wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed (€ 54.000 nadeel)

Een nadeel van € 75.000 is te verklaren door een mutatie in de urenrekening. Daar tegenover staat een voordeel van € 22.000 door eenmalig toegekend budget voor de kerkenvisie in de begroting 2022. Overige kleine verschillen € 1.000 (nadeel).

Taakveld 5.6 Media (€ 77.000 nadeel)

Het verschil op dit taakveld is grotendeels te verklaren door een mutatie in de urenrekening, wat leidt tot een nadeel van € 72.000. Het restant betreft overige kleine verschillen.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie (€ 62.000 voordeel)

Ten opzichte van 2022 is er in 2023 per saldo sprake van een voordeel van € 62.000. Dit wordt veroorzaakt voor €10.000 door onderzoekskosten voor het opzetten van een boomcompensatie-fonds. Daarnaast moet een groenvisie worden opgesteld in verband met het actualiseren van diverse beleidsonderdelen (b.v. groenbeheer) vanuit de groenstructuurvisie die dateert uit 2009. De hiervoor geraamde incidentele kosten bedragen € 50.000.

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Inwoners worden steeds ouder en wonen steeds langer thuis. De opgave hieruit voortvloeiend is groot en complex en de kosten stijgen nog steeds.
- De druk op kwalitatief goede én betaalbare zorg blijft toenemen.
- Steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid gaan/ blijven zo gewoon mogelijk wonen in de wijk. Vanuit landelijke ontwikkelingen (ambulantisering GGZ) wordt ingegeven dat alle mensen een volwaardige plek in de samenleving moeten hebben. Deze ontwikkelingen betekenen een grote uitdaging voor de gemeente die voor deze groep mensen passende ondersteuning moeten organiseren.

Belangrijkste resultaten 2023

- We zetten stevig in op preventie, het verder versterken en het bieden van een sluitend netwerk rondom inwoners.
- Door het vroeg signaleren en het snel oplossen van problemen, kunnen later kostbare zorgtrajecten (maatwerkvoorzieningen) worden voorkomen. Dit zorgt voor het verkrijgen van meer grip op de kosten en komt ten goede aan het welbevinden van inwoners.
- Het bieden van een laagdrempelige loketfunctie, fysiek, digitaal en telefonisch bij Voorschoten Voor Elkaar waar inwoners met hun hulpvragen terecht kunnen.
- Stichting Voorschoten voor Elkaar geeft vanuit haar opdracht van de gemeente invulling aan het terugdringen van het beroep op maatwerkvoorzieningen om hiermee de kosten voor de gemeente beter beheersbaar te krijgen. Zij doen dit onder andere door vroegsignalering, bieden van ondersteuning, het vergroten van de zelfredzaamheid en de inzet van algemene, laagdrempelige, collectieve voorzieningen.
- Stichting Voorschoten voor Elkaar brengt Voorschotenaren met elkaar in contact en ondersteunt hen thuis en in de wijk.
- In 2023 wordt ook verder uitgelijnd hoe de lokale toegang goed kan aansluiten op de samenwerking voor het sociaal domein in de Leidse regio.

Toelichting

Waar de eigen kracht en het netwerk niet toereikend zijn kunnen inwoners terecht bij de brede welzijnsorganisatie en de gemeente voor ondersteuning. In 2023 wordt samen met Voorschoten Voor Elkaar en andere maatschappelijke partners verder gewerkt aan het verstevigen van het lokale welzijnsnetwerk. De samenwerkingsafspraken en werkprocessen in de keten voor inwoners van 0-100+ jaar worden verder vormgegeven.

We zetten stevig in op preventie. Het voorkómen van problemen, ziekte of beperking is beter dan het oplossen of genezen. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor Voorschoten voor Elkaar. Met het creëren en ondersteunen van goede basisvoorzieningen en de inzet van preventieve activiteiten kan direct de meest passende hulp worden ingezet en gewerkt worden aan een duurzame verbetering. Hierdoor wordt voorkomen dat kleine problemen groot worden. Dit voorkomt mogelijk ellende voor de inwoner maar voorkomt ook de inzet van de duurdere individuele hulpverlening. Daarnaast heeft Voorschoten voor Elkaar een belangrijke signalerende rol. Dit betekent dat de professional van Voorschoten voor Elkaar zich in een vroeg stadium bevindt waar de problematiek zich ontwikkelt. In 2023 zal dit verder doorontwikkeld worden.

We werken, zo preventief als mogelijk, aan het versterken van het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van onze kinderen. Hiervoor is in 2022 de toegang van Voorschoten voor Elkaar versterkt met een professioneel jeugdteam, waarin alle vormen van jeugdhulp en -ondersteuning zitten waar geen indicatie voor nodig is. Hierbij staan naast preventie en vroegsignalering het normaliseren en de medicaliseren centraal. In 2023 worden de eerste resultaten hiervan opgeleverd.

Het beleidsplan sociaal domein Voorschoten 2018-2021, de maatschappelijke agenda 2019 en het subsidieplan 2020-2023 zijn drie beleidsinstrumenten die samen richting geven aan beleidsontwikkeling, uitvoering, monitoring en sturing binnen het sociaal domein. We zijn nu op het punt gekomen om te evalueren of we nog op de goede weg zijn. Met onder andere de evaluatie van het beleidsplan sociaal domein kan opnieuw focus aangebracht worden in de onderwerpen waaraan de komende jaren samen met de maatschappelijke partners en inwoners wordt gewerkt. De evaluatie van het beleidsplan vraagt om extra capaciteit en expertise. Hiervoor wordt in 2023 € 50.000 opgevoerd in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.2 Wijkteams

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Het jeugd- en jongerenwerk houdt zich vooral bezig met het reactief handelen op overlast. Hierdoor is er te weinig ruimte om zich effectief op preventie te kunnen richten. Terwijl jongeren nog heel beïnvloedbaar zijn, ook in positieve zin.
- Het subsidieplan 2020-2023 is een beleidsinstrument dat ondersteuning geeft aan beleidsontwikkeling, uitvoering, monitoring en sturing binnen het sociaal domein. In 2022 wordt gestart met de evaluatie en het opstellen van het nieuwe subsidieplan.

Belangrijkste resultaten 2023

- Voor 2023 wordt een meer gerichte visie op jeugd- en jongerenwerk ontwikkeld. Met een nieuwe visie willen we ook de opdracht voor jongerenwerk herijken.
- In 2023 is er een nieuw subsidieplan opgesteld.

Toelichting

Samenhangende zorg

We zorgen voor een heldere aanmeldroute en éénduidige werkwijze in het gehele sociale domein.

Daarnaast is ook casus- en procesregie van belang. We zorgen voor duidelijke afspraken met netwerkpartners over wie de casusregie heeft en wat er dan van deze regisseur wordt verwacht. Daarbij wordt ook ingezet op de samenwerking met het omliggende veld zoals huisartsen en scholen. Hierbij worden ook procesregisseurs ingezet op adviseren, coördineren en transformeren van professionals en het voeren van procesregie.

In 2023 wordt ook verder uitgelijnd hoe de lokale toegang goed kan aansluiten op de samenwerking voor het sociaal domein in de Leidse regio.

Jeugd- en jongerenwerk

Voor het jeugd- en jongerenwerk geldt dat we een meer preventieve inzet willen zien voor een jongere doelgroep. Juist deze jongeren zijn nog heel beïnvloedbaar, ook in positieve zin. Daarnaast werken we op het gebied van overlast en jongeren nauw samen met Openbare Orde en Veiligheid. Samen brengen we meer structuur in de aanpak op zowel preventief als repressief gebied en brengen we een integrale aanpak tot stand. Voor 2023 wordt een meer gerichte visie op jeugd- en jongerenwerk ontwikkeld. Met een nieuwe visie willen we ook de opdracht voor jongerenwerk herijken. Hiervoor wordt in 2023 € 70.000 opgevoerd in de begroting. Voor de jaren erna is dat € 145.000.

Evaluatie subsidiebeleid

Het beleidsplan sociaal domein Voorschoten 2018-2021, de maatschappelijke agenda 2019 en het subsidieplan 2020-2023 zijn drie beleidsinstrumenten die samen richting geven aan beleidsontwikkeling, uitvoering, monitoring en sturing binnen het sociaal domein. We zijn nu op het punt gekomen om te evalueren of we nog op de goede weg zijn. De evaluatie en het opstellen van het nieuwe subsidieplan vraagt extra capaciteit en expertise. Hiervoor wordt in 2023 € 50.000 opgevoerd in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.3 Inkomensregelingen

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Evaluatie minimabeleid.

Toelichting

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen:

- Inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet
- Geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening
- IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers)
- IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen)
- Kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004)
- Kosten van levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004
- Sociale zekerheidsregelingen van het Rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima
- Gemeentelijk armoedebelaid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, korting op musea, sportclubs etc., meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc.

Evaluatie minimabeleid

Het huidige minimabeleid wordt geëvalueerd inclusief analyse van de huidige regelingen en het effect ervan en wordt er nieuw minimabeleid opgesteld.

Financiële zelfredzaamheid

In het Plan van Aanpak "Financiële zelfredzaamheid" beschrijft de gemeente Voorschoten welke maatregelen ze gaat inzetten om inwoners financieel zelfredzamer te maken.

Het doel van dit plan is het versterken van de inzet op preventie en vroegsignalering in het sociale domein. Er wordt ingezet op het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van de inwoners en het vergroten van hun sociaal netwerk. De inzet van de brede welzijnsorganisatie Voorschoten voor Elkaar is hierbij onmisbaar. Materiële vragen (schulden, huisvesting, toeslagen) gaan een steeds groter onderdeel uitmaken van de aanmeldingen die binnen komen bij Voorschoten voor Elkaar. Dit heeft deels te maken met de maatschappelijke ontwikkelingen die plaatsvinden en anderzijds met de toenemende bekendheid van Voorschoten voor Elkaar. Het betreft aanvragen in de nasleep van de Coronacrisis, maar ook de start van het project "Eerste hulp bij Geldzorgen" brengt een toestroom aan vragen voor de sociaal raadvrouw met zich mee. Ook is het de verwachting is dat door de huidige hoge inflatie en stijgende kosten meer inwoners in de problemen raken.

Juist deze materiële vragen moeten eerst opgelost worden om iemand succesvol te ondersteunen en weer volwaardig mee te laten doen in de samenleving.

Om deze toename van aanvragen te kunnen afhandelen zal de inzet van het sociaal raadsliedenwerk uitgebreid worden. Daarnaast zal in 2023 het project "Eerste hulp bij Geldzorgen" worden uitgebreid. Dit is een wettelijke taak waarbij ingezet wordt op het tijdig signaleren van betaalachterstanden bij inwoners. Hiermee wordt ergere schuldenproblematiek voorkomen.

Ook de inzet van de armoederegisseur bij Voorschoten voor Elkaar speelt een belangrijke rol bij armoedebestrijding. In 2020/2021 is er op projectmatige wijze een armoederegisseur ingezet als belangrijk onderdeel van activiteiten die bijdragen aan de financiële zelfredzaamheid van onze inwoners. In de evaluatie bleek dat de armoederegisseur een goede aanvulling is op het al bestaande aanbod. Zo is er veel geïnvesteerd in het verbinden en het verbeteren van de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners en is armoede weer op de agenda komen te staan. Op basis van deze evaluatie is de inzet van de armoederegisseur voor 2022 verlengd en is er door de gemeente extra inzet gevraagd voor kinderen die in (dreigende) armoede opgroeien. Gezien de toenemende problematiek is de verwachting dat de inzet van een armoederegisseur binnen Voorschoten structureel noodzakelijk zal blijven.

Ook in het beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 is aandacht voor het versterken van de financiële (zelf)redzaamheid van inwoners. Bijvoorbeeld door financiële educatie en het bieden van informatie en advies bij life-events.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4% (2019)	4% (2020)	6% (2020)
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	332,4 (2020)	242,4 (2021)	431,2 (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

23 Kinderen in uitkeringsgezin

Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. De cijfers

zijn afkomstig van het CBS.

De economie is verder aangetrokken tot en met 2019. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalde ook in die periode; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert, en dat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt, er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2020. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder dan 18 zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders. De situatie in 2020 is als gevolg van de Corona-pandemie veranderd, welke gevolgen dit heeft voor omvang van het bijstandsbestand en van kinderen in een uitkeringsgezin is nog niet bekend.

27 Personen met een bijstandsuitkering

Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

De economie is verder aangetrokken. Dit blijkt landelijk uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen en vacatures. Het aantal personen met een bijstandsuitkering daalt inmiddels; dit komt doordat de aantrekkende economie meer banen oplevert, en dat de doelgroep met een participatiewet uitkering door het nieuwe plan van aanpak arbeidsmarktoffensief vanaf 2019 zich met name op deze problematiek richt, er wordt gestreefd naar een verdere daling van het aantal personen met een uitkering in 2022. Doelgroepen die hiermee richting werk moeten worden begeleid bestaan uit personen die ouder zijn, langer in een uitkeringssituatie verkeren en statushouders.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.4 Begeleide participatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Aanbevelingen naar aanleiding van onderzoek naar begeleide participatie oppakken.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet direct gericht zijn op doorstromen naar reguliere arbeid

- Beschut werken
- Bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening, bestaande Wsw en begeleid werken.
- Dienstbetrekkingen
- Dagbesteding
- Investeren in het realiseren en uitbreiden van beschutte werkplekken, waar mogelijk bij reguliere werkgevers. De ambitie is om in 2024 de landelijke taakstelling te halen.
- In het nieuwe re-integratie en participatiebeleid wordt aandacht besteed aan begeleide participatie. Instrumenten zoals de inzet van matchmakers, verhogen van de inzet van loonkostensubsidie en de verbinding met dagbesteding vanuit de Wmo. De verwachting is dat dit beleid in het eerste kwartaal van 2023 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

- Voor inwoners die onder de banenafpraak vallen worden binnen de arbeidsmarktregio afspraken gemaakt met UWV, het leerwerkloket en onderwijspartners om zoveel mogelijk (beschutte) werkplekken te realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.5 Arbeidsparticipatie

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld worden geen beleidsmatige ontwikkelingen verwacht.

Belangrijkste resultaten 2023

- Pilots mensen richting ondernemen of specifiek werk.
- Reintegratie en participatiebeleid.
- Leer-werkmarkten om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Toelichting

Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen:

- Re-integratie instrumenten, waaronder leer-werktrajecten, proefplaatsing, participatieplaatsen, vrijwilligerswerk/sociale activering, om-en bij scholing, werkgeversinstrumenten bv. Inzet loonkostensubsidie of werkgeverscheque
- Stimuleringsmaatregelen, waaronder inkomens vrijlating, stimuleringspremies, vrijlating onkosten vergoeding vrijwilligerswerk, onkostenvergoedingen, No-riskpolis
- Voorzieningen waaronder Jobcoach, begeleiding Werkvoorzieningen zoals: werkplekaanpassingen, vervoersvoorzieningen, doventolk, braileregels, aangepaste rolstoel etc.
- Loonwaardebepaling
- Voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer en ter begeleiding van startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)

Onderstaande acties bestaan deels uit reguliere werkzaamheden en deels uit nog vast te stellen re-integratie en participatiebeleid in Q1 2023

- Inzetten op de uitstroom naar werk of participatie voor mensen met een bijstandsuitkering
- Aandacht besteden aan de groep inwoners met een relatief lange afstand tot de arbeidsmarkt en jeugdwerkloosheid (inzet leer werkmakelaar)
- Tegen de achtergrond van een (zeer) krappe arbeidsmarkt wordt ingespeeld op de verbetering van het regionaal matchingsproces (om mismatches te voorkomen / te beperken, inzet matchmakers wordt voorgelegd binnen het nieuwe re-integratie en participatiebeleid)
- Kwetsbaarheid van doelgroepen beperken en doorstroom stimuleren door om- en bijscholing, praktijkleren binnen de arbeidsmarktregio en leer-werktrajecten verder te ontwikkelen
- Werkgevers worden beter geïnformeerd over inclusief werkgeverschap door het werkgeversservicepunt
- Binnen de arbeidsmarktregio maken we jaarlijks binnen het uitvoeringsplan samenwerkingsafspraken tussen gemeenten, UWV, het leerwerkloket, werkgeversservicepunten en onderwijspartners over regionale acties omtrent de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld omscholing naar kraptesectoren
- Inzetten op trajecten voor statushouders
- Inzetten op trajecten ondernemerschap

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	CBS/LISA	466,6 (2020)	473,3 (2021)	805,5 (2021)
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	69,4% (2020)	71,5% (2021)	70,4% (2021)
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1% (2019)	1% (2020)	2% (2020)
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS	151,8 (2020)	151,8 (2020)	202 (2020)

Toelichting beleidsindicatoren

21 Banen

Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.

24 Netto arbeidsparticipatie

Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

26 Werkloze jongeren

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

28 Lopende re-integratievoorzieningen

Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

De economie is nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen. Het lopende re-integratiebeleid voorziet in het begeleiden van personen naar werk door het actief koppelen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Dergelijke inspanningen worden vastgelegd en verantwoord door het opvoeren van een re-integratievoorziening, het aantal geregistreerde voorzieningen ligt hoger dan de streefwaarde. De gevolgen van de Coronapandemie op deze cijfers voor de komende jaren zijn nog niet bekend.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Het aanbod van hulpmiddelen staat onder druk door diverse landelijke en mondiale logistieke problemen.
- Kostenbesparende maatregelen.

Belangrijkste resultaten 2023

- We bieden goede zorg aan inwoners die het, het hardste nodig hebben.
- We werken samen met diverse maatschappelijke partners om de

zelfredzaamheid van de inwoners te versterken.

- We stimuleren het gebruik van collectieve en preventieve zorg en ondersteuning.

Toelichting

Een grotere groep mensen doet een beroep op de duurdere maatwerkvoorzieningen, zo ook de hulpmiddelen en vervoer.

Door logistieke problemen met het aanbod van zorg, geven we prioriteit aan inwoners die de zorg, het hardste nodig hebben.

We ondersteunen inwoners met collectieve voorzieningen als dit passend is. De welzijnsorganisatie kan informatie, advies en alternatieve ondersteuning bieden.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Er is arbeidskrapte bij de zorgverleners, en de vergrijzing zet door. De druk op de zorg blijft daardoor hoog en daarmee ook de kosten.

Belangrijkste resultaten 2023

- We bieden goede zorg aan inwoners die het, het hardste nodig hebben.
- Inzet Jeugdteam.
- Uitwerken kostenbesparende maatregelen.
- Omklappen WFI.
- We werken samen met diverse maatschappelijke partners om de zelfredzaamheid van de inwoners te versterken.
- We stimuleren het gebruik van collectieve en preventieve zorg en ondersteuning.

Toelichting

Druk op de zorg blijft toenemen

De vergrijzing zorgt voor een toenemende op de schaarse zorg. De Wmo is ingericht om zelfredzaamheid van inwoners te bevorderen en sociale voorzieningen te ontwikkelen die de druk op de maatwerkvoorzieningen verminderen. We blijven ervoor zorgen dat de meest kwetsbaarste inwoners de zorg blijven ontvangen.

In de communicatiecampagne informeren we inwoners dat de Wmo er is voor de meest kwetsbare mensen. Inwoners zijn zo zelfredzaamheid als mogelijk.

Zelfredzaamheid Langer thuis wonen

De zorg wordt intensiever voor een grotere groep steeds ouder wordende mensen. We anticiperen hierop met preventieve maatregelen voor de vitale ouderen en met betere samenwerking met het voorveld om de zorg voor de zeer ouderen te versterken, maar ook de diverse innovatieve algemene en collectieve voorzieningen op te stellen.

Een voorbeeld is in te zetten op reablement. Dit is een aanpak om ouderen te ondersteunen bij de zelfredzaamheid. Hiervoor de middelen inzetten van de kostenbesparende maatregelen Wmo.

Dit jaar wordt de nieuwe beleidsplan sociaal domein opgesteld. Hierbij wordt aangesloten op de opgave in het woondomein. De woonvisie zal ook een woonzorg visie bevatten, waarbij de woonbehoeften van senioren en starters centraal staan.

Inkoop

We anticiperen op de decentralisatie van beschermd wonen en de maatschappelijke zorg door begeleiding en huishoudelijke ondersteuning opnieuw in te kopen in de Leidse regio. Deze inkoop loopt gelijk met de decentralisatie van Beschermd Wonen. Dit inkoopproces zal in 2022 afgerond worden. De implementatie van de nieuwe producten en indicatie wordt in 2023 uitgevoerd. Hiervoor zijn extra middelen beschikbaar, € 20.000 in 2022 en € 30.000 in 2023 voor het omzetten van oude naar de nieuwe Wmo-arrangementen.

De voorwaarde bij de nieuwe inkooptrajecten is dat er meer algemene voorzieningen ontwikkeld worden als alternatief voor de maatwerkvoorzieningen.

Op termijn zal de GGZ-doelgroep vaker in de wijk blijven wonen. Hiervoor moet Voorschoten meer faciliteiten creëren waaronder dagactiviteiten, preventieve zorg en ondersteuning

In samenwerking met een pilot constructie van Voorschoten voor elkaar worden nieuwe combinaties van maatwerk en voorliggende voorzieningen ontwikkeld. Hierbij wordt de samenwerking met diverse Voorschotense maatschappelijke organisaties opgezocht.

Het doel is om met zorgcombinaties niet alleen het gebruik van de maatwerkvoorzieningen te verminderen, maar ook de op- en afschaling van zorg te vergemakkelijken. een voorbeeld is de Buurtcirkel.

Nieuwe kosten

De kosten in de Wmo worden beïnvloed door de algemene prijsontwikkelingen, inflatie en de mondiale invloed op productiematerialen. De inkooptarieven moeten voldoen aan reële tarieven

Versterking toezicht op rechtmatigheid Wmo en jeugd

We vinden het belangrijk dat middelen voor de Jeugdwet en Wmo daadwerkelijk gebruikt worden voor zorg en ondersteuning. Daarvoor is toezicht op het leveren van zorg nodig. Bijvoorbeeld om malafide zorgaanbieders af te schrikken wil je als gemeente controles uitoefenen en eventueel onrechtmatig bestede euro's terugvorderen. Het gebruik van de Jeugdwet en de Wmo is de afgelopen jaren gestegen. Het uitoefenen van toezicht op de kwaliteit en rechtmatigheid bij de uitvoering van de Jeugdwet is een wettelijke taak en vraagt gelet op het stijgende gebruik ook om meer capaciteit voor professioneler toezicht.

Versterking lokale implementatie Participatiewet, armoedebestrijding en re-integratie

Taken op het gebied armoedebestrijding, Participatiewet of re-integratie zijn steeds minder taken geworden die alleen maar vanuit het Rijk worden ingevuld. Om onze kwetsbare inwoners goed te ondersteunen en hun deelname aan de samenleving te bevorderen is steeds vaker preventieve inzet en lokale aanpak en implementatie nodig in samenspraak met team Werk & Inkomen. Om dit goed in het lokale veld georganiseerd te krijgen is meer inzet op deze taakvelden noodzakelijk.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (2021)	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	540 (2020)	550 (2021)	geen data

Toelichting beleidsindicatoren

32 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van een maatwerkarrangement WMO is gestegen.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De jeugd- en opvoedproblematiek neemt al enkele jaren toe in complexiteit en daarmee stijgen ook de kosten. Met de doorontwikkeling van het jeugdteam van Voorschoten voor Elkaar, inclusief de praktijkondersteuners jeugd bij de huisartsen, willen we in een eerder stadium de jeugdigen en hun gezinnen de juiste hulp op de juiste plek bieden.
- De maatregelen uit de Hervormingsagenda worden na vaststelling verder uitgewerkt in het regionale beleid en vertaald naar de lokale situatie.

Belangrijkste resultaten 2023

- Er is een lokaal jeugdteam operatief dat goed vindbaar is voor de inwoners;
- Er is sterke eerstelijns jeugdhulp beschikbaar vanuit het lokale jeugdteam, waardoor het aantal en de duur van tweedelijns trajecten beperkt worden;
- De praktijkondersteuner jeugd is verankerd in de huisartsenpraktijken van Voorschoten;
- Er is duidelijkheid en overeenkomst over de efficiëntie en kwaliteit van de (keten)samenwerking tussen het jeugdteam, jeugdconsulenten en overige partijen.
- De maatregelen uit de Hervormingsagenda zijn geconcretiseerd in de actielijnen van het Uitvoeringsplan Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden en zijn vertaald naar het lokale beleid en de uitvoering.
- Hervormingsagenda.

Toelichting

De complexiteit van de problematiek onder jeugdigen (en hun gezinnen) is de afgelopen jaren toegenomen en daarmee zijn ook de kosten voor jeugdhulp gestegen. Dit zien we niet alleen in Voorschoten, maar door het hele land. Gedurende de coronapandemie leek de stijging van het aantal hulpvragen en de complexiteit ervan enigszins te stabiliseren, echter, sinds de coronamaatregelen begin 2022 zijn afgeschaft neemt dit wederom toe. Daarmee groeit mogelijk ook het aantal verwijzingen dat nodig is naar (hoog) specialistische hulp, waardoor de kosten voor jeugdhulp verder kunnen stijgen.

Landelijk is er een beweging gaande om de lokale teams verder te professionaliseren en te versterken, waardoor inwoners de hulp dicht bij huis kunnen krijgen, waarbij de inzet van specialistische zorg minder snel noodzakelijk is. In Voorschoten zetten we hier ook op in, namelijk door ervoor te zorgen dat de zorg lokaal, dicht bij de inwoner beschikbaar is. Met de inzet van het jeugdteam van Voorschoten voor Elkaar beogen we in een vroeg stadium de juiste hulp in te zetten, waardoor minder specialistische zorg nodig is. Het jeugdteam biedt een integrale, gezinsgerichte aanpak. Ook zetten we in op goede triage en kortdurende behandeling bij de huisartsen. Hierom is er binnen elke huisartsenpraktijk een praktijkondersteuner jeugd beschikbaar voor tenminste een dag per week. De praktijkondersteuners bij de huisartsen zijn onderdeel van het jeugdteam binnen Voorschoten voor Elkaar.

Toename van het aantal jeugdhulptrajecten zit vooral in de inzet van gecontracteerde jeugdhulp vanuit de H10, tevens zien we een toename van het gebruik van niet gecontracteerde zorg. Dit heeft ermee te maken dat het H10 aanbod vaker onvoldoende toereikend is om de vraag naar zorg te kunnen dekken, omdat de vraag groter is dan het aanbod.

Zowel gemeenten, lokale teams en zorgaanbieders hebben te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Dit leidt er toe dat er weinig vast personeel is en er veel gewerkt wordt met (duurdere) inhuurkrachten om te kunnen doen wat nodig is.

Door gemeenten en het Rijk wordt de Hervormingsagenda Jeugd uitgewerkt, waarin maatregelen zijn opgenomen om het jeugdhulpstelsel beter beheersbaar te maken. De inzet van jeugdhulp van het jeugdteam, waarmee we de hulp dicht bij de inwoner willen laten plaatsvinden, sluit goed aan op de kern van de Hervormingsagenda.

Omklappen sociaal domein Leidse regio Voorschoten

Naar verwachting gaat onderzoek naar overbrengen taken uitvoering W&I in 2023 weer lopen en dan zijn hiervoor mogelijk middelen nodig. Te zijner tijd wordt er in dat geval een apart voorstel gedaan.

Het onderzoek naar het overbrengen van taken jeugd gaat door. Indien er te zijner tijd een besluit over een eventuele overstap wordt genomen, moeten er ook eventuele incidentele middelen beschikbaar komen en eventuele aanpassingen in structurele middelen worden gedaan om dit te realiseren. Er wordt dan een apart voorstel gedaan.

Voor het onderdeel uitvoeren overbrengen van taken Wmo moet er in 2023 als laatste jaar in twee regio's worden geparticipeerd. Voor de middelen die dit vraagt, wordt een voorstel gedaan onder het taakveld Wmo programma 6 sociaal domein.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
29 (2020)	Jongeren met jeugdhulp (2021)	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,4%	13% (2021)	12,9%

Toelichting beleidsindicatoren

29 Jongeren met jeugdhulp

Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

Jeugdigen/gezinnen uit Voorschoten weten de toegang tot jeugdhulpvoorzieningen steeds beter te vinden. Jeugdhulp is een open einde regeling en aantallen jeugdigen in jeugdhulp en kosten van trajecten kunnen variëren.

Een afname van het aantal jeugdigen in de jeugdhulp door (preventieve) maatregelen wordt nagestreefd, hiervoor is het actieplan jeugdhulp opgesteld. De maatregelen hierin worden uitgevoerd, in het najaar van 2021 zijn aanvullende maatregelen aan de raad voorgelegd.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- In 2023 zal de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg plaatsvinden. Daar waar nu centrumgemeente Leiden verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Maatschappelijke Zorg worden in 2023 de lokale gemeenten in de Holland Rijnland Regio (financieel) verantwoordelijk voor de uitvoering.
- In 2023 heeft er een implementatieplaatsgevonden van de aanpak rondom suicidepreventie.

Belangrijkste resultaten 2023

- Inwoners kunnen op het gebied van maatschappelijke opvang, beschermd wonen, bemoeizorg en verslavingszorg rekenen op ondersteuning die lokaal dan wel (sub)regionaal beschikbaar is.
- Er is een sluitende keten rondom de aanpak van suicidaliteit onder inwoners.

Toelichting

Met de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg per 1 januari 2023 start een jaren durende transformatie met consequenties voor inwoners, cliënten, professionals, aanbieders en gemeenten. Met de ingezette veranderingen wordt beoogd om goede zorg en ondersteuning te leveren voor (kwetsbare) inwoners: integraal, dichtbij en op maat. Samen met de Leidse Regio voeren we een systeemveranderingen door die op niveau van inwoners, cliënten, het uitvoerend veld en niet in de laatste plaats voor de gemeenten consequenties hebben.

Vanaf 2023 ontvangt iedere gemeente financiële middelen voor maatschappelijke zorg (beschermd wonen en maatschappelijke opvang), zodat zij de voorzieningen die cliënten nodig hebben (geïntegreerd) kunnen organiseren. Specialistische voorzieningen, voor cliënten die 24 uurszorg en toezicht behoeven, worden door de regio Holland-Rijnland georganiseerd.

Daarnaast zet de gemeente in 2023 actief in op suicide preventie. In 2021 is de gemeente een samenwerking gestart met de Stichting 1-1-3, gestart met suicide preventieplan om personen met suicidale gedachten te kunnen helpen. In 2022 is een leemte in het preventie aanbodesignaleerd. Inwoners met suicidale gedachten dienen preventief geholpen en begeleid te worden naar passende hulp en/of behandeling met als doel escalatie te voorkomen.

Prestaties

1. Realiseren van een lokaal of (sub)regionaal aanbod van voorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Acties

- We organiseren, samen met de Leidse regiogemeenten, voorzieningen op het gebied van beschermd wonen. Tevens kopen we op het niveau van de Leidse regio specialistische voorzieningen in.
- We kopen, gezamenlijk met de Leidse regiogemeenten, voorzieningen op het gebied van crisisopvang en verslavingszorg in.
- Financieren de gezamenlijke programmaorganisatie Maatschappelijke zorg Leidse regio

2. Organiseren van een sluitende assertieve zorgketen

Acties

- We subsidiëren, samen met de Leidse regiogemeenten, zorgorganisaties die invulling geven aan assertieve zorg. Assertieve zorg bestaat uit het leveren van bemoeizorg en signaal gestuurd outreachende zorg.

3. Realiseren huisvesting bijzondere doelgroepen.

Acties

- De gemeente Voorschoten heeft een taakstelling ten aanzien van het realiseren van het huisvesten van bijzondere doelgroepen (maatschappelijke opvangvoorzieningen, beschermd wonen en scheve huisjes). De wens om huisvesting te realiseren voor alle doelgroepen van de samenleving is tevens opgenomen in het coalitieakkoord.

4. Een sluitende keten organiseren voor inwoners die kampen met suïcidale gedachten.

Acties

- Een organisatie inkopen die zich richt op het bieden van preventieve ondersteuning aan inwoners die kampen met suïcidale gedachten met als doel escalatie te voorkomen.

Ontwikkelingen Leidse regio

Om de financiële consequenties voor de Leidse regiogemeenten zo goed als mogelijk in beeld te brengen is door de projectgroep Maatschappelijke zorg Leidse regio een begroting opgesteld voor de periode 2023-2026. De begroting is gebaseerd op de kennis van nu en op aannames van hoe de toekomstige uitvoering van de maatschappelijke zorg er uit kan gaan zien. Ook na 2022 zal een programmaorganisatie Leidse Regio nodig blijven voor het bewaken van de voortgang, de samenhang, het creëren van overzicht en coördinatie tussen de Leidse Regio gemeenten en Holland Rijnland. Het geheel aan gezamenlijke uitgaven van de Leidse regio voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang, gezamenlijke voorzieningen en uitvoeringskosten moet nog definitief vastgesteld worden. Tegenover deze uitgaven staan inkomsten van het Rijk volgens het objectief verdeelmodel. De vertaling van de gezamenlijke begroting naar de begroting van de vijf gemeenten van de Leidse regio is mede afhankelijk van het advies over de governance Leidse regio dat door AEF wordt verstrekt en de daaropvolgende bestuurlijke besluitvorming in de afzonderlijke gemeenten.

Beschermd wonen

Op dit moment is centrumgemeente Leiden verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschermd Wonen. De doordecentralisatie heeft als gevolg dat alle vijf gemeenten van de Leidse regio verantwoordelijk worden voor de cliënten beschermd wonen. Deze cliënten gaan met ingang van 2023 over naar de nieuwe Wmo-arrangementenstructuur (zie ook 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+).

Maatschappelijke opvang

De uitgaven aan maatschappelijke opvang hebben betrekking op de voorzieningen die per 1 januari 2023 niet onder het arrangementenmodel vallen en niet zijn aanbesteed. Dit gaat om voorzieningen die voor iedereen algemeen toegankelijk (drempelloos) moeten zijn en/of om voorzieningen die bedoeld zijn voor inwoners die (nog) geen hulp vragen en ook niet open staan voor zorg, maar wel in een problematische situatie verkeren. Het gaat om voorzieningen die altijd per direct beschikbaar moeten zijn.

Voor 2023 worden in de Leidse Regio subsidies verstrekt voor de voorzieningen crisisopvang, verslavingszorg en de bemoeizorg op basis van eerder gemaakte regionale subsidieafspraken.

Wat gaan we daarvoor doen ?

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De jeugdbeschermingsketen wordt verder geoptimaliseerd door de implementatie en borging van de werkwijze Beter Samenspel, waarmee de jeugdconsulenten en de gecertificeerde instellingen zich voorbereiden op het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming, dat per 2026 landelijk in werking treedt. De lokale veiligheidsketen inclusief het jeugdteam wordt hierop afgestemd en verder doorontwikkeld.

Belangrijkste resultaten 2023

- Beter Samenspel is geïmplementeerd binnen het team jeugdconsulenten van de gemeente en de betrokken medewerkers van de gecertificeerde instellingen. Door de verbetering in de jeugdbeschermingsketen door het toepassen van deze methode, beogen we op termijn een vermindering van de duur en van het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen.
- Voor de in- en uitstromende jeugdbeschermingscliënten is duidelijk bij welke partij de regie over de hulpverlening is belegd.

Toelichting

Om de kinderbeschermingsmaatregel in aantal en duur verder omlaag te brengen, werken we in het lokale jeugdteam samen met de gecertificeerde instellingen volgens de methode Beter Samenspel. Deze methode zullen we de komende jaren verder door ontwikkelen, waarmee de jeugdteams zich voorbereiden op het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming 2026, waarin landelijk met regionale veiligheidsteams 0-100+ gewerkt gaat worden. Dit betekent het doorzetten van de investeringen in preventieve justitiële maatregelen, waarmee de kosten voor gedwongen (justitiële) jeugdhulp verder zullen afnemen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1% (2019)	1% (2020)	1% (2020)
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,6% (2020)	0,7% (2021)	1,2% (2021)
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	Geen data	Geen data (2021)	0,3% (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

22 Jongeren met een delict voor de rechter

Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.

30 Jongeren met jeugdbescherming

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of

onder voogdij geplaatst.

In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

31 Jongeren met jeugdreclassering

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Over de indicator Jongeren met jeugdreclassering is geen data beschikbaar.

Over het percentage jeugd met een delict voor de rechter valt moeilijk iets te zeggen. Deze cijfers komen uit de Kinderen in Tel rapporten die één keer per twee jaar uitkomen en zijn procentueel dermate laag dat er geen trend in te ontdekken valt.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel. De werkprocessen rond de toegang tot het gedwongen kader jeugdhulp zijn de afgelopen jaren uitgekristalliseerd en beter afgestemd.

Verbonden partijen

Tabel 6 Verbonden Partijen Programma 6

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-
Gemeenschappelijke regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-
Gezamenlijke afdeling werk en inkomen	Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18-

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 6 Sociaal Domein

Programma: P6 Sociaal Domein ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	354	1.294	363	363	363	363
	Lasten	-1.849	-3.012	-2.069	-2.019	-2.019	-2.018
	Saldo	-1.496	-1.717	-1.706	-1.656	-1.656	-1.656
6.2 Wijkteams	Baten	96	30	31	31	31	31
	Lasten	-592	-482	-503	-526	-525	-525
	Saldo	-495	-452	-472	-495	-495	-495
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.322	5.103	4.919	4.919	4.919	4.919
	Lasten	-8.304	-7.697	-6.969	-6.969	-6.969	-6.969
	Saldo	-1.982	-2.594	-2.050	-2.051	-2.051	-2.050
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-193	-193	-254	-254	-254	-254
	Saldo	-193	-193	-254	-254	-254	-254
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	113	0	0	0	0
	Lasten	-767	-1.067	-829	-826	-823	-823
	Saldo	-767	-954	-829	-826	-823	-823
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.008	-1.011	-1.095	-1.110	-1.126	-1.142
	Saldo	-1.008	-1.011	-1.095	-1.110	-1.126	-1.142
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	89	146	146	146	235	238
	Lasten	-3.061	-3.271	-3.939	-4.019	-4.132	-4.250
	Saldo	-2.972	-3.125	-3.793	-3.873	-3.897	-4.013
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	15	0	0	0	0	0
	Lasten	-5.969	-6.432	-6.716	-6.442	-5.984	-5.984
	Saldo	-5.954	-6.432	-6.716	-6.442	-5.984	-5.984
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	70	24	15	15	15	15
	Lasten	-247	-318	-487	-487	-487	-487
	Saldo	-177	-295	-473	-473	-473	-473
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
	Lasten	-1.355	-1.325	-1.460	-1.460	-1.460	-1.460
	Saldo	-1.355	-1.325	-1.460	-1.460	-1.460	-1.460
Totaal baten	Baten	6.945	6.711	5.473	5.473	5.562	5.565
Totaal lasten	Lasten	-23.345	-24.807	-24.322	-24.113	-23.780	-23.914
Saldo van baten en lasten	Saldo	-16.400	-18.097	-18.849	-18.640	-18.218	-18.349

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (€ 544.000 voordeel)

Het voordeel op dit taakveld wordt grotendeels verklaard door de lasten in 2022 voor de energietoeslag (€ 565.000). Daarnaast is de bijdrage voor de dienstverleningsovereenkomst op het gebied van Werk en Inkomen in 2023 € 47.000 lager dan in 2022. Verder is de raming voor belastingkijwtscheldingen naar boven bijgesteld, met een nadeel van € 35.000 tot gevolg. Ten slotte is in 2023 ten opzichte van 2022 een nadeel van € 21.000 in verband met de TOZO. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie (€ 61.000 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld komt voort uit enerzijds een mutatie in de urenrekening van € 41.000, en anderzijds door € 20.000 hogere lasten voor sociale activering.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie (€ 125.000 voordeel)

Het voordeel op dit taakveld wordt veroorzaakt door onder andere een lagere bijdrage aan de dienstverleningsovereenkomst op het gebied van Werk en Inkomen van € 50.000. Daarnaast zijn er voordelen wegens een incidenteel budget in 2022 door een overheveling bij de jaarrekening 2021 van € 90.000. Ook zijn de lasten voor sociale activering verplaatst van taakveld 6.5 naar taakveld 6.4, wat op dit taakveld een voordeel van € 20.000 oplevert. Ten slotte is er sprake van een nadeel van € 37.000 door mutaties in de urenrekening. Het restant wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) (€ 84.000 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld is te verklaren door hogere lasten voor woonvoorzieningen (€ 19.000), rolstoelvoorzieningen (€ 10.000) en vervoersvoorzieningen (€ 27.000). Daarnaast is er door mutaties in de urenrekening een nadeel van € 28.000.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 668.000 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld is grotendeels te verklaren door een mutatie op de urenrekening, met een nadeel van € 557.000 tot gevolg. Voor begeleiding en huishoudelijke ondersteuning zijn de lasten in 2023 respectievelijk € 64.000 en € 127.000 hoger dan in 2022. De voordelen betreffen de in 2022 incidentele budgetten voor de voorbereiding van de decentralisatie van het beschermd wonen van € 50.000, en het zelfstandigenloket van € 29.000.

Taakvelden 6.72 en 6.82 (samen de taakvelden jeugd) (€ 419.000 nadeel)

Het nadeel ten opzichte van 2022 komt voort uit een nadeel van € 182.000 op de regionaal ingekochte zorg, een nadeel van € 27.000 op de pgb's en lokaal maatwerk, € 28.000 hogere lasten voor het jeugdteam, en € 222.000 hogere lasten door een mutatie in de urenrekening. Ten slotte is er een voordeel van € 52.000, omdat er in 2022 incidenteel budget beschikbaar was voor het omklappen van het sociaal domein. Het restant wordt verklaard door overige kleine verschillen.

Taakveld 6.81 (€ 178.000 nadeel)

Het verschil op dit taakveld komt voort uit een mutatie in de urenrekening, met een nadeel van € 224.000 tot gevolg. Daarnaast is er sprake van een voordeel omdat het incidenteel budget van € 50.000 in 2022 voor de implementatie van Maatschappelijke Zorg incidenteel was, en niet in de begroting 2023 is opgenomen. Het restant verschil komt voort uit overige kleine verschillen.

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zich bewust van hun gezondheid en de effecten van een gezonde leefstijl

Vermindering van de hoeveelheid restafval

Een duurzame leefomgeving en versterking van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;

Voorschoten creëert een gezonde leefomgeving voor haar inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.1 Volksgezondheid

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- JGZ: Vanaf 1 juli 2022 heeft de JGZ een nieuwe wettelijke taak, het prenataal huisbezoek.
- IVH: De financiering van de functie integrale vroeghulp (IVH) wordt aangepast.
- Nieuwe wet: Wet Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden (TVA): M.b.t. o.a. GGD/ jeugdgezondheid/ Veilig Thuis betekent dit dat het interne opleidingsbeleid aangepast moet worden, omdat werknemers met een BIG -of SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd)-registratie hun accreditatiepunten volledig onder arbeidstijd mogen behalen. Dit brengt extra kosten met zich mee. Concrete voorstellen worden nog uitgewerkt.

Belangrijkste resultaten 2023

- Niet van toepassing.

Toelichting

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

- Vanaf 1 juli 2022 heeft de JGZ een nieuwe wettelijke taak, het prenataal huisbezoek. Het prenataal huisbezoek is bedoeld voor zwangeren en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie wat extra steun te bieden. Hiervoor zullen middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds.
- Het kabinet heeft in het coalitieakkoord bepaald dat alle gemeenten aan de slag moeten met Kansrijke Start. De gemeenten die dit nog niet deden krijgen hiervoor vanaf 2023 middelen via het gemeentefonds, dit geldt ook voor onze gemeente.

Integrale Vroeghulp (IVH)

- De functie integrale vroeghulp is bedoeld voor kinderen van 0 tot 7 jaar en hun ouders/verzorgers en gericht op het (vroeg)tijdig onderkennen van ontwikkelingsproblemen en -stoornissen. Het multidisciplinaire team wordt bovenregionaal ingekocht.
- De kosten voor de coördinatie, het casemanagement en het ontwikkelingsonderzoek worden met de afzonderlijke gemeenten lokaal afgesproken en is door de samenwerkende gemeenten bij MEE Zuid-Holland Noord belegd. Nu de middelen van MEE naar Voorschoten Voor Elkaar zijn gegaan, maar de functie niet, moet

dit worden gerepareerd. Hiervoor zijn in de Kadernota 2022 extra middelen aangevraagd en dit zetten we in 2023 door.

Wet Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden (TVA)

Per 1 augustus 2022 is de wet Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden (TVA) ingegaan. Deze wetgeving voorziet nieuwe regelgeving op onder andere het onderwerp scholing. Onder het huidige beleid worden herregistraties en accreditatiepunten rondom BIG en SKJ bestempeld als gedeelde verantwoordelijkheid. Hecht (GGD HM) vergoedt de kosten van de her registraties, maar accreditatiepunten dienen voor 50% van de tijd behaald te worden in 'eigen tijd'. De nieuwe wet TVA ziet er op toe dat, wanneer een werknemer genoodzaakt is om in het bezit te blijven van een beroepskwalificatie om vakbekwaam te blijven, ook de punten behaald dienen te worden in arbeidstijd. Concreet betekent dit dus dat het interne opleidingsbeleid aangepast moet worden, omdat werknemers met een BIG -of SKJ-registratie hun accreditatiepunten volledig onder arbeidstijd mogen behalen. Dit brengt extra kosten met zich mee. Concrete voorstellen worden nog uitgewerkt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.2 Riolering

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Werken aan een robuust stelsel.
- Intensiveren samenwerking Leidse regio.

Belangrijkste resultaten 2023

- Start uitvoering vervangen riolering Adegeest (8 km), Oranjeboomstraat e.o. (1 km) en realisatie van een tijdelijke overstort Korte Vliet.
- Vastgesteld Integraal Waterketen plan 2024-2028.

Toelichting

Tot dit taakveld behoort de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de afvoer van grondwater in de openbare ruimte onder bepaalde voorwaarden. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Integraal Waterketenplan 2019-2023 (IWKP). In het IWKP zijn de beleidsdoelen, maatregelen en financiële dekking opgenomen. De belangrijkste doelen zijn

Werken aan een robuust stelsel

Het grootste gedeelte van de riolering Voorschoten is aangelegd in de jaren 50 (2 km), 60 (13 km) en 70 (27 km) en is aangelegd als een gemengd stelsel (totaal 81 km). Het einde levensduur van deze riolen is of komt in zicht en zal in de komende 20 jaren (42 km met inbegrip van 8 km vertraagde vervanging) een aanzienlijke vervangingsopgave brengen. De vervangingsopgave biedt na afstemming met de overige disciplines binnen de fysieke leefomgeving, de kans voor een integrale aanpak om een bijdrage te leveren tot een klimaatbestendige (goede balans in water op straat, hittestress en droogte), veilige (ook de volks-, dier- en plantengezondheid) en prettige fysieke leefomgeving.

Inspecties op het vrijverval riool brengen een vervangingsopgave voor de komende 4 jaar van 14 km (bestaande uit 8 km vertraagde vervanging en op status beoordeeld 6 km) en aanpassingen vanuit het Basis Riool plan ca. 2 km. Het gemengd stelsel (1 buis voor vuil-, hemel- en grondwater) zal bij vervanging omgezet worden in een gescheiden stelsel (2 buizen voor vuilwater en hemel-/grondwater) voorzien van mogelijke kansen van klimaatmaatregelen.

Intensiveren samenwerking Leidse Regio

Sinds 2012 is Voorschoten aangesloten bij de samenwerking Waterketen Leidse regio, waar zij samen met de ketenpartners, gemeente Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Oegstgeest, Wassenaar, Hoogheemraadschap van Rijnland en drinkwaterbedrijf Dunea, kennis delen, ervaring uitwisselen en gezamenlijke producten leveren zoals het Integraal WaterKeten plan. De komende periode zal de samenwerking intensiever worden door de opgave die aan de ketenpartners is opgelegd betreffende klimaat en energie transitie. Momenteel wordt de beleidsmodule van het Integraal WaterKeten plan geactualiseerd en aangevuld om invulling te geven aan het gestelde in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (energie en klimaat) en wordt voorbereid op de omgevingswet.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.3 Afval

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Landelijke afval doelen.

Belangrijkste resultaten 2023

- Vermindering kilo's restafval per inwoner.

Toelichting

Landelijke afval doelen

Europese- en milieuwetgeving zijn de aanleiding geweest voor het opstellen van een derde landelijk afvalbeheerplan (LAP3). Hierin zijn onder andere de volgende doelen gesteld;

- Het vergroten van de bewustwording bij huishoudens en bedrijven van hun afvalproductie en wat met het afval gebeurt in de keten.
- Het verminderen van het huishoudelijk restafval tot maximaal 30 kg per inwoner per jaar in 2025.

In 2020 zamelde Voorschoten nog 231 kg. restafval per inwoner per jaar in. Inmiddels is dit in 2021 gedaald tot 197 kilogram restafval per inwoner per jaar. Ondanks deze substantiële reductie (15%) staat Voorschoten nog wel voor een grote opgave om ook het landelijke doel van 30 kg restafval per persoon in 2025 te behalen. In het uitvoeringsplan Afval 2023 – 2025 wordt deze opgave verder uitgewerkt.

Uitvoeringsplan Afval 2023-2025

Het grondstoffenplan 2021-2025 is in oktober 2021 door de raad vastgesteld. Het grondstoffenplan zet in op meer afvalscheiding en minder restafval. De raad maakt in de tweede helft van 2022 een keuze over de wijze waarop PMD in de toekomst gescheiden zal worden: aan de bron door de inwoners zelf of machinaal ('nascheiding') uit het restafval (Stap 2.2 van het stappenplan uit het grondstoffenplan). Op basis van deze keuze wordt in de eerste helft van 2023 de verwerking van het restafval aanbesteed. Alle scenario's leiden tot structurele kostenverhoging van € 11 tot € 27 per huishouden per jaar. Door de gestegen kosten in alle sectoren moeten we rekening houden met ca. 20% prijsstijging bij de aanbesteding van de verwerking van het restafval.

Vergroten kennis gescheiden inzamelen

Een hoger percentage afvalscheiding en dus minder kilo's restafval willen we bereiken door de bewustwording bij de bewoners te vergroten. Het grondstoffenplan 2021-2025 voorziet in de uitgebreide communicatie over het afvalscheiden. In 2022 wordt een communicatieplan opgesteld waarmee het begrip en de noodzakelijkheid van het afvalscheiden bij de bewoners wordt vergroot. De uitvoering van dit plan start eind 2022 en loopt door in de volgende jaren. De uitwerking van dit plan hangt samen met het besluit dat in november 2022 genomen wordt door de raad over het bron- of nascheiden van het PMD.

Zwerfafval

De regeling voor subsidie voor het aanpakken van zwerfafval zoals we die kregen van de producenten vervalt per 2023. Er komt een nieuwe regeling, deze wordt eind 2024 vastgesteld. Nadat de regeling is vastgesteld kunnen gemaakte kosten in 2023 mogelijk gedeclareerd worden. De educatie over zwerfafval op de basisscholen en andere acties met betrekking tot het reduceren van zwerfafval voor 2023 en 2024 worden meegenomen in het communicatieplan en achteraf gedeclareerd.

Verwerken grof huishoudelijk afval

De verwerking van grof huishoudelijk afval, dat huis aan huis wordt ingezameld, wordt eind 2022 opnieuw aanbesteed. Ook hier moet rekening worden gehouden met een prijsstijging van 20%.

Door het invoeren van het ophalen tegen betaling van het grofvuil zal de hoeveelheid te verwerken grofvuil met 80% dalen. Dit heeft een gunstig effect op de verwerkingskosten voor het grofvuil. Door deze maatregel wordt er meer grofvuil aangeleverd op de milieustraat van Avalex. Deze kosten stijgen dan. Naar verwachting heeft dit geen negatief effect op de totale begroting.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	223 (2018)	223 (2018)	171 (2018)

Toelichting beleidsindicatoren

33 Omvang huishoudelijk restafval

Niet gescheiden ingezameld restafval dat te groot of te zwaar is om op dezelfde wijze als het huishoudelijk restafval te worden aangeboden.

De afgelopen jaren zijn er in Voorschoten geen grote wijzigingen in het aantal kilogram huishoudelijk restafval per inwoner waar te nemen. Vanwege de uitbreiding van de inzamelvoorzieningen is de prognose dat er een lichte daling van de hoeveelheid restafval per inwoner is.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.4 Milieubeheer

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Participatietraject transitie warmte
- Warmtenet Leidse regio
- Regionale energiestrategie 2.0 opstellen
- Klimaatadaptatie opnemen in de Omgevingsvisie
- Voorbereiden en aanvragen impulsregeling DPRA
- Afronden van de externe risicodialoog (participatie met o.a. bewoners en ondernemers)
- Risicodialoogen klimaatadaptatie
- Ontwikkelen campagne overlast houtstook

Belangrijkste resultaten 2023

- Wijkuitvoeringsplan(nen) aardgasvrije woningen
- Duidelijkheid continuering samenwerking warmtenet Leidse regio
- Realisatieplan maatregelen klimaatakkoord
- Aanvraag Impulsregeling DPRA
- Uitwerken Uitvoeringsagenda en klimaat adaptieve maatregelen;
- Externe risicodialoog
- Lancering eerste campagne houtstook najaar 2023

Toelichting

Duurzaamheid is een breed begrip en het belang ervan wordt steeds breder begrepen en gedragen. Maatregelen voor verduurzaming zijn omvangrijk en raken iedereen: opwekking van duurzame energie, geleidelijk 'van het gas af', circulair bouwen en produceren, duurzaam inkopen, klimaatadaptatie en energiebesparing. Bij de uitvoering vanuit de gemeente zijn veel beleidsvelden betrokken. Daarom streven we, mede met het oog op de Omgevingsvisie, naar een integrale aanpak en beleidsvoorbereiding.

In deze paragraaf worden alleen de beoogde resultaten van het taakveld milieubeheer belicht. Elders in deze begroting worden bijdragen vanuit andere beleidsvelden inzichtelijk gemaakt. De kapstok voor de beoogde resultaten is de Visie op Energie en Klimaat (Milieubeleidsplan), door de raad vastgesteld in maart 2021 en met als belangrijkste pijlers de warmtetransitie, de regionale energiestrategie en klimaatadaptatie.

Transitievisie warmte

In 2021 is de transitievisie warmte vastgesteld. Deze visie schetst een realistisch tijdpad over hoe de gemeente Voorschoten in 2050 de gebouwde omgeving volledig CO₂-neutraal (en dus aardgasvrij) van warmte wil voorzien. Hierin worden er per buurt ook passende alternatieve warmtetechnieken beschreven en zijn er drie buurten aangewezen die voor 2030 van het aardgas af kunnen. Voor deze buurten is de volgende stap het maken van een uitvoeringsplan.

In 2022 zijn de eerste stappen gezet voor het opstellen van het eerste buurtgerichte uitvoeringsplan. Er is gekozen om te starten met de Krimwijk vanwege de voorkeursoplossingsrichting en reeds bestaande slagkracht in de buurt. Het opstellen van een buurtgericht uitvoeringsplan bestaat uit verschillende fases. In de eerste fase worden de stakeholders (inwoners, adviesorganen, Holland Rijnland enz.) in kaart gebracht, waarna er gesprekken volgen over onder andere de wensen van de inwoners en de oplossingsrichting. In fase twee worden deze gesprekken geïntensiveerd met als doel om in samenwerking met stakeholders te komen tot een breed gedragen oplossingsrichting en om doelstellingen te formuleren over isolatie, de inzet van hybride warmtepompen en de realisatie van volledig aardgasvrije woningen. In fase drie wordt dit verder uitgewerkt tot een concreet plan met bijbehorende planning, uitwerking van de technische haalbaarheid en financiële doorrekening. Fase 4 bestaat uit de monitoring van de voortgang. Het doel is om in 2023 in samenwerking met de buurt het eerste, breed gedragen uitvoeringsplan opgesteld te hebben.

Naast het opstellen van het eerste buurtgerichte uitvoeringsplan wordt er ook een gemeente brede besparingscampagne opgezet. Deze campagne richt zich zowel op het nemen van kleine energiebesparende maatregelen als het isoleren van woningen. Acties en maatregelen worden afgestemd op verschillende doelgroepen met als doel hen te stimuleren aan de slag te gaan met verduurzamen. Als basis voor deze campagne lanceren we een online interactief platform waarop iedereen alle informatie kan vinden en iedereen (ook inwoners) initiatieven en kennis kan delen.

Sinds het voorjaar van 2020 verkennen wij, in samenwerking met vijf andere gemeenten in de Leidse regio, de ontwikkeling en realisatie van een open regionaal energiesysteem (ORES). Deze verkenning is gericht op de regionale verdeling en distributie van warmte uit meerdere bronnen via een regionaal warmtenet. De samenwerking verhoogt de effectiviteit en slagkracht op het complexe warmtedossier. Uitgangspunt bij de samenwerking is de borging van publieke waarden: betaalbaarheid, haalbaarheid, duurzaamheid, tijdigheid en betrouwbaarheid. Op een ORES kunnen meerdere warmtebronnen aangesloten worden voor collectieve warmtevoorziening, waaronder restwarmte en geothermie. Via de aanleg hiervan kan warmte ingezet worden om (nog nader te bepalen) buurten in Voorschoten te voorzien van een warmtenet. Tot eind 2022 is de samenwerking in de Leidse regio bekrachtigd met een samenwerkingsovereenkomst. Eind 2022 wordt de ontwerpstudie ORES afgerond, waarna op hoofdlijnen keuzes en afspraken gemaakt kunnen worden voor de verdere ontwikkeling. Evaluatie van de gezamenlijke aanpak en besluitvorming over het al dan niet voortzetten van de samenwerking in de Leidse Regio is voorzien in de eerste helft van 2023.

Regionale Energie Strategie

In 2021 is de eerste Regionale Energie Strategie vastgesteld voor de regio Holland Rijnland, waarvan Voorschoten onderdeel is. Samen met de regio Holland Rijnland wordt gewerkt aan een RES 2.0. De RES 2.0 moet duidelijk maken hoe duurzame energie opwek vorm gaat krijgen, waar dat het beste kan worden gerealiseerd, en inzicht in kosten en opbrengsten. Via een tweede uitvoeringsprogramma Voorschoten wordt dit verder uitgewerkt. Van groot belang is deelname van inwoners en bedrijven. Inwonerparticipatie zal zorgvuldig uitgewerkt worden waarbij de aanbevelingen uit het rekenkamer onderzoek betrokken worden. Met betrokkenheid van sleutelfiguren en inwoners en bedrijven kunnen we samen invulling geven aan zon op alle daken, realisatie van een zonnenveld, energiebesparing, elektrisch rijden en zoeken naar mogelijkheden om over te stappen van aardgas op duurzame energiebronnen.

Klimaatadaptatie/risicodialoog/adaptatiestrategie/Impulsregeling

In 2022 is klimaatadaptatiebeleid opgesteld als uitwerking van de VEK. Er is uitvoering gegeven aan het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie. De interne risicodialoog is uitgevoerd binnen de gemeente maar ook met HECHT (voormalig GGD), de Veiligheidsregio Hollands Midden, het Hoogheemraadschap Rijnland, de werkregio Holland Rijnland, de Provincie Zuid-Holland en buurgemeenten. De externe risicodialoog is opgestart, er wordt gesproken met onder andere bewoners, ondernemers en woningcorporaties over klimaatadaptatie en de te nemen maatregelen. In 2023 wordt de uitvoeringsagenda verder uitgewerkt in concrete projecten om knelpunten op te lossen en wordt het beleid een stap verder gebracht. Verder wordt de aanvraag voor de impulsregeling voorbereid en in 2023 ingediend. Het klimaatadaptatiebeleid wordt opgenomen in de omgevingsvisie. Acties die volgen uit de externe risicodialoog worden proactief opgepakt. Er kan gedacht worden aan stimulerende maatregelen voor bewoners zoals het subsidiëren van regentonnen.

Campagne ter bestrijding van overlast door houtstook en ter verbetering van de luchtkwaliteit in Voorschoten.

Dit najaar zal de campagne worden afgetrapt met een persbericht over het opstarten van de voorlichtingscampagne over houtstook en het communiceren van het RIVM-stookalert. In deze campagne wordt het voorlichtingsmateriaal 'houtstook' van Milieu Centraal gebruikt om advertenties te plaatsen op sociale mediakanalen van de Gemeente Voorschoten, in de Voorschotense Krant en in de krant Groot Voorschoten. Deze campagne zal worden herhaald, in eventueel aangepaste vorm, in de jaren 2023, 2024 en 2025. Door middel van deze campagne hopen we de inwoners die hout gebruiken als brandstof voor het verwarmen van hun woningen te informeren over de gezondheidsrisico's voor zichzelf en omwonende en informatie te verstrekken over het nemen van maatregelen om de nadelige effecten van houtstook te verminderen. Deze campagne kan worden bekostigd binnen de beschikbare communicatiebudgetten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
34	Hernieuwbare elektriciteit (2019)	%	RWS	4,5%	7,5% (2020)	26,9% (2020)

Toelichting beleidsindicatoren

34 Hernieuwbare elektriciteit

Het % hernieuwbare energie, ook wel duurzame of groene energie genoemd. Dit is energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld zoals uit wind, waterkracht, zon, bodem, buitenluchtwarmte en biomassa.

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten. Deze cijfers komen doorgaans bijna twee jaar na afloop van een kalenderjaar beschikbaar. Het

percentage hernieuwbare elektriciteit heeft zich volgens deze schattingen in Voorschoten ontwikkeld van 0,1% in 2010 naar 3,5% in 2018.

Wat gaan we daarvoor doen ?

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Op dit taakveld zijn geen beleidsmatige ontwikkelingen van toepassing.

Belangrijkste resultaten 2023

- Herstel padenstructuur.
- Uitvoering beheerplan.
- Upgraden aula Rosenburgh.

Toelichting

De gemeente draagt zorg voor de exploitatie en beheer van de begraafplaats Rosenburgh. Het huidige service- en kwaliteitsniveau wordt voortgezet.

Padenstructuur

De padenstructuur op begraafplaats Rosenburgh is verouderd. Zo'n 80% van de verhardingen heeft het einde van de levensduur bereikt en dient vervangen te worden. De komende jaren wordt daarom ingezet op het gefaseerd vervangen van de verhardingen. Dit houdt in dat voor de komende 4 jaar er een inhaalslag nodig is om de padenstructuur weer op niveau te krijgen. Dit zal ook worden meegenomen in de nieuwe beheerplannen.

Beheerplannen

In het verleden zijn er geen beheer- en beleidsplannen voor de begraafplaats gemaakt. Deze zijn dus nu ook niet beschikbaar om naar te verwijzen. Wel wordt er op dit moment aan nieuw beleid en beheer gewerkt. Dat zal resulteren tot een duidelijke visie en een bestendig beheerplan 2023 tot 2026. Hierbij onderzoeken we de huidige en toekomstige functie van de begraafplaats binnen de Gemeente Voorschoten. En we zullen de raad dan ook mee nemen in de eventuele scenario's voor de begraafplaats.

Het beheer en beleidsplan zal door het college worden vastgesteld. Over de financiële gevolgen wordt de raad apart geïnformeerd.

Upgraden aula begraafplaats Rosenburgh

De inventaris van de aula begraafplaats Rosenburgh is deels gedateerd en versleten. Om aan de huidige maatstaven te kunnen voldoen is vervanging van geluidsinstallatie, baarkleed, pantry en stoelen noodzakelijk. Met bovengenoemde investering is een bedrag gemoeid van € 25.000 en dit gaat resulteren in kapitaallasten die vanaf 2024 in het tarief begraafplaatsrechten tot uiting zullen komen.

Verbonden partijen

Tabel Verbonden Partijen Programma 7

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGZ subsidies	7.1 Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	7.1 Volksgezondheid
Omgevingsdienst West-Holland	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
7.1 Volksgezondheid	Baten	91	80	62	62	62	62
	Lasten	-1.760	-1.779	-1.944	-1.944	-1.944	-1.944
	Saldo	-1.669	-1.699	-1.882	-1.881	-1.881	-1.881
7.2 Riolering	Baten	2.776	2.909	2.748	2.872	2.967	3.071
	Lasten	-1.759	-1.812	-1.709	-1.812	-1.885	-1.965
	Saldo	1.017	1.098	1.039	1.059	1.082	1.107
7.3 Afval	Baten	3.833	4.429	4.926	4.878	4.917	4.910
	Lasten	-2.592	-3.048	-3.356	-3.358	-3.388	-3.378
	Saldo	1.241	1.381	1.570	1.520	1.529	1.533
7.4 Milieubeheer	Baten	79	111	0	0	0	0
	Lasten	-1.044	-1.318	-959	-816	-821	-829
	Saldo	-966	-1.206	-959	-816	-821	-829
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	328	327	339	339	339	339
	Lasten	-346	-338	-327	-329	-329	-329
	Saldo	-18	-11	12	10	10	10
Totaal baten	Baten	7.106	7.857	8.075	8.151	8.285	8.383
Totaal lasten	Lasten	-7.502	-8.294	-8.294	-8.259	-8.367	-8.444
Saldo van baten en lasten	Saldo	-395	-437	-219	-108	-82	-61

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 7.1 Volksgezondheid (€ 183.000 nadeel)

Het nadeel op dit taakveld wordt enerzijds verklaard door een mutatie in de urentoerekening van € 144.000, en anderzijds door een hogere bijdrage aan de gemeentelijke gezondheidsdienst HECHT van € 43.000. Het restant wordt veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Taakveld 7.2 Riolering (€ 59.000 nadeel)

Het nadeel op het taakveld 7.2 wordt veroorzaakt door verschillende additionele werkzaamheden die zich in 2022 hebben voorgedaan, die gedekt zijn vanuit de egalisatievoorziening rioolheffing (€ 178.000). Wanneer deze mutaties buiten beschouwing worden gelaten dan wordt de stijging van de lasten veroorzaakt door een gewijzigde doorbelastingssystematiek van de salarislasteren (nadeel € 29.000). Tevens zijn er hogere kapitaallasteren als gevolg van vervangingsinvesteringen en renovatie van het rioolstelsel (nadeel € 29.000). Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door kostenverhoging van het heffingstarief.

Taakveld 7.3 Afval (€ 189.000 voordeel)

Het verschil op het taakveld 7.3 wordt enerzijds verklaard door een gewijzigde doorbelastingssystematiek van de salarislasteren bij afval (nadeel € 129.000). De overige stijging van de lasten wordt veroorzaakt door een toename van de verwerkingskosten van afval (nadeel € 120.000) en stijgende kapitaallasteren (nadeel € 41.000) als gevolg van vervangingsinvesteringen. Het voordeel op de baten ad € 479.000 wordt veroorzaakt door kostenverhoging van het heffingstarief. Het betreft hier het zogeheten gesloten systemen en om te zorgen voor volledige kostendekkendheid van deze heffingen zal dit leiden tot een stijging in het tarief, zie voor nadere toelichting ook de paragraaf Lokale heffingen.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (€ 247.000 voordeel)

Het verschil op taakveld 7.4 is voor € 35.000 te verklaren door het ramen van budget voor de inhuur van kennis op het gebied van hydrologie en geotechniek en voor externe expertise voor participatie met de

omgeving. Een mutatie in de urentoerekening veroorzaakt een nadeel van € 57.000. Daarnaast is in de begroting 2022 eenmalig een uitkering voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen ad € 90.000 (nadeel) door het Rijk toegekend en een provinciale subsidie voor de verduurzaming van de Dobbewijk (€ 22.000 nadeel). Als gevolg van de inwerkingtreding van de omgevingswet op 1-1-2023 neemt de gemeente bodemtaken over van de provincie. Hiervoor is in de begroting 2023 een bedrag van € 25.000 (nadeel) geraamd. Daartegenover staan een aantal voordelen door eenmalig in de begroting 2022 toegekende budgetten: Voor de transitievisie warmte een bedrag van € 51.000, voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen een bedrag van € 90.000, voor de verduurzaming van de Dobbewijk € 34.000, voor onderzoekskosten € 10.000, voor een bijdrage aan de regionale deelname aan de warmteronde € 169.000, voor het Fonds Duurzaamheid € 70.000 en voor versnelling infrastructurele projecten € 48.000. Overige kleine verschillen € 4.000 (voordeel).

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

Er moet een goede balans zijn in het woningaanbod, daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert de voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming;

We willen het dorpse groene karakter behouden, de ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich daarom op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.1 Ruimte en leefomgeving

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Inwerkingtreding Omgevingswet per 1-1-2023.

Belangrijkste resultaten 2023

- Per 1-1-2023 werken we volgens de minimale eisen van de Omgevingswet.
- Woningbouwopgave: zichtbare voortgang op diverse locaties.

Toelichting

Omgevingswet

De datum dat de Omgevingswet in werking treedt is verplaatst naar 1 januari 2023¹). De volledige implementatie van de Omgevingswet is complex. We realiseren ons dat de transitie van de Omgevingswet niet op 1 januari 2023 volledig klaar is. De wetgever heeft hier ook rekening mee gehouden door verschillende overgangstermijnen in acht te nemen en te zorgen voor een transitieperiode tot 2029. We hebben er hierdoor voor gekozen om de invoering gefaseerd te laten verlopen: stap 1, voldoen aan de minimale eisen die nodig zijn om in de praktijk uitvoering te kunnen geven aan de wet. Stap 2, uiterlijk 31 december 2024 hebben we één Omgevingsvisie. En stap 3, op 31 december 2029 hebben we één Omgevingsplan.

Voor ons is het belangrijk dat wij, bij inwerkingtreding van de wet voldoen aan de minimale vereisten die de wet aan ons stelt. Hier zijn onze inspanningen dan ook vooral op gericht.

Strikt genomen moeten wij op 1 januari 2023 de volgende hoofdzaken hebben geregeld:

- Processen en systemen moeten zijn aangepast/afgestemd op de nieuwe wetgeving zodat een omgevingsvergunning binnen 8 weken verleend kan worden; in de nieuwe wet moeten bijna alle vergunningaanvragen binnen 8 weken afgehandeld zijn;
- Er zijn afspraken en financiële arrangementen gemaakt met verschillende ketenpartners (bijv. De Omgevingsdienst) over hoe wij gaan samenwerken onder de Omgevingswet en wat we gaan afnemen;
- We zijn in staat om inwoners en bedrijven te laten beschikken over betrouwbare en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet;
- We zijn aangesloten op het landelijke digitaal stelsel Omgevingswet.

Participatie wordt in de Omgevingswet belangrijker. Ervaringen uit pilots van de Omgevingswet leren ons dat het belangrijk is om in samenspraak met de raad aan te geven wat het speelveld is (de kaders) waarbinnen

¹ Invoeringsdatum is nog niet definitief. In oktober wordt een nieuw advies verwacht van het Adviescollege ICT-toetsing (AcICT). Dit advies komt er op verzoek van de Eerste Kamer. Hierna wil een meerderheid van de Kamer definitief besluiten over de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het volgende plenaire debat over dit onderwerp staat - onder voorbehoud - gepland voor 1 november 2022.

participatie vorm kan krijgen. Dit helpt bij het managen van verwachtingen en het vergroten van het vertrouwen tussen inwoners, overheid en partners. In het verlengde van bovenstaande willen we ontwikkelingen/initiatieven benaderen vanuit het 'ja, mits-principe' en wordt de raad meegenomen in deze ontwikkeling en aanpak. Hierbij leren we van en met elkaar en van andere gemeenten tijdens de invoering van de Omgevingswet.

Integraal woningbouwprogramma

Realisatie van woningbouw komt deels uit bestaande projecten en deels uit toekomstige projecten. Vanuit het coalitieakkoord is er aandacht voor de lopende woningbouwprojecten welke we voortvarend willen doorzetten, dit zijn o.a. Starrenburg III, Arsenaal – Segaar en Huize Bijdorp.

Naast de bestaande projecten komt er extra aandacht voor de ontwikkelingen in het centrumgebied en met name de ontwikkelingen van het Churchillplein, de Kruispuntkerk en de toekomst van en voor het MOC – terrein. Tot slot krijgt de herontwikkeling van de Moeder Godskerk prioriteit, wat gevolgen heeft voor de totale woningbouwprogrammering zoals weergegeven in het 'Afwegingskader Nieuwbouw'. Deze wordt jaarlijks herijkt en hier zal de Moeder Godskerk in prioriteit worden meegenomen. Voor de Moeder Godskerk is reeds een haalbaarheidsstudie naar woningbouw uitgevoerd. De ontwikkelingen rondom de realisatie van het Churchillplein en de Kruispuntkerk zijn belegd bij initiatiefnemers. Voor de toekomstige genoemde projecten zijn we afhankelijk van de besluitvorming van de ontwikkelvisie centrum.

Afwegingskader woningbouw, realiseren door te prioriteren en faseren

De gemeenteraad heeft op 10 juni 2021 ingestemd met het afwegingskader woningbouw. Met dit afwegingskader willen we de onbalans in de woningvoorraad verkleinen en prioriteit geven aan ruimtelijke projecten die het meest bijdragen aan de taakstellingen uit het woonbeleid. In het coalitieakkoord is de prioriteitenlijst herbevestigd.

In de komende 10 jaar willen we ruim 900 nieuwe woningen realiseren. Met de keuzes uit het afwegingskader zetten we in op realisatie van ruim 750 woningen in de komende 5 jaar.

In de besluitvorming door de raad is opgenomen dat de raad halfjaarlijks wordt geïnformeerd via de P&C-cyclus.

Uit Afwegingskader:

Project	Aantal	Aandeel sociaal/ betaalbaar
Starrenburg III	356	15% sociale huur/ 15% goedkope koop
Segaar/Arsenaal	95	15% sociale huur/ 15% goedkope koop
Intratuin	129	25% sociale huur
Bijdorp	73 woningen/ 29 zorgeenheden	60% sociale huur
Jan Wagtendonkstraat	Afhank. van participatie	100 % sociale huur
Einsteinlaan	23	25% sociale huur
Forescate (ouderen-huisvesting)	netto 40	100% sociaal/betaalbaar
Beresteyn (realisatie; procedureel afgerond)	45 woningen / 20 zorgeenheden	Geheel vrije sector
Leidseweg 104	5	Geheel vrije sector
Raadhuislaan	Afhank. van participatie	
Jan Evertsenlaan	Afhank. van participatie	
Totaal	767 woningen / 49 zorgeenheden	

De toelichting op de prioritaire projecten is hieronder op hoofdlijnen uitgewerkt.

Starrenburg III

Voor Starrenburg-III is een Stedenbouwkundig Plan en Beeldkwaliteit Plan in voorbereiding. De vaststelling van deze plannen wordt tweede helft 2022 voorzien. Nadat de uitkomsten van het bodemonderzoek van

Starrenburg II en de uitkomsten hiervan met de raad zijn gedeeld. Aansluitend ligt de focus op de vertaling van de plannen in een uitwerkingsplan op basis van de formele grondslag in het huidige bestemmingsplan Voorschoten-Oost. Mocht onverhoopt blijken dat het uitwerkingsplan niet tijdig voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet gereed is, dan zal in 2023 een plan conform de nieuwe Omgevingswet in procedure worden gebracht.

Segaar/Arsenaal

In december 2020 is het ruimtelijk kader voor de herontwikkeling van Segaar/Arsenaal vastgesteld. Volgend op dit kader worden drie sporen uitgewerkt: een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer, de voorbereiding van het bestemmingsplan en een oplossing voor de woonwagen (is een voorwaarde uit het ruimtelijk kader). De concept anterieure overeenkomst en het concept ontwerp bestemmingsplan liggen voor. Ook is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het inrichten van een woonwagenlocatie op het schiereiland aan de Hofweg. Dit ten behoeve van de verplaatsing van de woonwagen aan de Leidseweg in combinatie met onze regionale taakstelling. In de uitwerking is het plan geoptimaliseerd. De omwonenden/belanghebbenden moeten meegenomen worden in deze optimalisering. Het streven is gericht op het in procedure brengen van het bestemmingsplan vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Intratuin/ontsluiting richting Leiden

Het bestemmingsplan Korte Vliet – Leidseweg noord deel noord en de omgevingsvergunning zijn beide onherroepelijk. Het bouwrijp maken is in volle gang.

Met buurtgemeente Leiden wordt constructief overlegd over hoe de nieuwe ontsluitingsweg, die door de Intratuinlocatie loopt, wordt aangesloten op het wegennet van Leiden. Op Leids grondgebied zal hiervoor zal een bestemmingsplanprocedure doorlopen moeten worden. Voorschoten is initiatiefnemer voor deze procedure. De kosten voor deze procedure worden conform de anterieure overeenkomst gedeeld met Synchron.

Huize Bijdorp

De herontwikkeling op Huize Bijdorp heeft in de gemeenteraad prioriteit gekregen, rekening houdend met het kapittel in 2022. De anterieure overeenkomst is ondertekend en het bestemmingsplan is onherroepelijk geworden (na inspanningen van gemeente en congregatie is het beroep ingetrokken). Het ontwikkelpotentieel op de buitenplaats is volgens planning in de markt gezet.

Onze inzet richt zich nu op het borgen dat alle gemaakte afspraken in de uitwerking van de plannen ook recht worden gedaan. Denk aan de overdracht van het teerveldje, het borgen dat aan de voorwaarden van de door de provincie toegezegde subsidies wordt voldaan en de grote ambtelijke inzet ten behoeve van de uiteindelijke vergunningverlening.

Jan Wagtendonkstraat

Het participatietraject heeft een nieuwe start gekregen. In lijn met de toezegging in de commissie WRG hebben in juni 2022 twee buurtbijeenkomsten en een vervolgoverleg met de bewonerswerkgroep Jan Wagtendonk plaatsgevonden waarin m.n. is besproken wat nodig is voor een constructieve grondhouding. De gemaakte afspraken over de participatie voor de nieuwbouwplannen zijn schriftelijk vastgelegd. De intentieovereenkomst met De Sleutels is getekend.

Prof. Einsteinlaan 5

In juni 2020 heeft de gemeenteraad een startnotitie vastgesteld voor de herontwikkeling op de Prof. Einsteinlaan. Het initiatief richt zich op het realiseren van 23 woningen, 6 sociale huur appartementen en 17 eengezinswoningen. De anterieure overeenkomst is in Q1 van 2022 getekend. De planologische procedure zal nog in 2022 worden gestart. De uiteindelijk verlening van de omgevingsvergunning en start bouw worden in 2023 verwacht.

Raadhuislaan

Bij de herontwikkeling aan de Raadhuislaan wordt gedacht aan een gezondheidscentrum en appartementen. Een ruimtelijk kader ligt nog niet voor. Een anterieure overeenkomst ook niet.

Hoewel de prioriteit op dit project om bovengenoemde redenen lager is, wordt de druk om een gezondheidscentrum wel gevoeld. Om de ruimtelijke inpassing van het programma van gezondheidscentrum, appartementen en de parkeerdruk die daarvan uitgaat in balans te krijgen wordt samen met de initiatiefnemer

een werkatelier georganiseerd. Daarmee zoeken wij de snelste route naar overeenstemming op het programma.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- Uitwerken en uitvoeren van het betreffende deel van het (nieuwe) coalitieakkoord.

Belangrijkste resultaten 2023

- Afsluiten van intentieovereenkomsten met een duidelijk beeld van de economische haalbaarheid;
- Afsluiten van anterieure overeenkomsten bij (her)ontwikkelingen incl. passend kostenverhaal;
- Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen;
- Actualiseren van de Grondexploitatie Duivenvoordecorridor.

Toelichting

Volgens het huidige grondbeleid kiest de gemeente voor een vorm van gebiedsontwikkeling, waarbij duidelijk niet gekozen is voor een ondernemende, maar voor een, in meer of mindere mate, faciliterende rol. De gemeente beperkt zich grotendeels tot het vaststellen (faciliteren) van het bestemmingsplan, het uitvoeren van toezicht op activiteiten van derden en het uitvoeren van verplicht kostenverhaal.

Het verplicht kostenverhaal geschiedt door intentie en/of anterieure overeenkomsten. In beide overeenkomsten worden de ambtelijke (en andere door gemeente te maken) kosten begroot en afspraken gemaakt over de betaling hiervan.

Met ingang van 2022 wordt per project het kostenverhaal, de opbrengsten en de kosten, met betrekking tot deze overeenkomsten, geadmistreerd. Hierdoor worden inzicht en de sturingsmogelijkheden geoptimaliseerd.

Voor het project waar de gemeente Voorschoten een actief grondbeleid (een Grondexploitatie) voor gevoerd, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen ?

8.3 Wonen en bouwen

Belangrijkste ontwikkelingen 2023

- De maatschappelijke opgave vraagt meer betaalbare woningen. De nationale en regionale woon- en bouwagenda zullen een hogere taakstelling bij de gemeenten neerleggen. Vanuit het coalitieakkoord gaan we hierop anticiperen.
- Ontwikkelvisie centrum.

Belangrijkste resultaten 2023

- Een nieuwe regionale – en lokale visie op Wonen, die aansluit bij de nieuwe landelijke ontwikkelingen.
- De onderzoeken naar realisatie van meer betaalbare woningen op gemeenteground (o.a. erfpacht) en regulering van toewijzing moeten een effectief instrumentarium

opleveren.

- We maken inzichtelijk hoe speculatie van de woningvoorraad tegengegaan kan worden (hoe houden we betaalbare woningen ook echt betaalbaar).
- We maken jaarlijks prestatieafspraken met alle corporaties binnen de Voorschotense woningmarkt.

Toelichting

Wat willen we bereiken

1. Inzetten op een meer betaalbare woningvoorraad

De opgave op het gebied van Wonen blijft groots en uitdagend. Om voor alle doelgroepen passende huisvesting te realiseren is het betaalbaar maken van de woningvoorraad belangrijker dan ooit. De Nationale Woon - en Bouwagenda gaat uit van een woningvoorraad die 2/3e betaalbaar is. De taakstelling vanuit het Rijk krijgt een doorvertaling naar regionaal - en lokaal woonbeleid. Vanuit het coalitieakkoord gaan we onderzoeken hoe we op (versteende) gemeenteground een zo hoog mogelijk percentage betaalbare woningen (koop en huur) kunnen realiseren. Ketenpartners als zowel corporaties en ontwikkelaars moeten hierbij betrokken worden.

2. Inzetten op het betaalbaar houden van de woningvoorraad.

Niet alleen het realiseren van betaalbare woningen, maar ook het betaalbaar houden van de woningvoorraad is van belang. Het in 2022 gestarte onderzoek naar welk instrumentarium ingezet kan worden om woningen betaalbaar te houden en daarmee speculatie tegen te gaan wordt in 2023 voortgezet. Denk aan bijvoorbeeld erfpacht. Hierbij zal juridische ondersteuning gevraagd worden.

3. Meer gerichte toewijzing binnen de woningvoorraad organiseren

Wanneer er sprake is van schaarste wordt het mogelijk om als gemeente meer te reguleren op toewijzing. We starten in 2022 met het onderzoeken op welke manier we het mogelijk kunnen maken om onze kinderen en personen met een maatschappelijke en/of economische binding met Voorschoten met voorrang te kunnen huisvesten.

Voor de ondersteuning bij dit onderzoek wordt aanvullend budget (€ 8.000) gevraagd.

Wat gaan we daarvoor doen

Nieuwe woonvisie

In lijn met de Omgevingswet zal er een nieuwe lokale visie op Wonen worden opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de landelijke en regionale wet- en regelgeving en de ambities uit het coalitieakkoord. In deze nieuwe visie wordt voortgeborduurd op bestaand beleid (doelgroepenverordening, beleidsregel sociale woningbouw, lokaal maatwerk e.d.). De Regionale Woonagenda Holland Rijnland zal in Q2 2023 van kracht worden. De nationale woon- en bouwagenda respectievelijk regionale Woonagenda Holland Rijnland zullen doorwerken in de op te stellen nieuwe woonvisie. Ook wordt uiteengezet welke stappen er gezet gaan worden om de bestaande en nieuwe woningvoorraad in Voorschoten (meer) betaalbaar te houden.

In de woonvisie zal de zorgcomponent (beschermd wonen, maatschappelijke opvang e.d.) worden opgenomen.

In de regionale woonagenda krijgt de taakstelling voor woonwagens ook inhoud. In programma 8.1 is beschreven hoe we de verplaatsing van de woonwagen ten behoeve van Segaar/Arsenaal willen koppelen aan de regionale taakstelling. Rekening houdend met de wens van de raad kan de richting van het woonwagenbeleid in Q1 2023 worden meegenomen in de startnotitie van de lokale woonvisie.

Ter ondersteuning van de nieuw op te stellen woonvisie wordt aanvullend budget gevraagd.

Prestatieafspraken

In 2023 worden er specifieke afspraken gemaakt tussen gemeente, alle corporaties binnen de Voorschotense woningmarkt (De Sleutels, Woonzorg, Ons Doel en Rijnhart Wonen) en de huurdersorganisaties. Ons Doel en Rijnhart Wonen zijn in 2023 nieuwe gesprekspartners. Ook de Huurdersbelangenvereniging Voorschoten wordt opnieuw bij deze afspraken betrokken. Er zal in 2023 ook aandacht zijn voor afspraken die gemaakt kunnen worden in relatie tot het tegengaan van energiearmoede en het bevorderen van doorstroming en vernieuwde woonconcepten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	Voorgaande laatst bekende realisatie	Laatst bekende realisatie	Landelijk vergelijking cijfer
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	367 (2020)	388 (2021)	290 (2021)
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,3 (2020)	2,9 (2021)	8,9 (2021)
37	Demografische druk	%	CBS	89,0%	88,9 (2022)	70,3 (2022)
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 1.058 (2021)	€ 1.289 (2022)	Geen data (2022)
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	€ 1.125 (2021)	€ 1.372 (2021)	Geen data (2021)

Toelichting beleidsindicatoren

35 Gemiddelde WOZ waarde

De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

36 Nieuw gebouwde woningen

Het aantal nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen zoals transformaties.

37 Demografische druk

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

38 Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

39 Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Voor de komende jaren staan er verschillende woningbouwprojecten in de programmering. De verwachting is dat dit zal leiden tot een aanzienlijke toename van de nieuwbouw.

Wat gaat het kosten?

Tabel Wat gaat het kosten? Programma 8 Wonen en bouwen

Programma: P8 Wonen en bouwen ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000		Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
8.1 Ruimte en leefomgeving	Baten	162	20	0	0	0	0
	Lasten	-1.224	-1.748	-913	-913	-913	-913
	Saldo	-1.062	-1.728	-913	-913	-913	-913
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	1.412	2.026	2.305	5.302	2.957	0
	Lasten	-1.405	-2.046	-2.391	-5.388	-3.043	-63
	Saldo	7	-20	-86	-86	-86	-63
8.3 Wonen en bouwen	Baten	826	2.205	686	653	653	653
	Lasten	-930	-1.697	-1.130	-1.062	-1.056	-1.056
	Saldo	-105	508	-445	-409	-403	-403
Totaal baten	Baten	2.399	4.251	2.991	5.955	3.610	653
Totaal lasten	Lasten	-3.560	-5.491	-4.435	-7.363	-5.012	-2.032
Saldo van baten en lasten	Saldo	-1.160	-1.240	-1.444	-1.408	-1.402	-1.379

Toelichting op mutatie (verhoging/verlaging) begroot 2023 ten opzichte van begroot 2022 in taakvelden groter of gelijk aan € 50.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening (€ 815.000 voordeel)

Voor de aansluitingen op de ontsluitingsweg op de Intratuinlocatie is de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2022 € 275.000 geweest (voordeel). Daarnaast ontvangt de gemeente € 20.000 voor afkoop beheer en onderhoud in 2022 (nadeel). Kosten voor de invoering van de Omgevingswet van € 552.000 (voordeel) zijn eenmalig in de begroting 2022 geraamd. Overige kleine verschillen € 8.000 (voordeel).

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (€ 66.000 nadeel)

Het verschil op taakveld 8.2 is te verklaren door hogere kosten voor sloop en sanering (€96.000 nadeel), bouwrijp maken (€ 374.000 nadeel) en woonrijp maken (€ 1.088.000 nadeel). Daarnaast is er een nadelig verschil door hogere toegerekende rente (€ 20.500) en een extra dotatie aan de voorziening van € 43.000 in 2023. Daartegenover staan incidentele voordelen door het wegvallen van verwervingskosten (€ 1.281.000) als ook door saldo mutatie grondexploitatie (€ 196.000) en een subsidie (€ 83.000). Overige kleine verschillen € 4.300 (nadeel).

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen (€ 953.000 nadeel)

Het verschil op taakveld 8.3 is te verklaren door een aantal nadelen en voordelen ten opzichte van de begroting 2022. Een nadeel van € 1.206.000 komt voort uit eenmalige opbrengsten voor bouwvergunningen voor enkele grote projecten in 2022. Daarnaast zijn in de begroting 2022 eenmalig opbrengsten opgenomen voor de doorbelasting van ambtelijke uren aan de projectontwikkelaar (€ 70.000 nadeel). Een nadeel in de mutatie van de urentoerekening verklaart een nadeel van € 182.000 en ten slotte is een bedrag van € 60.000 verantwoordelijk voor eenmalige kosten voor het opstellen van de woonvisie in de begroting 2023. Daar tegenover staan een aantal voordelen. Een eenmalige bijdrage in de kosten voor inrichting en herstel van buitenplaats Bijdorp ad € 250.000 in de begroting 2022 verklaart een voordeel in de begroting 2023. Daarnaast zijn eenmalige opbrengsten voor de verkoop van grond verantwoordelijk voor een voordeel van € 32.500. Voor het aanjagen van infrastructurele projecten is in de begroting 2022 eenmalig budget van € 270.000 (voordeel) beschikbaar gesteld. Lagere kapitaallasten in de begroting 2023 verklaren een voordeel van € 21.500. Overige kleine verschillen € 9.000 (nadeel).

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten.

Onder de belastingen vallen: de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten is als volgt samen te vatten: "De inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen." De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk, waarbij er van uitgegaan wordt dat leges en rechten kostendekkend blijven c.q. worden. De OZB wordt, anders dan de gebruikelijke indexering en de gemaakte afspraken, niet verder verhoogd.

De geraamde opbrengsten van belastingen, leges en rechten zijn in de begroting 2023 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 3,1% (geharmoniseerde consumenten-prijsindex). Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

1.3 Overzicht geraamde baten belastingen, heffingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2022 en 2023 voor de diverse belastingen en rechten.

Bedragen x € 1.000

Belastingen / heffingen / rechten	Realisatie 2021	Raming 2022	Raming 2023	Mutatie t.o.v. 2022
OZB woningen	6.072	6.657	6.863	206
OZB niet-woningen	1.127	1.099	1.134	35
Roerende ruimte belastingen	5	6	6	0
Hondenbelasting	138	135	139	4
Precariobelasting	1.128	24	25	1
Toeristenbelasting	65	164	169	5
Reclamebelasting	87	81	81	0
BIZ-Dobbewijk	41	27	27	0
Afvalstoffenheffing	3.488	4.348	4.759	411
Rioolheffing	2.762	2.731	2.748	17
Marktgelden	28	38	39	1
Begraafplaatsrechten	328	318	339	21
Wabo-leges	752	601	619	18
Overige rechten en leges	451	331	461	130
subtotaal opbrengst	16.472	16.560	17.409	849
af: kwijtscheldingen	-255	-255	-290	-35
netto opbrengst	16.217	16.305	17.119	814

1.4 Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De aanslag OZB wordt voor het belastingjaar 2023 gebaseerd op (nog door de raad vast te stellen) OZB-tarieven voor 2023 en de WOZ-waarde naar waardepeildatum 1 januari 2022.

Het uitgangspunt voor de geraamde netto OZB-opbrengst 2022 is:

- Indexering van de geraamde opbrengst 2022 met 3,1%

Bij de berekening van de OZB-tarieven voor 2023 wordt rekening gehouden met bovenstaand uitgangspunt en met de meest recente gegevens omtrent de verwachte waardeontwikkeling. De voorlopige waardeontwikkeling gaat uit van een waardestijging van 12,4% voor de woningen en een waardestijging van 1,4% voor de niet-woningen.

Toeristenbelasting en hondenbelasting

De opbrengsten voor de toeristenbelasting en hondenbelasting zijn met het inflatiepercentage van 3,1% verhoogd.

Precariobelasting

De precariobelasting op kabels en leidingen is definitief afgeschaft met ingang van 2022. De overige precariatarieven worden voor 2022 met 3,1% verhoogd.

In onderstaand tarievenoverzicht zijn de hierboven vermelde voorgestelde belastingtarieven 2022 opgenomen.

	2020	2021	2022	2023
<u>Hondenbelasting</u>				
eerste hond	86,64	88,08	89,28	92,04
tweede hond	130,32	132,36	134,16	138,36
elke volgende hond	171,84	174,60	177,00	182,52
<u>Toeristenbelasting</u>				
per overnachting	2,53	2,62	2,66	2,74

1.5 Heffingen en rechten

In de paragraaf lokale heffingen moet een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. In dit hoofdstuk worden de diverse heffingen kort behandeld en wordt per heffing via een vast format inzicht gegeven in de kosten die (vanuit de diverse taakvelden) aan de heffing worden toegerekend. De gehanteerde tariefstelling, geraamde baten en eventuele achterliggende beleidskeuzes worden ook per heffing aangegeven.

Onafhankelijk van de aard en samenstelling van de overhead kan deze worden toegerekend aan de directe kosten van de taakvelden. Deze toerekening vindt voor heffingen extracomptabel plaats. Voor wat betreft het toerekenen van overhead aan de tarieven is gekozen voor een systematiek waarbij de totale overhead op taakveld 0.4 op basis van de volgende formule wordt verdeeld:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{1}$$

1.5.1 Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Hoe de gemeente op korte en lange termijn invulling geeft aan de gemeentelijke zorgplichten is vastgelegd in het Integraal Water Keten plan (IWKp) 2019-2023.

Het uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht voor 100% worden gedekt uit de rioolheffing. Het kostendekkingsplan uit het IWKp 2019-2023 is verwerkt in de begroting 2023. Op basis van de begroting 2023 stijgt de opbrengst van de rioolheffing met 1,0 % ten opzichte van 2022, bij gelijkblijvende tarieven. De opbrengststijging wordt behaald door areaaluitbreiding. In meerjarenperspectief wordt vanwege oplopende kapitaallasten als gevolg van noodzakelijke investeringen wel een meer dan trendmatige tariefstijging verwacht.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.124.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)		2.124.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	340.000	
BTW	284.000	
Totaal toerekenbare kosten		624.000
Totale kosten		2.748.000
Totale opbrengsten*		2.748.000
Kostendekkendheid		100%

Tarieven rioolheffing en beleidskeuzes

Een groot deel van de kosten hangt samen met het in stand houden van het rioolstelsel, terwijl slechts een beperkt deel van de kosten samenhangt met de mate van gebruik van de riolering. Omdat er mede hierdoor nauwelijks onderscheid te maken is naar individualiseerbaar profijt hanteert de gemeente Voorschoten een vast tarief per aansluiting.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft de modelverordening per 2023 vervangen om meer recht te doen aan de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken. Op basis van de huidige verordening wordt hier al rekening mee gehouden door een heffing voor percelen van waaruit afvalwater wordt afgevoerd en een heffing voor percelen van waaruit ander water dan afvalwater wordt afgevoerd. Ingeval er per 2024 overgegaan wordt op een verordening rioolheffing naar het nieuwe model van de VNG zal de mate van impact op belastingplichtigen afhankelijk zijn van de gekozen variant.

De tarieven 2023 stijgen niet ten opzichte van 2022.

Soort woning/huishouden	Tarief 2022	Tarief 2023
perceel met afvalwater	€ 235,32	€ 235,32
perceel met alleen hemelwater	€ 13,92	€ 13,92

1.5.2 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting wordt geheven per huishouden.

De kosten voor de afvalstoffenheffing stijgen met name door een toename van de verwerkingskosten van grofvuil en GFT afval. Het tarief stijgt hierdoor met 8%. Hierbij wordt in meerjarenperspectief een verdergaande stijging verwacht van met name de verwerkingskosten. Voor de komende jaren kan overwogen worden om de egalisatievoorziening in te zetten om de hoogte van de afvalstoffenheffing niet bovenmatig te laten stijgen. Het tarief afvalstoffenheffing stijgt in 2023 met 8,0 %. De definitieve tarieven worden in december door de raad vastgesteld in de voor te leggen afvalstoffenverordening.

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing		
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	3.569.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-167.000	
Netto kosten taakveld(en)		3.402.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	841.000	
BTW	516.000	
Totaal toerekenbare kosten		1.357.000
Totale kosten		4.759.000
Totale opbrengsten		4.759.000
Kostendekkendheid		100%

Tarieven afvalstoffenheffing en beleidskeuzes

De afvalstoffenheffing in de gemeente Voorschoten is gedifferentieerd naar type woning (aanleunwoning, etagewoning en overige woning) en naar de grootte van het huishouden in de vorm van een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan het principe 'de vervuiler betaalt' en blijft de uitvoering van de heffing bovendien praktisch uitvoerbaar.

Soort woning/huishouden	Tarief 2022	Tarief 2023
aanleunwoning	€ 270,22	€ 292,38
etagewoning (1ph)	€ 304,44	€ 328,80
etagewoning (mph)	€ 387,84	€ 418,87
overige woning (1ph)	€ 360,12	€ 388,93
overige woning (mph)	€ 443,76	€ 479,26

1.5.3 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen en de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht. Voor 2023 is de geraamde opbrengst verhoogd met het inflatiepercentage en met extra inkomsten uit een DVO met Wassenaar.

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten		
Kosten taakveld(en) incl. omsl agrente	335.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-8.000	
Netto kosten taakveld(en)		327.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	236.000	
BTW	17.000	
Totaal toerekenbare kosten		253.000
Totale kosten		580.000
Totale opbrengsten		339.000
Kostendekkendheid		58%

Tarieven begraafplaatsrecht

De verordening Rechten begraafplaats Rosenburgh Voorschoten kent een tarieventabel met een uiteenlopend aantal tarieven voor de verschillende diensten. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Door de (m.i.v. 2017 gewijzigde) toerekeningssystematiek van overhead aan taakvelden bedraagt de kostendekkendheid voor 2023 slechts 58%. Voor 2023 zijn de tarieven in navolging van de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

1.5.4 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. Voor 2023 is de geraamde opbrengst met het inflatiepercentage verhoogd.

Berekening kostendekkendheid marktgelden		
Kosten taakveld(en) incl. omsl agrente	78.000	
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	
Netto kosten taakveld(en)		78.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	24.000	
BTW	11.000	
Totaal toerekenbare kosten		35.000
Totale kosten		113.000
Totale opbrengsten		42.000
Kostendekkendheid		37%

Tarieven marktgelden

Het marktgeld bedraagt een tarief voor iedere strekkende meter grond, waarvoor een standplaats wordt ingenomen, gemeten in de lengterichting. Er gelden aparte tarieven voor losse en vaste standplaatsen. Uitgangspunt voor deze tarieven is 100% kostendekkendheid. Bij de najaarsnota is een structureel bedrag geraamd voor de inhuur van een marktmeester. Hierdoor zijn de kosten fors gestegen en is de kostendekkendheid sterk afgenomen. Ten behoeve van een gelijkmatige ontwikkeling van het tarief zijn de tarieven slechts met het inflatiepercentage verhoogd.

Standplaats	Tarief 2022	Tarief 2023
losse standplaats, per strekkende meter, per dag	€ 3,80	€ 3,90
vaste standplaats, per strekkende meter, per kwartaal	€ 43,50	€ 44,85

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De opbrengsten zijn in de begroting niet op hoofdstukniveau opgenomen, maar zijn functioneel gegroepeerd. Van een aantal diensten wordt namelijk dusdanig weinig gebruik gemaakt dat het apart opnemen van een raming geen meerwaarde heeft.

Berekening kostendekkendheid Leges Algemene dienstverlening			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Burgerlijke stand	44.000	44.000	100%
Reisdocumenten	144.000	140.000	97%
Rijbewijzen	133.000	123.000	92%
Secretarieleges			
- Verstrekkingen uit basisregistratie personen			
- Bestuursstukken			
- Vastgoedinformatie			
- Overige publiekszaken			
- Gemeentearchief			
Totaal secretarieleges	99.000	70.000	71%
Huisvesting			
- Huisvestingswet			
- Leegstandswet			
- Gemeentegarantie	10.000	2.000	20%
Totaal leges huisvesting			
APV-vergunningen			
- Kansspelen			
- Kabels en leidingen			
- Verkeer en vervoer (ontheffing APV)			
- Diversen	73.000	29.000	40%
Totaal APV-vergunningen			
Verkeer en vervoer	86.000	14.000	16%
totaal leges Algemene dienstverlening	589.000	422.000	72%

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunning)			
	<i>kosten</i>	<i>baten</i>	<i>kostendek.</i>
Omgevingsvergunning	623.000	619.000	99%

Tijdens het opstellen van deze begroting worden de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet (per 1 januari 2023) voor de Legesverordening onderzocht. Ook al blijft kostendekkendheid het uitgangspunt, is het niet ondenkbaar dat er onvoldoende dekking is. Aangezien we de uitkomsten van het onderzoek moeten afwachten en gezien de onzekerheid over de invoeringsdatum van de omgevingswet, zijn de ramingen nog gebaseerd op de oude situatie.

Berekening kostendekkendheid Leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn			
	kosten	baten	kostendek.
APV-vergunningen			
- Horeca			
- Organiseren van evenementen of markten			
- Prostitutiebedrijven			
- Kamperen			
- Marktstandplaatsen			
- Winkeltijdenwet			
- Ventvergunning, standplaatsvergunning			
Totaal APV-vergunningen	24.000	6.000	25%
Totaal leges vallend onder Europese dienstenrichtlijn	24.000	6.000	25%

Tarieven, kostendekkendheid en kruissubsidiëring leges

De tarieven voor de diverse leges worden jaarlijks in principe met het inflatiepercentage verhoogd, waarbij wordt uitgegaan van de reeds bestaande verdeling in de tarieven. Voor tarieven waarvoor een maximumbedrag geldt wordt uitgegaan van het maximaal toegestane bedrag.

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is er binnen de drie titels geen sprake van kruissubsidiëring. Afhankelijk van het soort en aantal aanvragen omgevingsvergunning kunnen de legesopbrengsten fluctueren. Eventuele meer- of minderopbrengsten worden geëgaliseerd via de bestemmingsreserve kostendekkendheid omgevingsvergunning.

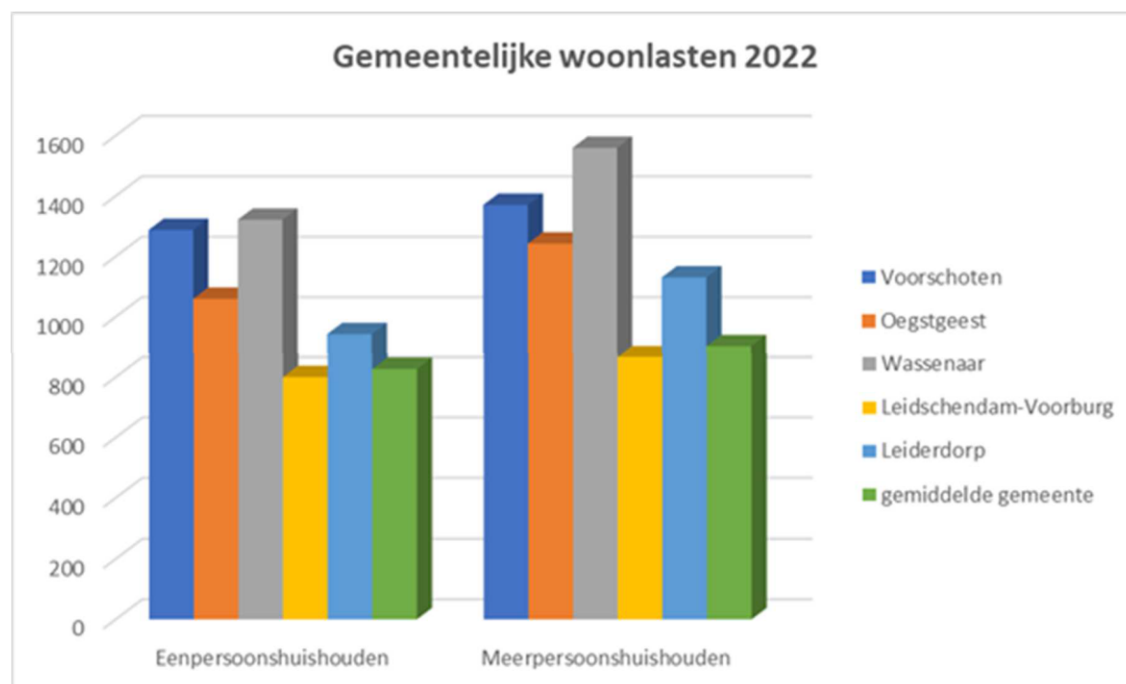
1.6 Vergelijking gemeentelijke woonlasten met andere gemeenten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de inwoners van de gemeente Voorschoten is een vergelijking gemaakt met die van omliggende gemeenten en met de woonlasten in een gemiddelde gemeente.

Gemeentelijke woonlasten 2022	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam-Voorburg	Leiderdorp	gemiddelde gemeente
Eenpersoonshuishouden	€ 1.289,00	€ 1.061,00	€ 1.323,00	€ 800,00	€ 944,00	€ 827,00
Meerpersoonshuishouden	€ 1.372,00	€ 1.244,00	€ 1.561,00	€ 867,00	€ 1.132,00	€ 904,00

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2022

Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar $t-1$ (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

	2021	2022	2023
totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar t	€ 1.124,00	€ 1.372,00	€ 1.429,00
woonlasten gemiddeld gezin in $t-1$ (cijfers Coelo)	€ 776,00	€ 811,00	€ 904,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x 100%)	144,8%	169,2%	158,1%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Voorschoten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten ligt in Voorschoten ten opzichte van 2022 wel lager dan de gemiddeld landelijke ontwikkeling van vorig jaar. Dit gunstige beeld ontstaat doordat, hoewel de afvalstoffenheffing met 8% stijgt, blijft de rioolheffing gelijk en ontwikkelt de OZB zich conform het in de kadernota afgesproken (beperkte) inflatiepercentage.

1.7 Kwijtscheldingsbeleid

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening Kwijtschelding Gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, roerende-ruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting (alleen eerste hond) en begraaftplaatsrechten (alleen onderhoudsrecht).

De kwijtscheldingsnorm in Voorschoten blijft gehandhaafd op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-persoon voor kwijtschelding in aanmerking te komen. De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Over het jaar 2023 worden naar verwachting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

· OZB	€	2.000
· Afvalstoffenheffing	€	172.000
· Rioolheffing	€	113.000
· Hondenbelasting	€	3.000

1.8 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de BIZ-bijdragen.

1.9 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De gemeente is voor de inkomsten voor het overgrote deel afhankelijk van inkomsten vanuit de rijksoverheid. Daarbij zorgt de huidige financieringssysteem voor schommelingen in inkomsten bij de gemeenten en biedt beperkte ruimte voor autonomie. Vanuit het VNG is er overleg met het Rijk voor meer mogelijkheden voor de gemeente om belasting te heffen. De lastenverzwaring voor inwoners dient vervolgens teruggedrukt te worden via lagere inkomstenbelastingen. Momenteel liggen er voorstellen over de verruiming op lokaal belastinggebied die bedoeld zijn voor de periode na 2025.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert namelijk een ratio weerstandsvermogen op van 3,3.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking te hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

Omschrijving	Maximale omvang	Kans (in %)	Gemiddelde omvang	Risicoprofiel
Gemeentefonds				
1. Algemene uitkering Gemeentefonds	2.500	70	1.250	875
Grondexploitaties				
2. Grondexploitatie Duivenvoordecorridor	2.671	50	1.335	667
Open-einde regelingen				
3. Uitkeringen sociaal domein	488	30	244	73
4. Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)	2.874	30	1.437	431
Overige				
5. Omgevingsvergunning	400	50	200	100
6. Garantstelling	130.262	1	65.131	651
7. Onvoorziene prijsstijgingen door economische ontwikkelingen	2.500	70	1.250	875
8. Personele bezetting	1.000	70	500	350
9. Structurele meerkosten als gevolg van een eigen Voorschotense ambtelijke organisatie	1.300	30	650	195
10. Technische staat van de Tunnel Horst en Voordelaan	2.000	50	1.000	500
Totaal				4.717

(bedragen x € 1.000)

De top 10 van de risico's tellen op tot € 4.717.000. Uitgangspunt is dat de top tien 90% van de totale risico's beslaat. Voor de overige risico's is het uitgangspunt dat deze geschat moeten worden op 10% van de totale omvang van de top 10. Dit komt neer op € 472.000. Inclusief de opslag voor kleinere risico's komt het totale risicoprofiel uit op € 5.189.000.

Exogene ontwikkelingen, zoals de bekendmaking van het herverdeeffect gemeentefonds, en de extreme inflatie zorgen voor een explosieve kostenstijging. Hierdoor zijn de financiële risico's van de gemeente fors opnieuw toegenomen ten opzichte van de jaarrekening 2021. De jaarrekening 2021 was het laatste P&C

instrument waarin het gemeentelijk risicoprofiel was geactualiseerd. In deze begroting komt het risicoprofiel € 0,2 miljoen hoger uit.

Deze risico's worden navolgend toegelicht.

Gemeentefonds

1. Algemene uitkering Gemeentefonds

De gemeente loopt het risico op lagere inkomsten algemene uitkering gemeentefonds door exogene ontwikkelingen zoals:

- Nadelige herverdeeleeffecten bij wijzigingen in het verdeelmodel;
- Een lagere uitkering van de onderbesteding van het BTW compensatiefonds. (Het BTW compensatiefonds is een fonds dat is gevoed door een onttrekking uit het gemeentefonds. Gemeenten kunnen de BTW die zij hebben betaald voor het uitvoeren van overheidstaken bij dit fonds declareren. Indien er na het verstrijken van een boekjaar nog middelen resteren in dit fonds, dan worden deze teruggestort naar het gemeentefonds en over de gemeenten verdeeld via de algemene uitkering. Bij het opstellen van de begroting dienen de ramingen van inkomsten uit deze onderbesteding gebaseerd te zijn op het laatste realisatiejaar. Het risico bestaat dat er minder uit dit fonds naar de algemene uitkering terugvloeit terug vloeit dan in het voorgaande jaar.);
- Een lager macrobudget gemeentefonds door onderbesteding van de rijksbegroting (trap op, trap af);
- Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis.

Toelichting

De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd. Met de meicirculaire 2022 is bekend geworden wat de herverdeeleeffecten zijn van de wijzigingen van het objectief verdeelmodel. Voor gemeente Voorschoten pakt het herverdeeleeffect structureel nadelig uit met een korting die uiteindelijk kan oplopen tot € 140 per inwoner. Het rijk heeft in de meicirculaire besloten een ingroeipad te hanteren, waarbij het tekort per gemeente in deze kabinetsperiode maximaal mag oplopen tot € 37,50 per inwoner in 2025. Dit is dan ook zo verwerkt in voorliggende begroting.

Hoe dit herverdeeleeffect uit zal pakken vanaf 2026, hangt af van een evaluatie van het gewijzigde verdeelmodel, en besluiten over een eventueel nieuw ingroeipad door een volgend kabinet. Het risico bestaat dat het tekort vanaf 2026 nog verder zal oplopen tot maximaal € 140 per inwoner (een verdere daling van de inkomsten met € 102,50 per inwoner). Dit risico loopt de gemeente vanaf 2026 en bedraagt maximaal jaarlijks structureel € 2,63 mln. (25.650 inwoners * € 102,50).

Het maximale risico op de overige beschreven ontwikkelingen wordt geraamd op € 0,3 miljoen. Door nadere afspraken tussen Rijk en VNG over het vastzetten van de volumecomponent van het accres in de jaren 2022-2025 is het risico van nadelige gevolgen door onderbestedingen van de rijksbegroting niet langer aanwezig. Het risico op nadelige effecten op de inkomsten door een hogere beroep op het BTW compensatiefonds en mutaties in de uitkeringsbasis blijft wel aanwezig.

Beheersmaatregelen

In de raming van de algemene uitkering gemeentefonds is in de begroting met ingang 2026, een stelpost opgenomen voor inkomstenderving algemene uitkering als gevolg van een verdere oplopende korting/ als gevolg van het herverdeeleeffect. Daarbij is uitgegaan dat ook in 2026 het huidige ingroeipad wordt voortgezet, wat betekent dat de korting in 2026 oploopt met €15 per inwoner. Hiervoor is in de begroting m.i.v. 2026 een stelpost opgenomen van € 385.000.

Rekening houdend met genomen beheersmaatregelen is het maximale risico op een nadeel uit de herverdeling € 2,2 miljoen.

Het maximale risico op de overige beschreven ontwikkelingen wordt geraamd op € 0,3 miljoen. Hiermee wordt het maximale risico algemene uitkering gemeentefonds geschat op € 2,5 miljoen.

De kans op dit risico wordt hoog ingeschat en daarom geraamd op 70%.

Grondexploitaties

2. Grondexploitatie Duivenvoordecorridor

Financieel verlies op de grondexploitatieprojecten en bestuurlijke imago schade.

Toelichting

In bovenstaande tabel is het risicoprofiel op eindwaarde opgenomen. Op basis van de mondiale prijsstijgingen, veroorzaakt door de hoge vraag naar grondstoffen en het beperkte aanbod door o.a. de coronacrisis en de Oekraïne crisis, is het risicoprofiel geactualiseerd. Daarbij is uitgegaan van onderstaande risico's:

1. Hogere verwervingskosten € 500.000, kans 50%
- Hogere kosten i.v.m. aantrekkende economie:
2. Hogere plankosten € 217.000, kans 50%
3. Hogere kosten, slopen, saneren € 50.000, kans 50%
4. Hogere kosten archeologie € 87.000, kans 25%
5. Hogere kosten woonrijp maken € 452.000, kans 50%
6. Conjunctureel-vertraging € 472.000, kans 50%
7. Conjunctureel-opbrengstdaling € 803.000, kans 50%
8. Niet ontvangen Provinciale subsidie fase 3 € 90.000, kans 50%

De totale omvang van het maximale omvang bedraagt daarmee € 2.671.000, de gewogen kans komt uit op 49%.

Beheersmaatregelen

- Onteigeningsprocedure
- Projectrapportages
- Jaarlijkse en tussentijdse bijstelling van de grondexploitatie.

Open-einde regelingen

3. Uitkeringen sociaal domein

Door economische ontwikkelingen, onder andere als gevolg van corona, bestaat het risico dat een groter beroep op de uitkeringsregelingen wordt gedaan dan begroot en dan waarvoor de gemeente een bijdrage krijgt van het rijk (BUIG, BBZ en BB).

Toelichting

Met ingang van 2017 wordt het maximale eigen risico niet meer geheel geraamd in de begroting, maar wordt dit reëel geraamd en waar nodig bijgesteld in de reguliere P&C-documenten. Vanaf 2019 geldt er voor de BUIG een 'eigen risico' van 7,5% voor gemeenten. Wanneer de uitgaven voor de BUIG tussen de 7,5% en 12,5% hoger zijn dan het budget dat de gemeente hiervan ontvangt voor het rijk, dan wordt dit verschil voor 50% vergoed. Uitgaven boven de 12,5% van het budget worden middels een vangnetuitkering geheel vergoed, mits aan de voorwaarden wordt voldaan. Het maximale tekort komt daarmee op 10% van het budget. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat als hoog (30%), op basis van ervaringscijfers uit het verleden.

Beheersmaatregelen

Er wordt extra ingezet op uitstroombesluit met het re-integratie- en participatiebeleid en reguliere participatiemiddelen waardoor aan de voorwaarden van de vangnetuitkering wordt voldaan. Er zijn goede werkprocessen geïmplementeerd voor poortwachtersfunctie, beheer lopende uitkeringen, beëindigingen etc.

4. Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)

De gemeente loopt het risico op hogere uitgaven binnen het sociaal domein door het open einde

karakter van onder andere de jeugdhulp en de Wmo. Factoren die hierbij een rol spelen zijn de stijging van de omgang van de doelgroep, de stijging van de zorgkosten en de toenemende complexiteit van zorgvragen.

Toelichting

Bij het bepalen van het maximale risico wordt uitgegaan van 20% van het totale budget van € 14,4 miljoen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op redelijk klein (30%), omdat de begroting in de reguliere P&C-cyclus wordt aangepast op basis van de laatste prognoses.

Beheersmaatregelen

Gedurende de P&C-cyclus wordt gerapporteerd over de eventuele ontwikkelingen die zich voor hebben gedaan. Eventuele financiële consequenties worden in de reguliere P&C-cyclus verwerkt. Daarnaast bestaat er sinds 2021 een dashboard voor zowel jeugdhulp als de Wmo, waarmee de sturing is verbeterd. Ten slotte wordt er gewerkt aan het implementeren van kostenbesparende maatregelen.

Overige

5. Omgevingsvergunning

De heffing van leges voor een omgevingsvergunning kunnen op bezwaren/beroep stuiten bij degene die de omgevingsvergunning heeft aangevraagd. Bezwaar en beroep tegen de gemeentelijke legesaanslagen zijn soms onvermijdelijk. Legesaanslagen kunnen uiteindelijk door de rechter onrechtmatig worden verklaard waarna vernietiging door de rechter volgt.

Toelichting

De invoering van de nieuwe omgevingswet gaat gepaard met risico's. Het moment van invoering van de omgevingswet is nog steeds niet definitief. Ook is de overgangssituatie nog onzeker. Dit kan leiden tot tegenvallers in de invoeringskosten van de omgevingswet en de legesopbrengsten op omgevingsvergunningen. Dit risico wordt maximaal geschat op € 500.000 becijferd. De kans dat dit risico zich zal voordoen wordt geschat op 50%.

Beheersmaatregelen

De ontwikkelingen omtrent de beroepszaken worden door de heffingsambtenaar nauwlettend in de gaten gehouden. Gedurende de reguliere P&C-cyclus wordt er gerapporteerd over de eventuele ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan.

6. Garantstelling

Het financiële risico dat de gemeente loopt als een garantienemer niet aan zijn of haar betalingsverplichtingen kan voldoen en de geldverstrekker een beroep doet op de door de gemeente afgegeven garantie.

Toelichting

Conform de Financiële Verordening artikel 8 besluit het college niet over het verstrekken van garanties groter dan € 75.000 dan nadat de raad gelegenheid heeft gehad wensen en bedenkingen te uiten. Een actief garantiebeleid vergt ook een actieve sturing op de risico's van afgegeven garanties. Tot op heden zijn er geen signalen binnengekomen dat partijen niet aan hun betalingsverplichtingen konden voldoen en is er nooit door geldverstrekkers aanspraak gemaakt op eerder afgegeven garanties. De kans dat het risico zich zal voordoen wordt om die reden als laag ingeschat, namelijk maximaal 1%. De financiële impact kan wel heel groot zijn. De maximale omvang van alle nog openstaande bankgaranties aan instellingen en particulieren bedraagt ultimo 2021 € 130,26 miljoen. Vooralsnog kan hiermee het risico vastgesteld worden op ca. € 0,65 miljoen.

Beheersmaatregelen

Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat er geen nieuwe garantstellingen zonder waarborg worden afgegeven. Bij de afgifte van garanties door de gemeente wordt er gekeken naar de kredietwaardigheid van de partijen. Daarnaast worden de hiernavolgende beheersmaatregelen

toegepast:

- Het jaarlijks beoordelen van de financiële gegevens (minimaal de jaarrekening) van de geldnemende organisaties.
- De financiële instellingen (geldgevers) jaarlijks wijzen op de plicht om betalingsachterstanden op geborgde geldleningen te melden.

7. Onvoorziene prijsstijgingen door economische ontwikkelingen

Door de aantrekkende economie in de afgelopen jaren is er over het algemeen sprake van hogere prijzen voor materiaal en arbeid. Dit wordt versterkt door de Coronapandemie en de Oekraïne-crisis waardoor een tekort aan grondstoffen is ontstaan en de prijzen stijgen. Dit zien we onder andere terug in de aanbestedingen en met name in het ruimtelijk domein. Prijsstijgingen zijn van alle tijden. Echter, sinds begin 2022 zien we een versnelling van buitenproportionele prijsstijgingen. Het risico bestaat dat de aanneemsom het beschikbare budget structureel significant overschrijdt. Dit heeft dan ook effect op het begrotingsaldo en de financiering van de gemeente: de benodigde externe financiering en de rentelasten nemen toe. Daarnaast ontstaat het risico dat bepaalde ambities en beleidsdoelstellingen niet, later of moeizaam gerealiseerd kunnen worden.

Toelichting

Projecten maar ook reguliere (onderhoud) activiteiten ondervinden hinder van schaarste aan personeel en materialen, wat een prijsopdrijvend effect heeft. Gehanteerde indexeringen zijn onvoldoende om de stijging van de prijzen voor (infrastructurele) werken door hoogconjunctuur op te vangen. Daarnaast kan dit ook resulteren in aanbestedingen die fors duurder uit dreigen te vallen dan begroot. De gemeentelijke uitgaven op inkopen bedragen op jaarbasis gemiddeld € 25 miljoen. Bij een prijsstijging die gemiddeld 10% hoger ligt dan het prijsniveau waarmee in de begroting rekening is gehouden komt dit neer op € 2,5 miljoen aan hogere uitgaven. De kans dat de gemeente in 2023 en de jaren erna een dergelijke prijsstijging zal moeten opvangen beschouwen wij als zeer reëel. Vandaar dat de kans op dit risico op 70% wordt gesteld.

Beheersmaatregelen

Gedurende de verschillende fasen van de projecten en/of activiteiten moeten kostenraming zo goed mogelijk geactualiseerd worden op basis van de marktontwikkelingen. Ontwikkelingen omtrent, aanneemsommen, indexeringen, inflatie en de eventuele overschrijdingen volgen we op de voet om de financiële risico's te beoordelen. Aan de hand hiervan worden significante afwijkingen op het prijspeilesignaleerd en waar mogelijk wordt dit aangepast in de ramingen.

8. Personele bezetting

Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van de gemeente op nieuwe medewerkers en het aanbod op de arbeidsmarkt. Op het moment dat vacatures niet kunnen worden ingevuld kan het noodzakelijk zijn gebruik te maken van duurdere inhuur.

Toelichting

Voor steeds meer functies zijn moeilijk of geen geschikte kandidaten te vinden. De krapte op de arbeidsmarkt neemt steeds meer toe. Bij de start van de zelfstandige gemeentelijke organisatie per 1 september 2021 was een groot deel van de functies vacant. Daarnaast zorgen de vergrijzing van het personeelsbestand en nieuwe gemeentelijke opgaven zoals verduurzaming, inburgering, opvang van Oekraïners en statushouders voor een toegenomen vraag naar nieuw personeel. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde functies steeds vaker noodzakelijk om in te huren. Soms levert ook dat een probleem op, omdat goede inhuurkrachten ook steeds schaarser worden. Het risico raakt de financiën (de noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt) en de bedrijfsvoering (taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de organisatie). Door de almaar groeiende krapte op de arbeidsmarkt wordt de maximale omvang naar boven bijgesteld van € 500.000 naar € 1 mln. De kans dat dit risico zich zal voordoen wordt geschat op 70%.

Beheersmaatregelen

De gemeente heeft de ambitie medewerkers te werven en aan zich te binden om minder afhankelijk te zijn van inhuur. Daarvoor hebben we een aantrekkelijk aanbod aan uitdagingen, opgaven en ambities met passende arbeidsvoorwaarden neergezet en wordt stevig ingezet op het werven van eigen personeel. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is inhuur onvermijdelijk. Daarbij kan in 2023 nog gebruik gemaakt worden van de tijdelijke OTO-gelden. Verder wordt gekeken naar diverse maatregelen om de positie als werkgever aantrekkelijker te maken.

9. Structurele meerkosten als gevolg van een eigen Voorschotense ambtelijke organisatie

Bij een zelfde kwantiteit en kwaliteit van dienstverlening als onder de WODV zal een structurele kostenstijging plaats kunnen vinden.

Toelichting

De colleges hebben op 16 december 2020 besloten tot een taakoverdracht vanuit de GR WODV naar de gemeenten. De onderdelen I&A/P&A en MO worden van elkaar worden afgenomen. In de afgelopen jaren zijn immers op meerdere terreinen regelgeving, beleid, uitvoering van beleid en veel primaire processen tussen de twee gemeenten geharmoniseerd. Door deze samenwerking en harmonisatie konden op tal van beleidsterreinen efficiency voordelen worden behaald. Het risico bestaat dat blijkt dat voor de instandhouding van het dienstverleningsniveau en voor het invullen van de lokale ambities hogere personeelslasten gemaakt moeten worden. Structurele lasten ontstaan met name door noodzakelijke inzet van extra personeel. In de kadernota 2023 is er ten opzichte van het oorspronkelijke inrichtingsplan een structurele reparatie op de formatie doorgevoerd. Deze reparatie was noodzakelijk om de gemeentelijke dienstverlening cf. vastgesteld beleid te kunnen blijven leveren. Het risico op inrichtingsfouten is daarmee nog niet van de baan. De organisatie zal zich de komende jaren steeds meer gaan zetten. De maximale omvang van het risico kan door genomen maatregelen worden teruggebracht van € 2,6 naar € 1,3 mln. De kans wordt ook verlaagd van 50% naar 30%.

Beheersmaatregelen

Dit risico kan worden beïnvloed door het ambitieniveau bij te stellen en/of taken slimmer organiseren of te kiezen voor andere vormen van samenwerking. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van benchmarks.

10. Technische staat van de Tunnel Horst en Voordelaan

De kwaliteit van het beton bij de Tunnel Horst en Voordelaan ter hoogte van het gesloten / overkluizend spoordragend deel verkeert mogelijk in slechte staat. De onzekerheid over de eventuele hoogte van deze kosten, brengt een financieel risico met zich mee. Eventueel herstel hiervan vormt een kostenpost die niet begroot is.

Toelichting

ProRail heeft IV infra opdracht gegeven voor betononderzoek aan de toeritten, West en Oost. Op basis van de verzamelde gegevens uit het onderzoek wordt een herbeoordeling uitgevoerd. Na de resultaten van het betononderzoek worden de acties en kosten i.o.m. ProRail en gemeente Voorschoten besproken. De gemeente moet deze kosten volledig betalen, alleen zijn de kosten momenteel nog niet in te schatten.

Beheersmaatregelen

De ontwikkelingen en onderzoeken vanuit ProRail omtrent de technische staat van de Tunnel Horst en Voordelaan worden nauwlettend in de gaten gehouden. Indien nodig wordt de begroting, kosten raming en kans hierop aangepast.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is onderstaand weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 17.209.000}}{\text{€ 5.189.000}} = 3,3$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is met een uitkomst van 3,3 derhalve uitstekend.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Kengetallen:	Indicatoren Voorschoten (%)					Normen VNG (%)		
	Verslag	Begroting				Voldoende	Matig	Onvoldoende
	2021	2023	2024	2025	2026			
1a. Netto schuldquote	31,4	54,6	53,8	54,7	69,7			
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	25,5	48,8	48,4	49,2	63,7	<100	>100 / <130	<130
2. Solvabiliteitsratio	42,6	32,1	31,6	32,5	30,2	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	3,4	0,8	3,9	5,9	-0,9	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	4,8	10,1	3,4	0	0	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	144,8	158,1	-	-	-	<100	>100 / <120	>120

Toelichting kengetallen

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen). Ten opzichte van het jaarverslag 2021 is een stijging zichtbaar op de gecorrigeerde netto schuldquote. Bij een hoger begrotingstotaal wordt deze stijging veroorzaakt door een per saldo hogere netto schuld.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). De solvabiliteit verslechtert ten opzichte van het jaarverslag 2021 en neemt de komende jaren nog meer af door de afname van het eigen vermogen. De solvabiliteit wordt door de VNG beoordeeld met 'matig'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. Ten opzichte van het jaarverslag 2021 verslechtert deze en deze trend zet de komende jaren verder door. De begrotingsruimte wordt volgens de VNG normen beoordeeld als 'voldoende' tot en met 2025.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar

beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Vanaf het jaar 2025 loopt de grondexploitatie af.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente de eigen inkomsten aanspreekt en dus beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Voorschoten liggen hoger dan het landelijk gemiddelde. De ontwikkeling van de woonlasten ligt in Voorschoten ten opzichte van 2022 wel lager dan de gemiddelde landelijke ontwikkeling van vorig jaar. Dit gunstige beeld ontstaat doordat, hoewel de afvalstoffenheffing met 8% stijgt, de rioolheffing niet stijgt. De OZB ontwikkelt zich conform het in de kadernota 2023 afgesproken inflatiepercentage.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat de schuldenomvang van Voorschoten voldoende is volgens de VNG-normen. Daar tegenover wordt een risico gelopen op de resterende ingenomen grondpositie en wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken aan de hoge kant ligt. De structurele exploitatieruimte kan voor de jaren 2023 tot en met 2025 getypeerd worden als 'voldoende'.

De overschotten in de eerste drie jaar zijn het gevolg van bijgestelde ramingen voor de inkomsten uit het gemeentefonds. De bijstellingen zijn het resultaat van recente afspraken tussen de VNG en het Rijk over de stabiliteit van het gemeentefonds in de jaren 2022-2025. Het jaar 2026 wordt door de VNG bestempeld als ravijnjaar, mede door lagere inkomsten uit het gemeentefonds wordt de structurele exploitatieruimte negatief.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in hoe het gemeentelijk kapitaal in stand wordt gehouden. Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente zoals wegen, riolering, openbaar groen en gebouwen. De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie en 7.2 Riolering. De budgetten van vastgoed staan verspreid over de begroting in het taakveld waarvoor zij een functie vervullen. Het beleidsmatige deel van vastgoed staat beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Beleidskader

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De budgetten voor jaarlijks onderhoud zijn per jaar op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het programma. Deze paragraaf richt zich op het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Groot onderhoud vindt plaats om de levensduur van een kapitaalgoed te verlengen. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn, vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed. De afschrijvingstermijnen voor de diverse soorten kapitaalgoederen zijn vastgesteld op basis van de 3e wijziging van de Financiële verordening Voorschoten 2018.

Basis op orde

De beheerdata vormen een cruciaal onderdeel voor het in stand houden van de kapitaalgoederen. Deze gegevens worden verwerkt in beheersystemen, die worden gevuld en geactualiseerd vanuit nieuwe ontwikkelingen, onderhoudsprojecten, schouwen en inspecties. Het actualiseren, ontsluiten en analyseren van beheerdata is een continu proces, welke wordt ondersteund met behulp van een geografisch informatiesysteem. Met actuele data wordt het mogelijk om te sturen op prestaties, risico's en kosten.

Een dorp voor iedereen

Bewoners in Voorschoten zijn betrokken bij het in stand houden van de fysieke leefomgeving. Op diverse locaties gaan inwoners aan de slag in het openbaar groen en zorgen voor een hogere kwaliteit en samenhang in een straat of buurt. Dit willen wij verder voortzetten. Door gebruik te maken van een integrale benadering en burgerparticipatie zetten wij in op een actieve inbreng van inwoners en ondernemers en nemen hen mee in de afwegingen die gemaakt worden. Ook bij reguliere werkzaamheden in de fysieke leefomgeving communiceren wij actief over wat er wordt uitgevoerd en waarom dit wordt uitgevoerd. Want alleen samen kunnen wij het dorp mooier maken.

In stand houden kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud van de meeste onderdelen gebeurt nu op basis van de update beheerplannen 2021-2023 die eind 2021 zijn vastgesteld. Dit zijn geen volledig nieuwe beheerplannen, maar een update van de eerdere beheerplannen 2016-2020. Ter vervanging van deze beheerplannen zal er in het vierde kwartaal van 2022 een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR-plan) ter vaststelling aan de Raad worden aangeboden. Om dit IBOR-plan te kunnen opstellen is een inventarisatie gemaakt waar de gemeente op dit moment staat wat betreft het beheer van de openbare ruimte. Hoeveel areaal beheert de gemeente, wat is de kwaliteit, welke beheerbudgetten zijn beschikbaar en hoe verhouden deze zich tot de opgaven?

In het op te stellen IBOR-plan zal worden opgenomen de visie op beheer, de beheerstrategie en de kosten van beheer. Hierbij zal worden gekozen voor een meer integrale aanpak waarmee het beheer van de openbare ruimte in Voorschoten nog meer toekomstbestendig kan worden vormgegeven. Hiermee wordt gekozen voor een nieuwe visie op beheer die over meer gaat dan enkel het in stand houden van de openbare ruimte. Het beheer draagt bij deze nieuwe aanpak ook bij aan maatschappelijke opgaven en transities. In het IBOR-plan zullen ambities voor de openbare ruimte worden meegenomen die verder gaan dan enkel het onderhouden

ervan. Hierbij zal beheer ook een bijdrage gaan leveren aan het realiseren van gemeentebrede doelstellingen bijvoorbeeld op het vlak van klimaat, biodiversiteit en gezondheid.

Voor riolering is het Integraal waterketenplan 2019-2023 (IWKP), voor vastgoed het Beheerplan Vastgoed 2021-2024 en voor Tractie 2019-2023 van toepassing. De kapitaalgoederen openbare ruimte worden tot nu toe in stand gehouden op een laag kwaliteitsniveau (CROW niveau C). Het in ordelijke staat houden van kapitaalgoederen draagt bij aan het functioneren, de veiligheid en daarmee het welzijn van de samenleving. Daarnaast is de fysieke leefomgeving van groot economisch belang en draagt deze bij aan de aantrekkelijkheid van Voorschoten om te verblijven en om in te investeren. Dit doen wij in samenwerking met betrokken partijen om te komen tot een aantrekkelijk en groen dorp. De uitwerking van deze ambitie en de Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR-plan) 2023-2026 en de gevolgen hiervan voor het beheer zal worden meegenomen in het hierboven vermelde IBOR-plan.

Beheerplan	Areaalgegevens	Kwaliteits-niveau	Toelichting
Wegen update 2021-2022	1.100.000 m2	C	Het uitgangspunt is om de functionaliteit en veiligheid te waarborgen.
Bruggen update 2021-2022	107 stuks	C	Het uitgangspunt is het waarborgen van de functionaliteit en de veiligheid te garanderen.
Openbare verlichting update 2021-2022	Lichtmasten: 4.472 stuks Armaturen, ABRI's, MUPI's, en digitale informatieborden: 4.615 stuks Lampen: 4.685 stuks Kabel: 56 km Voedingskasten: 14 stuks	C	Het beheer van de openbare verlichting is erop gericht om de bedrijfszekerheid te waarborgen en het areaal veilig en duurzaam in stand te houden.
Verkeersregelinstallaties update 2021-2022	13 stuks	C	Het areaal is op orde en geheel voorzien van ledverlichting. De uitgangspunten zijn het waarborgen van de bedrijfszekerheid en een duurzame instandhouding.
Wegmeubilair update 2021-2022	Circa 8.335 stuks	C	Het waarborgen van de functionaliteit van verkeersborden, hekwerken, fietsvoorzieningen en palen.
Integraal waterketenplan 2019-2023 (IWKP)	Riool: circa 144 km Gemalen: 100 stuks	basis	Het uitgangspunt voor de riolering is het in stand houden van het rioolsysteem tegen zo laag mogelijke kosten waarbij de veiligheid en volksgezondheid wordt gewaarborgd.
Water IWKP 2019-2023	circa 22,4 km	-	Er wordt ingezet op het in stand houden van waterbouwkundige kunstwerken zoals steigers, fontein en op monitoring waterkwaliteit.
Groen update 2021-2022	Groen: circa 101 ha Bomen: 11.225 stuks	C	Het openbaar groen en bomen zijn een beeldbepalend onderdeel van de leefomgeving. Het uitgangspunt is het duurzaam, veilig en in samenwerking met inwoners in stand te houden van het openbaar groen. Inwoners hebben hierin een belangrijke bijdrage. Zij zorgen voor een

			hogere kwaliteit en voor meer sociale samenhang. Vanuit de gemeente worden initiatieven door inwoners actief ondersteund, wat heeft geresulteerd dat ruim 1,3 hectare wordt beheerd door inwoners. Jaarlijks komen zo'n 5 locaties bij waar inwoners het groen adopteren. Daarnaast wordt ingezet op het verhogen van de biodiversiteit. Dit is vertaald naar maatregelen in het actieplan Mee(r) doen voor bijen. Voorbeelden zijn het toepassen van minimaal 50% bij-vriendelijke beplanting bij herinrichtingen, gefaseerd maaien, creëren van nestelplekken en actief communiceren over de bij.
Spelen update 2021-2022	393 stuks	C	Een aantrekkelijke speelomgeving voor kinderen en jongeren is het uitgangspunt. Om dit te bereiken wordt bij het herinrichten van speelplekken ingezet op centrale uitdagende speelplekken in een wijk en spelen met natuurlijke materialen. Voor jongeren wordt gekeken naar het uitdagend maken van sportfaciliteiten en aantrekkelijke chillplekken.
Tractie 2019-2023	20 motorrij-voertuigen	sober	De voertuigen zijn er ter ondersteuning van het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Zo worden de voertuigen onder andere ingezet voor het in stand houden van de leefomgeving, afvalinzameling, toezicht en facilitaire zaken. Het waarborgen van de continuïteit van de bedrijfsvoering en het waar mogelijk verduurzamen van het wagenpark zijn de uitgangspunten voor het onderhoud en vervanging van voertuigen.
Vastgoed 2021-2024	Maatschappelijk & commercieel: 13 Sport & beweging: 5 Eigen huisvesting: 5 Woningen: 3 Bijzondere objecten: 6 Panden die worden afgestoten: 3	sober	Het Beheerplan 2021-2024, zoals deze door de raad is vastgesteld is nog immer ons vastgoedbeleid. De verdeling van de vastgoedportefeuille in een kernportefeuille en een strategische portefeuille is daarvan een exponent. De kernportefeuille, het vastgoed waar geen verandering in gebruik en functie is te voorzien, wordt sober en doelmatig in stand gehouden. De strategische portefeuille wordt met calamiteitenonderhoud beheerd en onderhouden. We zien vanuit het coalitieakkoord maar ook vanuit een veranderende maatschappelijke

			behoefte aan maatschappelijke vastgoed alsmede ontwikkelingen in gemeentelijk beleid, aanleiding om onze gehele maatschappelijke vastgoed toekomstbestendig te maken, vanuit de vraag aan welke vastgoed heeft deze gemeente behoefte en hoe reflecteert zich dat tot onze vastgoedportefeuille.
--	--	--	--

Budgettair kader

In de onderstaande tabellen zijn de budgetten voor het in stand houden en vervangingen van de kapitaalgoederen inzichtelijk gemaakt. Vanuit een eenduidige ontsluiting van informatie zijn de tabellen gelijk van opbouw.

Exploitatie

Kapitaalgoed	2023	2024	2025	2026	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.071	1.092	1.114	1.138	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties.
Civieltechnische kunstwerken	148	165	169	176	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties.
Openbare verlichting	449	449	449	449	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen.
Verkeersregelininstallaties	172	172	172	172	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen.
Wegmeubilair	61	61	61	61	Reinigen, herstellen en vervanging.
Riolering (IWKP)	1.274	1.377	1.450	1.529	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties.
Oppervlaktewater	493	498	502	506	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen.
Groen & bomen	1.048	998	997	997	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen.
Speelvoorzieningen	218	218	218	218	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud.
Voertuigen	684	709	724	702	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud.
Vastgoed	1.173	1.159	1.505	1.501	Dagelijks onderhoud, elektra, water.

x € 1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Voorziening

Hieronder zijn de geraamde onttrekkingen voor de komende jaren weergegeven.

Kapitaalgoed	2023	2024	2025	2026	Specificatie werkzaamheden
Wegen	1.150	300	390	380	Vervangen toplaag asfalt wegen en groot onderhoud elementenverhardingen
Civiltechnische kunstwerken	70	70	70	33	Groot onderhoud aan bruggen, tunnels en geluidsschermen
Openbare verlichting	143	138	146	157	Groot onderhoud en vervanging van de openbare verlichting
Verkeersregelinstallaties	81	74	223	48	Groot onderhoud van verkeersregelinstallaties en pollers
Speelvoorzieningen	290	60	245	289	Groot onderhoud en vervanging van speeltoestellen en valondergronden
Vastgoed	419	432	346	271	Groot onderhoud gebouwen

x € 1.000 (onttrekking conform beheerplan)

Investerings

Kapitaalgoed	2023	2024	2025	2026	Specificatie werkzaamheden
Bruggen / civieltechnische kunstwerken	570	149	269	396	Vervanging van bruggen, geluidsschermen en tunnels
Wegen	550	600	660	600	Vervangen van asfalt en elementenverhardingen
Verkeerskundige maatregelen	730	451	360	360	Toepassen van verkeerskundige maatregelen
Bibliotheek Plus	1.041	4.164	-	-	Realisatie van een nieuwe Bibliotheek Plus
Koninklijke Marinelaan / gemeentewerf	-	-	-	1.700	Realisatie van een nieuwe gemeentewerf
Verduurzaming vastgoed	-	33	-	-	Toepassen van verduurzamingsmaatregelen
Fortgensschool	-	-	-	4.000	Realisatie van een nieuwe Fortgensschool
Tractie buiten gesloten systeem	44	-	-		Vervanging van auto's, vrachtwagens buiten het gesloten systeem
Overige	95	-	-		Vervangen van meubilair in de raadzaal en begraafplaats Rosenburgh
Riolering	4.850	3.850	3.850	3.850	Vervanging en groot onderhoud van de riolering en gemalen
Oppervlaktewater	150	150	150	150	Vervanging van beschoeiingen, steigers, duikers en damwanden
Afval	250	250	250	250	Vervangen van ondergrondse - en bovengrondse containers
Voertuigen binnen gesloten systeem	148	326	40	-	Vervanging van auto's, vrachtwagens binnen het gesloten systeem

x € 1.000

Paragraaf Financiering

Treasuryfunctie en -beleid

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. En dit op een zodanige wijze, dat risico's en kosten worden geminimaliseerd en opbrengsten worden geoptimaliseerd.

De wettelijke kaders liggen vast in de wet financiering decentrale overheden (fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof). De kaders voor de treasuryfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening. In het Treasurystatuut zijn de uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen, limieten en de bevoegdheden en administratieve organisatie opgenomen.

De decentrale overheden houden overtollige kasmiddelen verplicht aan bij 's Rijks schatkist.

Beleidskader 2023 – 2026

In de geactualiseerde Nota schuldenbeheersing is besloten om niet meer te sturen op een schuldenplafond van € 53 miljoen, maar om de netto schuldquote leidend te maken. Hierbij is gekozen om de grens te leggen op een netto schuldquote van 130%. Wanneer de grenswaarde van 130% wordt bereikt vinden in principe geen investeringen meer plaats, ook geen vervangingsinvesteringen, tenzij dit leidt tot onveilige situaties. In de meerjarenbegroting 2023 - 2026 is sprake van een verwacht schuldentotaal van € 31,4 miljoen begin 2023, oplopend tot € 49,4 miljoen eind 2026. Dit komt overeen met een netto schuldquote van 40,9% begin 2023, oplopend tot 69,7% eind 2026, hiermee wordt de grenswaarde van 130% in deze begroting niet overschreden.

Om de rentekosten laag te houden wordt een zo groot mogelijk beroep gedaan op het rekening-courantkrediet van de BNG en overige (korte termijn)mogelijkheden voor zover deze bij de huidige rentestructuur goedkoper zijn dan het BNG-rekening courant-tarief. Deze wijze van financiering wordt beperkt door het maximale bedrag aan kortlopende financiering: de kasgeldlimiet. Daarnaast zijn de verwachtingen omtrent de ontwikkeling van de geldmarkt- en de kapitaalmarktrente belangrijk bij het bepalen van het moment en de looptijd van aan te trekken financieringsmiddelen. Wanneer het rekening-courantkrediet is gebruikt en bij overschrijding van de toegestane termijn van drie opvolgende kwartalen van de kasgeldlimiet wordt op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplanning de kapitaalmarkt betreden voor het aantrekken van langlopende financieringsmiddelen.

Schuldenbeheersing: investeringsruimte

In het meerjarenperspectief voor de liquiditeitsprognose, dat tot 2032 reikt, is de investeringsplanning tot en met 2032 verwerkt. Bij het verwerken van de investeringsplanning is uitgegaan van een realisatie van 75% van de totale jaarlijkse investeringsopgave, met een maximum van € 8 miljoen per jaar. Op basis van de huidige inzichten in de ontwikkeling van de exploitatiebegroting en de investeringen is het beeld dat rond 2030 de grenswaarde van de netto schuldquote, 130%, zal worden bereikt. Hier moet wel het voorbehoud worden gemaakt dat dit sterk afhankelijk is van de ontwikkelingen omtrent de exploitatiebegroting, lees de inkomsten uit het gemeentefonds. Als er een structurele reparatie komt van de terugval van de inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2026 zal het moment dat de grenswaarde van de netto schuldquote wordt bereikt later in de tijd liggen.

Financieringspositie 2023

Begin 2023 bestaat de beleggings- en financieringsportefeuille ad € 27,3 miljoen uit:

Tabel Overzicht beleggings- en financieringsportefeuille

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 1-jan-2023 (x € 1.000)	Gemiddelde rente (in %)	Expiratie
<u>Opgenomen gelden</u>				
Langlopende leningen	10 - 40 jaar	-26.005	1,73	2024 - 2052
BNG rekening courant		- 5.411	-0,40	
<u>Uitgezette gelden</u>				
Leningen i.k.v. publieke taak	div.	4.107	div.	div.
Schatkistbankieren rekening courant		0		
Saldo uitzettingen en opgenomen middelen		-27.309		

Ontwikkeling liquiditeit

De beleggings- en financieringsportefeuille van eind 2022 heeft naar verwachting een financieringstekort van € 7,0 miljoen dat gedekt wordt voor het grootste deel, € 5,4 miljoen, met kort geld van BNG (zie Kasgeldlimiet). Voorzien is dat in 2022 nog € 1,6 miljoen aan lang geld aangetrokken moet worden.

De geprognosticeerde balans is opgesteld op basis van de investeringsplanning 2023 - 2032. De historie laat zien dat realisatie over het algemeen lager uitkomt dan gepland. Hierom is gekozen om bij de geprognosticeerde meerjarenbalans 75% van de investeringsplanning mee te nemen met een maximum van € 8 miljoen per jaar.

Tabel Geprognosticeerde balans 2022 - 2026 (bedragen x € 1.000)

Boekwaarde per 31 december	2022	2023	2024	2025	2026
ACTIVA					
Immateriële vaste activa					
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000	8.700	8.400	8.100
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	56.883	62.703	69.724	73.582	80.529
Financiële vaste activa					
Aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1.338	1.338	1.338	1.338	1.338
Deelnemingen	2.769	2.769	2.769	2.769	2.769
Vorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	5.036	7.238	2.548	0	0
Uitzettingen < 1 jaar					
Vorderingen openbare lichamen *	8.423	8.423	8.423	8.423	8.423
Rek Courant met Rijk	0	0	0	0	0
Overig *	3.661	3.661	3.661	3.661	3.661
Liquide middelen	0	0	0	0	0
Overlopende activa *	2.183	2.183	2.183	2.183	2.183
Totaal activa/investeringen	89.293	97.314	99.345	100.356	107.003

Boekwaarde per 31 december	2022	2023	2024	2025	2026
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	17.259	17.209	17.160	17.110	17.110
Bestemmingsreserves	14.622	14.057	14.256	15.471	15.185
Vreemd Vermogen					
Voorzieningen	13.635	12.713	12.929	12.806	12.966
Vaste geldleningen	26.005	34.832	36.267	36.386	43.517
Kortlopende schulden < 1 jaar					
Banksaldi **	5.411	6.141	6.372	6.221	5.861
Overige schulden *	5.414	5.414	5.414	5.414	5.414
Overlopende passiva *	6.947	6.947	6.947	6.947	6.947
Totaal passiva/financiering	89.293	97.314	99.345	100.356	107.003

* Volgen uit de bedrijfsvoering, op basis van gemiddelde laatste 4 jaarrekeningen.

** Op basis van de maximale kasgeldlimiet.

Tabel Schuldpositie (bedragen x € 1.000)

Schuldpositie per 31 december	2022	2023	2024	2025	2026
1 Aflossing	4.050	1.880	2.416	1.908	2.010
2 Nieuwe financieringsbehoefte	2.965	9.969	7.807	6.341	12.993
Financieringstekort (1 + 2)	7.015	11.849	10.223	8.249	15.002
- waarvan maximaal kort te financieren	5.411	6.141	6.372	6.221	5.861
- waarvan lang te financieren	1.605	5.707	3.850	2.027	9.141
Resulterende lange financiering	26.005	34.832	36.267	36.386	43.517
Netto schuldquote	40,9%	54,6%	53,8%	54,7%	69,7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	35,2%	48,8%	48,4%	49,2%	63,7%
Totale financiering (lang en kort)	31.415	40.973	42.639	42.607	49.379
Grenswaarde netto schuldquote	130%	130%	130%	130%	130%
Ruimte onder grenswaarde	89,1%	75,4%	76,2%	75,3%	60,3%

In 2023 is naar verwachting sprake van een financieringstekort van € 11,8 miljoen. Hiervan komt € 1,9 miljoen door herfinanciering van aflossingen en € 9,9 miljoen door nieuwe financieringsbehoefte.

Aflossingsverplichtingen zijn voor € 12,3 miljoen oorzaak van het financieringstekort over de jaren 2022 t/m 2026; de nieuwe financieringsbehoefte (investeringen en uitgaven) voor € 40,1 miljoen. Ultimo 2023 zal naar verwachting sprake zijn van een totale schuld (lang én kort) van € 41,0 miljoen. Eind 2026 zal dit op basis van de thans bekende investeringsvoornemens en de verwachte voortgang van de grondexploitaties zijn toegenomen tot € 49,4 miljoen.

Met het vaststellen van deze begroting wordt de verwachte omvang van het cumulatieve financieringssaldo per ultimo 2023 van € 13,4 miljoen als uitgangspunt voor de tot eind 2023 aan te trekken financiering benoemd.

Schuldquote

Per 1 januari 2023 zal naar verwachting voor € 26,0 miljoen aan langlopende geldleningen en € 5,4 miljoen aan rekening courant aangetrokken zijn. Hierbij hoort een netto schuldquote van 40,9%. Aan het eind van het meerjarenperspectief bedraagt deze 69,7%.

Renteontwikkeling 2023

Na de meest recente aanpassing door de Europese Centrale Bank van het tarief voor de herfinancieringsrente is deze ten tijde van opstelling van de begroting bepaald op 1,25%. Op de interbancaire geldmarkt geldt een 3-maandstarief van 0,93%.

De Nederlandse economie groeit in 2022 naar verwachting met 4,6% (Eurozone 2,7%) en neemt in 2023 naar verwachting met 1,1% toe (Eurozone 1,5%). De Nederlandse inflatie is in 2023 naar verwachting met 4,3% gelijk aan het verwachte Euro-gemiddelde van 4,3%.

De korte rente zal door het aankomende monetaire beleid naar waarschijnlijkheid wijzigen, de ECB heeft aangekondigd de rente nog verder te gaan verhogen om de sterk toegenomen inflatie tegen te gaan. De lange rentetarieven zullen naar verwachting hierdoor ook stijgen.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 29 augustus jl. wordt halverwege 2023 een korte (3 maands)rente van ca. 2,0% tot 2,2% verwacht voor kasgeld. De huidige verwachting voor de 10-jaarsrente bedraagt ca. 2,51%. De verwachte 10-jaarsrente in 2023 bedraagt 2,7%.

In de meerjarenbegroting 2023 - 2026 is rekening gehouden met de volgende indicatieve rentepercentages voor langlopende (externe) financiering, met voor 2022 de laatste indicaties van de BNG voor langlopende leningen:

Rentetarieven	5 jaar	10 jaar	15 jaar	20 jaar
2022	2,26%	2,49%	2,65%	2,71%
2023	2,41%	2,64%	2,80%	2,86%
2024	2,61%	2,84%	3,00%	3,06%
2025	2,86%	3,09%	3,25%	3,31%
2026	3,16%	3,39%	3,55%	3,61%

Het uitgangspunt voor de aan te trekken geldleningen was een lening met een looptijd van 20 jaar.

Resultaat externe rente 2023

De verwachte externe rentelasten in 2023 zijn € 464.000.

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vinden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten als vastgesteld in het Treasurystatuut en overige wetgeving.

Toezichtnormen

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan 8,5% van het begrotingstotaal (lasten). Met een begrotingstotaal van € 72,3 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2023 € 6,1 miljoen.

Onderstaande prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet geeft aan dat begin 2023 de kasgeldlimiet nog niet overschreden wordt, in het tweede kwartaal moet lange financiering aangetrokken worden. In de tweede helft van 2023 loopt de behoefte aan aanvullende lange financiering op tot € 7,8 miljoen.

Tabel Prognose kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)

Prognose kasgeldlimiet 2023 aan het begin van het kwartaal	1 ^e kwart.	2 ^e kwart.	3 ^e kwart.	4 ^e kwart.
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	-5.411	-7.401	-9.392	-11.383
Kasgeldlimiet (incl. grex)	6.141	6.141	6.141	6.141
Ruimte onder de kasgeldlimiet	731			
Overschrijding van de kasgeldlimiet = aan te trekken lange financiering		-1.260	-3.250	-5.241

Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. Hiermee wordt het renterisico op de herfinanciering van bestaande langlopende geldleningen beperkt. Onderstaand overzicht laat zien dat de renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal (lasten) in meerjarenperspectief niet wordt overschreden.

Tabel Renterisico vaste schuld (bedragen x € 1.000)

Renterisico	vaste schuld	2023	2024	2025	2026
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	1.880	2.416	1.908	2.010
3	Renterisico (1 + 2)	1.880	2.416	1.908	2.010
4	Renterisiconorm	14.451	14.994	14.638	13.791
5a	Ruimte onder renterisiconorm	12.570	12.578	12.730	11.782
5b	Overschrijding renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal (incl grex)	72.253	74.969	73.190	68.957
4b	percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm	14.451	14.994	14.638	13.791

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van inmiddels 0,40% van het bruto binnenlands product (bbp). Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren worden voor gemeenten en provincies jaarlijks in de septembercirculaire individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd. In 2022 bedraagt de referentiewaarde voor Voorschoten uitgaande van de gemeentelijke 0,27%-norm € 2,3 miljoen. In 2022 is het EMU-saldo duidelijk hoger. Hierin is wel rekening gehouden met alle begrote investeringen. Die zullen in werkelijkheid niet allemaal gerealiseerd worden.

Tabel Berekening EMU-saldo

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)				2022	2023	2024	2025	2026
EMU-SALDO				-700	-9.906	-2.745	-1.278	-7.930
EMU-SALDO referentiewaarde (2023 e.v. bij				-2.573	-2.920	-3.073	-3.001	-2.747
Verschil EMU-saldo & referentiewaarde				1.873	-6.986	329	1.723	-5.183
Mutaties (1 jan tot 31 dec)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-1.010	0	0	0	0
			Liquide middelen	-59	0	0	0	0
			Overlopende activa	-705	0	0	0	0
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	2.548	8.827	1.435	119	7.131
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-1.950	1.079	1.310	1.158	799
			Overlopende passiva	-1.672	0	0	0	0
		Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa		0	0	0	0	0

Tabel Berekening renteresultaat

Berekening renteresultaat 2023 (bedragen x € 1.000)

a. Externe rentelasten over de langen en korte financiering		464
b. Externe rentebaten		0 -
Totaal door te berekenen externe rente		464
c1. Rente toe te rekenen aan grondexploitatie	66 -	
c2. Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	0 -	
c3. Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	0 +	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		398
d1. Rente over eigen vermogen	0 +	
d2. Rente over voorzieningen	13 +	
Aan taakvelden toe te rekenen rente		411
e. Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		345 -
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		66

Berekening omslagrente 2023

De aan de taakvelden toe te rekenen rente is € 411.000. De boekwaarde van de vaste activa is € 71,7 miljoen. Dit resulteert in een (naar beneden) afgeronde omslagrente van 0,5%.

Tabel Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (Staat van herkomst en besteding der middelen)

Bedragen x € 1.000

Begroting 2023

Toename:

Stortingen in reserves	520	
Stortingen in voorzieningen	1.498	
Afschrijvingen	2.249	
Aflossingen verstrekte geldleningen	0	
Toename langlopende schulden	8.827	
Begrotingssaldo	487	
totale toename		13.581

Afname:

Netto investeringen	-8.068	
Toename voorraad bouwgrondexploitatie	-2.202	
Beschikking over reserves	-1.135	
Beschikking over voorzieningen	-2.420	
totale afname		-13.825

Mutatie liquide middelen		-244
--------------------------	--	------

Waarvan:

Toename beroep rekening courant (= mutatie kasgeldlimiet)	-731
Begrotingssaldo (nog niet bestemd)	487

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het college het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. PIOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, (juridische zaken), financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Verbinding met inwoners en verbeteren van service

Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt om de basis op orde te krijgen binnen de nieuwe organisatie. Daar hebben we al slagen gemaakt, werkprocedures zijn in kaart gebracht en vereenvoudigd. Zo is het bijvoorbeeld makkelijker geworden om via de website een afspraak met de gemeente te maken en werken we aan onze telefonische bereikbaarheid. Sinds kort kunnen rijbewijzen digitaal worden verlengd. Dat was iets waaraan de inwoners erge behoefte hadden. Het jaar 2023 zal in het teken staan van nog meer verbinding met onze inwoners. Er zal worden gebouwd aan een gemeentelijke organisatie die nog beter bereikbaar is voor inwoners, organisaties en ondernemers en waar er goede service wordt geleverd. Speerpunt is het verbeteren van onze telefonische bereikbaarheid en het gemakkelijk kunnen maken van afspraken. Daarnaast willen we dat inwoners en werknemers van de gemeente elkaar beter leren kennen en willen we dichter bij de inwoner staan. Dat doen we door te werken aan betere participatie met inwoners, inwoners te betrekken en elkaar te ontmoeten. Als gemeente hebben we deelgenomen aan het weekend van Voorschoten, daar was er de mogelijkheid om met medewerkers van afval en groen in gesprek te gaan en te praten over de ontwikkelingen in het centrum.

Gastheerschap

De samenwerking tussen de gemeenten Voorschoten en Wassenaar is na de ontvlechting voortgezet op het gebied van Maatschappelijke Ontwikkeling (MO), Informatievoorziening & Automatisering (I&A), Post & Archief (P&A) en per 1 juni 2022 op het gebied van het secretariaat behandeling bezwaarschriften. De taken op het gebied van MO zijn ondergebracht bij Voorschoten, de overig genoemde taken (I&A, P&A en het secretariaat behandeling bezwaarschriften) zijn onder gebracht bij de gemeente Wassenaar.

Ontwikkeling Voorschotense organisatie

Als basis gelden hier nog steeds onze drie kernwaarden: vakkundig, betrouwbaar en in eenvoud. We zorgen binnen onze organisatie dat medewerkers zich kunnen ontwikkelen en hun vakkennis kunnen vergroten. Medewerkers krijgen bij de gemeente de mogelijkheid om allerlei opleidingen te volgen die hieraan bijdragen. We willen meer met inwoners in contact staan. We lossen bijvoorbeeld klachten veel liever op in gesprek met inwoners dan op papier.

Voorschoten en haar voorzieningen

Voorschoten is een dorp met veel mooie voorzieningen op het gebied van gezondheidszorg, sport, cultuur, winkelgebieden en prachtig groen. Deze coalitie maakt zich hard om deze voorzieningen te behouden. Daarbij vinden we het belangrijk om o.a. aandacht te besteden aan het centrum, goede onderwijshuisvesting en meer woningen voor starters en senioren. Uiteraard maken we hier wel steeds de afweging in relatie tot onze structurele inkomsten en uitgaven.

Communicatie

Voorschoten is er voor haar inwoners. De dienstverlening aan inwoners is één van de belangrijkste taken van de gemeente. Inwoners weten waar ze moeten zijn als zij iets van de gemeente nodig hebben. We willen graag de inwoners op een kwalitatief hoog serviceniveau kunnen bedienen. Daarbij hoort ook een goede communicatie, een goede informatievoorziening en bijvoorbeeld een goed ingerichte gemeentelijke website en inwoners moeten weten waarvoor ze waar moeten zijn. We denken goed na hoe we communiceren naar de diverse doelgroepen binnen de gemeente. Daarbij willen we de beschikbare communicatiemiddelen zo effectief mogelijk inzetten. Te denken valt aan sociale media, krant, de gemeentelijke website, door middel van filmpjes of anderszins. Hierin leiden we onze medewerkers op en willen we meer aansluiten bij actualiteiten. We maken

ook een verbeteringsslag in het afhandelen van e-mails, brieven en telefoontjes, handhaving en de controle daarop.

Dienstverlening

We vinden het belangrijk dat we goed telefonisch bereikbaar zijn. Daar werken we hard aan. Het Klantcontact Centrum (KCC) en burgerzaken zijn in de afgelopen periode op orde gebracht. Het is nu makkelijker om een afspraak te maken voor bijvoorbeeld een paspoort en achterstanden zijn weggewerkt.

Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is overheden transparanter te maken.

De Woo-contactpersoon is een nieuwe rol per 1 mei 2022. De Woo-contactpersoon beantwoordt op laagdrempelige wijze vragen over de bij de gemeente beschikbare informatie. De bij het team Juridische Zaken werkzame medewerkers zijn als Woo-contactpersonen aangewezen. In 2023 zal de invulling van de rol als contactpersoon worden geëvalueerd op basis van de ervaringen die zijn opgedaan in de tweede helft van 2022. Veel meer dan de Wet openbaarheid van bestuur – de voorganger van de Woo – legt de Woo de nadruk op actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van overheidsinformatie. De Woo stelt de verplichting om 17 gespecificeerde informatiecategorieën openbaar te maken. Deze verplichting zal niet voor alle categorieën tegelijk gelden. Naar verwachting zullen in 2023 de eerste categorieën gepubliceerd moeten worden. Zonder exacte fasering is in een Kamerbrief gemeld dat onder andere convenanten en (de beslissingen op) Woo-verzoeken (voorheen Wob-verzoeken genaamd), als eerste ter hand zullen worden genomen in het implementatietraject. Als publicatiekanaal wordt daarbij het landelijke Platform Open Overheidsformatie (kortweg PLOOI) voorgeschreven.

De actieve openbaarmakingsplicht vergt een aanpassing van de interne informatiehuishouding en de administratieve processen binnen de organisatie. In 2023 zullen wij zorgen dat wij voldoen aan de Woo door in ieder geval de op dat moment verplichte informatiecategorieën actief openbaar te maken. Daartoe behoort dus ook de technische aansluiting op PLOOI. Het proces van actieve openbaarmaking zal op efficiënte, veilige en AVG-conforme wijze worden ingericht. De extra werkdruk die dit met zich meebrengt zal deels worden opgevangen door een nog in te vullen vacature voor een Woo-coördinator.

Het aantal omvangrijke Woo-verzoeken neemt toe. Dit levert voor Voorschoten een hoge werkdruk op en legt druk op de ambtenaren die hiermee bezig zijn. Steeds vaker worden duizenden documenten opgevraagd, wat een onevenredige verzwaring van de werkdruk met zich meebrengt. Indien nodig wordt extra ondersteuning geboden door de inhuur van administratieve medewerkers en juristen voor omvangrijke Woo-verzoeken.

Leren en ontwikkelen

Het succes van de organisatie is grotendeels afhankelijk van de medewerkers. Die leveren het benodigde vakmanschap om de doelstellingen te realiseren. De medewerkers moeten goed worden gefaciliteerd in het werk en hun ontwikkeling. Daarbij wordt gestreefd naar een cultuur waarin talentontwikkeling prominent aanwezig is waarbij we focussen op het benutten van de sterktes en talenten van de medewerkers vanuit de gedachte dat zij hier meer werkplezier uit halen en goed presteren.

Verzuim

We hebben momenteel een verzuimpercentage van 8,8 %. Het gemiddelde in de sector dat 5 tot 6% bedraagt. Het verzuimpercentage wordt mede veroorzaakt door een behoorlijk aantal langdurig zieken (6,5 %). Voor een aantal van deze langdurig arbeidsongeschikte medewerkers geldt dat de oorzaak van het verzuim geen relatie heeft met het werk. Bij een ander gedeelte is er wel een (gedeeltelijke) relatie met het werk. Dit komt deels door de veranderingen in de organisatie en in een enkel geval ook door de werkdrukbeleving. Het kortdurend verzuim wordt mede veroorzaakt door corona. Daar waar er een relatie is met het werk kijken we goed naar de oorzaken van het verzuim waarbij we uiteraard inzetten op een succesvolle re-integratie. Met behulp van de inzet van een vitaliteitscoach en geïntensiveerde aandacht vanuit HR is er aandacht voor het tegengaan van ziekteverzuim en (te) hoge werkdruk.

Vacatures en werving

Er is sprake van een krappe arbeidsmarkt, maar we willen wel dat er goede mensen bij ons werken. We zijn trots op onze organisatie en onze medewerkers. Daarom is het belangrijk om te laten weten dat wij een

aantrekkelijke en leuke organisatie zijn om voor te werken en dat je als medewerker een bijdrage levert aan een schitterende gemeente. We zetten daarom in op goede arbeidscommunicatie en de werving voor vacatures is in volle gang via de website www.voorschoten.nl. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt vinden we het belangrijk dat de kwaliteit hoog blijft, er zijn desalniettemin een aantal vakbekwame nieuwe medewerkers binnen onze gemeente gestart.

Opvang Oekraïense ontheemden en statushouders

Op 21 april heeft de raad ingestemd met de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Deze Oekraïners zijn gehuisvest op een bijzondere plek. Er is een vleugel van het gemeentehuis vrijgemaakt, om aan het verzoek van de veiligheidsregio tegemoet te komen. In die vleugel zijn 63 noodopvangplekken gerealiseerd. Aan het gereed maken van deze opvangplekken hebben veel inwoners en ambtenaren meegewerkt.

Eind april heeft de staatssecretaris de veiligheidsregio's gevraagd nog eens 25.000 noodopvangplekken te realiseren. Om tegemoet te komen aan dit verzoek heeft Voorschoten haar noodopvang nog extra uitgebreid met 30 extra plekken. De meest geschikte oplossing was deze noodopvang te realiseren bij de huidige opvanglocatie. Dit betekende wel verlies van 6 werkplekken en een grote vergaderruimte. Deze zijn gerealiseerd in het Poortgebouw. Dit waren de vaste vergaderruimtes voor de fracties. De fracties waren tevens bereid om hun vaste vergaderplek in het fractiehuis op te geven voor deze noodopvangplekken.

Statushouders

Het kabinet besloot in juni 2022 om een nationale crisisstructuur voor asielopvang in te stellen. Het college van de gemeente Voorschoten heeft besloten mee te werken aan dit verzoek. De gemeente is in juli met het COA overeengekomen dat er per 26 juli 2022 tot en met 26 januari 2023 120 statushouders en nareizigers worden opgevangen in Hotel Van der Valk De Gouden Leeuw. Ondanks dat onze veiligheidsregio en vele andere veiligheidsregio's voldeden aan haar eerste taakstelling voor het realiseren van 225 crisisnoodopvangplekken, kampte het COA in augustus 2022 nog steeds met een groot tekort aan opvangplaatsen. De Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Veiligheidsberaad, het Interprovinciaal Overleg en het Rijk maakten daarom op 26 augustus 2022 enkele bestuurlijke afspraken over de migratiedoorstroom. Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken is dat elke veiligheidsregio - bovenop de eerder afgesproken crisisnoodopvangplaatsen - nogmaals 225 crisisnoodopvangplaatsen realiseerde. Het COA heeft eind augustus de gemeente Voorschoten verzocht om 80 extra opvangplekken te realiseren voor statushouders en nareizigers in de huidige noodopvanglocatie, het Van der Valk hotel De Gouden Leeuw. De gemeente heeft besloten aan dit verzoek te voldoen tot uiterlijk 1 februari 2023. Met dit besluit biedt de gemeente het COA plek voor in totaal 200 statushouders en nareizigers tot einddatum 1 februari 2023. Met deze uitbreiding heeft de gemeente haar maximum van het aantal opvangplekken bereikt.

Huisvesting

Het Voorschotense gemeentehuis is op dit moment niet in een goede staat. Het pand is inmiddels geen verantwoorde werkplek meer in het kader van de Arbowet. We maken weliswaar nog steeds gebruik van het gemeentehuis, maar niet alle werkplekken zijn zo inspirerend als we graag zouden willen. Deze combinatie maakt dat het noodzakelijk is dat we zoeken naar een oplossing voor de toekomst. In 2022 is een inventarisatie gemaakt van echt noodzakelijke kleine verbouwingen in zowel het gemeente huis als het uitvoerend bedrijf. Aan de hand daarvan zijn offertes opgevraagd en zal nog dit jaar de opknapbeurt in gang worden gezet in beide gebouwen. Deze wordt in 2023 gecontinueerd. Om voorbeelden te noemen. In het uitvoerend bedrijf zijn de douches sterk verouderd en niet meer goed schoon te maken bijvoorbeeld en in het gemeentehuis is de luchtkwaliteit in werkruimtes met vloerbedekking dusdanig dat mensen gezondheidsklachten krijgen als ze daarin werken. In bepaalde kamers in het gemeentehuis zijn de lamellen niet meer in tact. Deze dienen vervangen te worden. Door kleine aanpassingen kan de kwaliteit van de werkplekken en daardoor het werkklimaat en de uitstraling van het gemeentehuis worden verhoogd.

Informatiebeveiliging & Privacy

De overheid werkt steeds meer digitaal, wat veel voordelen met zich meebrengt. Zo kunnen diensten grotendeels geautomatiseerd afgehandeld worden, gegevens sneller uitgewisseld worden, is de kwaliteit van gegevens sterk verbeterd en is de beschikbaarheid van informatie enorm.

Een betrouwbare overheid draagt zorg voor de veiligheid van zijn inwoners, zowel fysiek, als digitaal. Daarvoor worden maatregelen genomen, wetten en regels opgesteld en aandacht besteed aan

bewustwordingscampagnes. In de fysieke leefomgeving zijn we daar aan gewend en bepalen de wetten en regels vaak onze norm. In de digitale omgeving is dat nog niet zo. Toch is het, vanuit het oogpunt van een betrouwbare overheid, belangrijk om ook te zorgen voor een veilige en betrouwbare digitale omgeving. Om die reden gelden er op Europees en landelijk niveau wetten en regels waar aan voldaan moet worden uit het oogpunt van informatieveiligheid en privacy. De gemeente Voorschoten voert die wetten uit en waar nodig zijn ze vertaald in specifiek beleid. Vanaf 2020 geldt er een nieuw normenkader voor informatiebeveiliging, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Voor persoonlijke gegevensbescherming is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) het wettelijk geldende kader.

De belangrijkste doelstellingen die tot 2026 staan gepland, betreffen:

- Verder invulling geven aan het vastgestelde strategische informatieveiligheidsbeleid 2020-2024.
- Verhogen bewustwording van (nieuwe) medewerkers zodat zij risico's kunnen herkennen en voorkomen.
- Uitvoering geven aan de verplichte en/of relevante onderwerpen afkomstig van de Agenda Digitale Veiligheid van de VNG.
- Vereenvoudigen en jaarlijks doorlopen van het ENSIA-proces (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)
- Optimaliseren en inbedden van het Information Security Management System (ISMS) in de gehele organisatie.
- Aanbesteden en implementeren van een SIEM/SOC (Security incident management/Security operations center) dienstverlening.
- Op meerdere fronten binnen de organisatie privacy by design en default inregelen.
- Uitvoeren van impactanalyses op de meest risicovolle data verwerkende processen of nieuwe data verwerkingen met een hoog privacy risico.
- Meer grip en inzicht op het verwerkingsregister en de verwerkersovereenkomsten.
- Structureel voldoen aan de privacy wet- en regelgeving en normen die op dit gebied voor de organisatie gelden.

Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 moet het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Bijvoorbeeld regels over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese aanbestedingen, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting. Het college van B&W is staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar tot 2023 is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. Vanaf 2023 moet het college zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De gemeenteraad gaat hierover in gesprek met het College van B&W en kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De gemeenteraad bepaalt ook waar de verantwoordingsgrens ligt. De accountant zal nog steeds toetsen of de jaarrekening getrouw is. De rechtmatigheidsverantwoording wordt onderdeel van de jaarrekening, de accountant controleert dus vanaf 2023 ook of die verantwoording getrouw is.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college zal steunen op de verbijzonderde interne controle (VIC). De VIC toetst of de maatregelen van interne controle in de financiële processen goed werken en rapporteert hierover aan de concerncontroller en het management. De VIC rapportage wordt vervolgens gebruikt om de kwaliteit van de processen te verbeteren. Het opstellen en uitvoeren van de VIC wordt vanaf 2020 door de ambtelijke organisatie uitgevoerd. Jaarlijks wordt het VIC-plan na afstemming met de accountant door het management vastgesteld. Dit VIC plan vormt de basis voor de uit te voeren VIC werkzaamheden in dat jaar. De controlerend accountant maakt voor haar controle gebruik van de VIC-werkzaamheden en de bevindingen die daaruit volgen.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in 2023.

Er is sprake van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht- de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen- is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat.
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij; de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij de exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Vestigingsplaats	Leiden		
Webadres	hollandrijnland.nl		
	Publiek belang		
Doelstelling	Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied.		
	Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.		
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd door een raadslid en een collegelid.		
	Financieel belang		
	2023		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 338.183		
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023	
Eigen vermogen	€ 1.668.000	€ 1.668.000	
Vreemd vermogen	€ 58.809.000	€ 58.809.000	
	2023		
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Holland Rijnland.		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	Door gezamenlijk op te treden, vergroot Holland Rijnland de slagkracht en de impact van projecten. Denk hierbij aan uitdagingen die te complex zijn voor individuele gemeenten, die de gemeentegrenzen overschrijden of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. Verder lobbyt Holland Rijnland bij de provincie, het rijk en externe partijen om de ambities van de samenwerkende gemeenten te realiseren. Hiernaast voert Holland Rijnland ook verschillende taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Samenwerking Holland Rijnland streeft ernaar de gemeenten op de kansrijke opgaven nog meer onderling met elkaar te verbinden én met het bedrijfsleven, onderwijs, de provincie en het Rijk. Cofinanciering Met het programma Cofinanciering speelt Holland Rijnland snel in op bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die op een duurzame manier bijdragen aan het realiseren van het		

resultaat op de opgaven van de inhoudelijke agenda 2016-2020.

Risico's

De risico's worden door Holland Rijnland in de begroting gekwantificeerd op € 185.000. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in de risico's bedraagt circa 4%.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	vrhm.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het doel van de VRHM is regionale bestuurlijke en operationele integratie van de bij de veiligheidsregio ondergebrachte brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Lokale verankering blijft van belang. De integratie moet leiden tot doelmatige en slagvaardige hulpverlening, op basis van een gecoördineerde voorbereiding. De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.	
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het Algemeen Bestuur van de VRHM (art. 11.1 WvR).	
	Financieel belang	
	2023	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 1.465.207	
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023
Eigen vermogen	€ 5.037.132	€ 5.037.132
Vreemd vermogen	€ 58.540.868	€ 73.258.181
	2023	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -	
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Veiligheidsregio Hollands Midden	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De VRHM is een samenwerkingsverband op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's. Negentien gemeenten en de hulpverleningsdiensten werken in de veiligheidsregio nauw samen aan de taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van openbare orde en veiligheid.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	In het Regionaal Beleidsplan VRHM 2020-2023 staan de ambities beschreven. Beleidsdoelstellingen zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023.	
Risico's	• Cao-effecten en effect wijzigingen pensioenpremies. • Klimaatadaptatie. • Energietransitie. • Cybersecurity. • Continuïteit van vitale infrastructuur. • De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het brandweerpersoneel. • Evaluatie Wet veiligheidsregio's. • Invoering nieuwe Omgevingswet	

Naam	Hecht (Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden)		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling		
Vestigingsplaats	Leiden		
Webadres	https://www.rdoghm.nl/		
	Publiek belang		
Doelstelling	Hecht (de Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden), met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden en Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH), heeft ten doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid, de ambulancezorg en veiligheid.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 gemeenten. Namens de gemeente Voorschoten, heeft wethouder dhr. R. Zoetemelk zitting in het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden.		
	Financieel belang		
	2023		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 1.573.000		
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023	
Eigen vermogen	€ 9.098.000	€ 9.298.000	
Vreemd vermogen	€ 66.589.000	€ 72.689.000	
	2023		
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Veiligheidsregio Hollands Midden		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden. Daarnaast probeert de RDOG Hollands Midden de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De missie is om die opdracht resultaatgericht op een innoverende manier in samenwerking met betrokkenen vorm te geven. De RDOG draagt in regionaal verband bij aan preventie van gezondheidsproblemen. Ontwikkeling Programma RDOG2024 Heeft als doel dat de RDOG in 2024 een wendbare, moderne en klantgerichte organisatie is. Een organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de maatschappij en met integrale gezondheidsdeskundigheid kan blijven bijdragen aan een gezonder en veiliger Hollands Midden. Daarbij heeft de organisatie extra oog voor inwoners in kwetsbare situaties.		

De kracht van het programma ligt in het verbeteren van de interne processen, zodat de inwoners merkbaar betere ondersteuning krijgen. Dit terwijl de taken van de RDOG voor de opdrachtgevers op een moderne, datagedreven wijze worden uitgevoerd tegen aanvaardbare kosten (kostenbeheersing).

Risico's

Uitgangspunt is dat de RDOG HM naar aanleiding van deze programmabegroting voor de komende jaren met een dusdanige reële indexering en algemene reserve kan werken dat RDOG niet meer met een begrotingswijziging terug hoeft naar de gemeenten.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Webadres	bsgr.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder. Sinds 16 juni 2014 is de gemeente Voorschoten ook met een wethouder vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de BSGR.	
	Financieel belang	
	2023	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 416.407	
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023
Eigen vermogen	€ 695.000	€ 695.000
Vreemd vermogen	€ 5.748.000	€ 5.643.000
	2023	
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -	
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.	
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken. Het grootste ingeschatte risico is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp		
Webadres	https://sbjh.nl/		
Publiek belang			
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.		
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het bestuur.		
Financieel belang			
2023			
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 85.773		
		Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023
Eigen vermogen	€ -		€ -
Vreemd vermogen	€ 3.877.000		€ -
2023			
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Er is geen sprake van eigen vermogen, het vreemd vermogen betreft de bijdragen van de tien gemeenten welke volledig benodigd zijn om in 2023 uitvoering te geven aan de gemeenschappelijke regeling.		
Visie, beleidsdoelstelling en risico's			
Visie en beleidsvoornemens	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop, contractmanagement en bedrijfsvoering uit. Door gezamenlijke inkoop en afhandeling facturering zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Gezamenlijk op een efficiënte manier de inkoop, contractmanagement en bedrijfsvoering voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.		
Risico's	De gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden heeft geen afgezonderd weerstandsvermogen. Financieel technisch zijn de tien deelnemende gemeente verantwoordelijk voor eventuele tegenvaller. In de risicoparagraaf in de begroting 2023 van de gemeenschappelijke regeling zijn de risico's opgenomen. Ook is er een inschatting gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit is bepaald op € 680.000. Het aandeel van Voorschoten is hierin 2,21% en dat bedraagt € 15.028.		

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)		
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Leiden		
Webadres	https://www.odwh.nl/		
	Publiek belang		
Doelstelling	Doel en taken zijn geformuleerd in artikel 5 van de gemeenschappelijke regeling. Deze is getroffen ter ondersteuning van de belangen van de deelnemers op het gebied van omgeving en milieu, met name ter behartiging van het gemeentelijk belang van de beleidsontwikkeling op het gebied van omgeving en milieu, alsmede gericht op een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale taken en bevoegdheden als bedoeld in artikel 6, eerste lid van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland.		
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten levert geen DB-lid. In het AB hebben twee wethouders zitting. Wethouder Van der Elst en wethouder Zoetemelk.		
	Financieel belang		
	2023		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	€ 319.000		
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023	
Eigen vermogen	€ 1.318.000	€ 2.079.000	
Vreemd vermogen	€ 7.500.000	€ 7.500.000	
	2023		
Verwachte omvang financieel resultaat	€ -		
Toelichting	Cijfers zijn afkomstig uit de programmabegroting 2023 van Omgevingsdienst West Holland.		
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's		
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	De ODWH voert een overeengekomen takenpakket uit op het beleidsveld milieu met name op het vlak van toetsing en vergunningverlening, toezicht en handhaving.		
Risico's	De omvang van de algemene reserve ligt nog onder de norm van het weerstandsvermogen (5% van de omzet).		

Naam	BNG NV		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Webadres	bngbank.nl		
Publiek belang			
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,07%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.		
Financieel belang			
2023			
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	n.v.t.		
Beginstand per 1-1-2023		Eindstand per 31-12-2023	
Eigen vermogen	€ 5.097 mln.	€ 5.062 mln.	
Vreemd vermogen	€ 155.262 mln.	€ 143.995 mln.	
2023			
Verwachte omvang financieel resultaat			
Toelichting	Cijfers op basis van de vastgestelde jaarrekening 2021.		
Visie, beleidsdoelstelling en risico's			
Visie en beleidsvoornemens			
Bijdrage aan beleidsdoelstelling			
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.		

Naam	Alliander NV											
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap											
Vestigingsplaats	Amsterdam											
Webadres	alliander.com											
Publiek belang												
Doelstelling	• Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; • Verbeteren van beheersing van energiestromen; • Inzicht in energieverbruik; • Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.											
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,4%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.											
Financieel belang												
2023												
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	n.v.t.											
<table><tr><td></td><td>Beginstand per 1-1-2023</td><td>Eindstand per 31-12-2023</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 4.328</td><td>€ 4.470</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 5.094</td><td>€ 5.739</td></tr></table>					Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023	Eigen vermogen	€ 4.328	€ 4.470	Vreemd vermogen	€ 5.094	€ 5.739
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023										
Eigen vermogen	€ 4.328	€ 4.470										
Vreemd vermogen	€ 5.094	€ 5.739										
2023												
Verwachte omvang financieel resultaat												
Toelichting	Cijfers op basis van de vastgestelde jaarrekening 2021.											
Visie, beleidsdoelstelling en risico's												
Visie en beleidsvoornemens												
Bijdrage aan beleidsdoelstelling												
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.											

Naam	Dunea NV	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Haag	
Webadres	www.dunea.nl	
	Publiek belang	
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied. Eind 2019 heeft de algemene vergadering van aandeelhouders er mee ingestemd de infrastructuur en kennis van Dunea verder in te zetten om bij te dragen aan de energietransitie met wat Dunea van nature al in huis heeft: duurzame warmte en koude uit water.	
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.218, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 1,9% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.	
	Financieel belang	
	2023	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemers-bijdrage)	n.v.t.	
	Beginstand per 1-1-2023	Eindstand per 31-12-2023
Eigen vermogen	€ 236.753	€ 245.294
Vreemd vermogen	€ 364.190	€ 366.902
	2023	
Verwachte omvang financieel resultaat		
Toelichting	Cijfers op basis van de vastgestelde jaarrekening 2021.	
	Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens		
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Belangrijke voorwaarde bij de winstbestemming is dat de kernactiviteiten door de activiteiten van de warmtedochter niet negatief beïnvloed worden, zelfs niet bij een volledig verlies. De meerjarenbegroting is al gebaseerd op nieuw in te slane wegen als de rivierwaterinname en een multibronnenprogramma. De solvabiliteit is dusdanig dat in het onwaarschijnlijke geval dat de warmtedochter-gelden volledig verloren zouden gaan (met een 1%-afname van de solvabiliteit tot gevolg) de risico-opslag op vreemd vermogen niet verhoogd wordt. De invloed op de wateractiviteiten is daarmee nihil.	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.	

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in deze begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Ook de actuele ontwikkelingen komen aan bod.

De gemeente Voorschoten laat ruimte voor initiatieven vanuit de markt, maar indien een sterkere grondpositie onontbeerlijk is, voor een sterke regierol, zal zij gericht strategische (grond)aankopen doen. Faciliterend waar kan en actief grondbeleid waar nodig.

Grondbeleid

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid.

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Voorschoten. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs.

Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Voorschoten is dat het saldo van (individuele) grondexploitaties minimaal nul moet zijn. Opbrengsten en tekorten uit grondexploitaties komen ten gunste respectievelijk ten laste van de concernreserve. Naar verwachting is in 2023 één grondexploitatie (grex) actief: de Duivenvoordecorridor.

Planresultaat Grondexploitatie

De gemeentelijke grondexploitaties worden minimaal een keer per jaar geactualiseerd en wel ten tijde van de vaststelling van de jaarrekening.

De uitgangspunten bij de gehanteerde parameters staan in de eerstvolgende tabel.

Het te hanteren rentepercentage mag volgens van uitgangspunten in de BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) niet meer bedragen dan de werkelijke rente. De rente wordt per 1-1-2022 gesteld op 1,0% en wordt gehanteerd voor de resterende looptijd.

De disconteringsvoet bij grondexploitaties die sluiten op een negatief saldo dienen gelijk te worden gesteld aan het maximale meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone. Derhalve is deze op 2,0% gesteld.

Gehanteerde parameters	2022 e.v.
Rente: Lasten & Baten	0,98%
Index: Opbrengstenstijging ¹	0,00%
Index: Kostenstijging ²	1,50%
Disconteringsvoet	2,00%
¹ Alleen gebied Noortveer kent nog een opbrengstenstijging van 1,0%, de resterende opbrengsten zijn inmiddels contractueel vastgelegd. ² Op basis van de laatst vastgestelde grex. Gezien de aankomende financiële afhandeling van de onteigening en de conjuncturele onzekerheid als gevolg van schaarste op wereldniveau, en bijbehorende prijsstijgingen, zullen dan de cijfers en parameters worden herijkt op basis van dan beschikbare informatie en verwachtingen.	

De tabel (hierna) laat het planresultaat zien in het jaar van afsluiten van de grondexploitatie. De

resultaten van de grondexploitaties wordt verwerkt na afsluiting van de grondexploitatie in de jaarcijfers van dat jaar. Voor negatieve planresultaten heeft dit geen effect op het jaarrekeningresultaat, omdat hiervoor al een (verlies)voorziening is getroffen.

Planresultaten Duivenvoordecorridor	1-1-2022	2023	2024	31-12-2025
Op eindwaarde		€		-649.000
Op contante waarde	€ -600.000			

Grondexploitatie Duivenvoorde Corridor (grex DVC)

De grex DVC is de enige nog lopende grex waarop actief grondbeleid wordt gevoerd. Jaarlijks wordt deze grex met bijbehorende risico's geactualiseerd. Het verwachte verlies van de grex bedraagt per 2021 € 600.000 op saldo contante waarde d.d. 1-1-2022, waar voor een gelijk bedrag de verliesvoorziening DVC is gevormd. De risico's die voor deze grex zijn voorzien, worden geïdentificeerd en gekwantificeerd, voor 2022 hebben deze een gewogen effect van

€ 1.314.000. Deze risicoreserve is verdisconteerd in de concernreserve. De verliesvoorziening wordt aangepast wanneer uit de jaarlijkse actualisatie van de grex wijzigingen naar voren komen. Deze wijzigingen worden verrekend met de concernreserve.

Paragraaf Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In deze paragraaf beschrijven we welke bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen nog van toepassing zijn op de gemeentelijke begroting.

De volgende definities zijn van toepassing op deze paragraaf:

Een bezuiniging wordt rechtstreeks op de baten en lasten van de begroting verwerkt. Bij de kadernota wordt vaak aangekondigd op welke posten wordt bezuinigd, in de begroting die de raad vervolgens vaststelt zijn deze bezuinigingen verwerkt.

Een taakstelling is een opgave die de organisatie voor de langere termijn wordt opgelegd. Hieronder valt bijvoorbeeld het voornemen om het personeelsbestand terug te brengen met een opgelegd bedrag of percentage. Om dit te kunnen realiseren moet er nog een plan worden opgesteld en moet er nog rekening gehouden worden met frictiekosten en dergelijke. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Ombuigingen hebben een beleidsinhoudelijk overweging en hebben daardoor een politieke lading. Een voorbeeld hiervan is de afweging of de gelden van het sociaal domein voor andere zaken dan het sociaal domein zouden kunnen worden ingezet.

Voor het beoordelen van de realiteitswaarde is het volgende van belang:

- Een op het programma verwerkte bezuiniging is reëel. Het budget is verlaagd en er is een verantwoordelijk budgethouder.
- Bij een taakstelling is de onderliggende toelichting van belang, het realiteitsgehalte kan pas later worden beoordeeld;
- Een ombuiging vergt een beleidsinhoudelijke afweging, de besluitvorming in de raad is hiervoor van belang.

Alle eerder opgenomen bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen in de begrotingen zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting en zijn of worden gerealiseerd.

Deze begroting kent geen bezuinigingen, taakstellingen of ombuigingen, maar bevat wel besparende maatregelen binnen sociaal Domein. Daarnaast is in het kader van de Hervormingsagenda jeugdzorg vanaf 2024 een aanvullende besparing verwerkt waar het rijk voor aan de lat zal staan.

Kostenbesparende maatregelen Sociaal Domein

Om de stijgende jeugdkosten tegen te gaan zijn twee kostenbesparende maatregelen genomen. De verwachting is dat deze zullen leiden tot structureel lagere jeugdkosten, waarbij voorlopig alleen rekening is gehouden met het terugverdienen van de extra investering van € 332.000. Om de kostenstijging bij de Wmo te beperken heeft de raad besloten om een pakket maatregelen te treffen. Het saldo van uitgaven en inkomsten behorende bij dit voorstel zijn voortsnog voorzichtig ingeschat op € 150.000 positief. De kostenbesparende maatregelen zijn niet nieuw in deze begroting, maar stammen uit de begroting 2022.

Hervormingsagenda Jeugd

Het rijk en de VNG werken aan de Hervormingsagenda jeugdzorg. Deze wordt naar verwachting in het najaar van 2022 afgerond. Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het kabinet besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen. De Rijksoverheid heeft de verantwoordelijkheid om deze de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bijvoorbeeld door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Ook draagt het rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

Richtlijn is dat gemeenten in hun begroting rekening mogen houden met een besparing van € 100 miljoen in 2024, € 500 miljoen in 2025, € 500 miljoen in 2026 en vanaf 2027 € 511 miljoen structureel als gevolg van maatregelen die het Rijk zal uitwerken. Voor Voorschoten betreft dit voor 2024 een bedrag van € 80.000 dat oploopt naar € 400.000 in 2025 en 2026.

Financiële begroting

Uitgangspunten

De basis voor de begroting 2023 vormen de begroting 2022 en de financiële gevolgen uit de Voorjaarsnota 2022 die doorwerken in het meerjarenbeeld. Daarnaast zijn enkele algemene uitgangspunten toegepast. Deze zijn opgenomen in de hieronder gepresenteerde tabel.

Tabel Algemene uitgangspunten

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2022
Salarissen De huidige cao loopt tot 1 januari 2023. De cao-onderhandelingen voor een nieuwe cao vanaf 2023 zijn nog niet afgerond. Bij de kadernota is deze op basis van de gemiddelde loonontwikkeling van de afgelopen jaren geschat op 2,4% met ingang van 2023. Bij de begroting 2023 is deze conform de laatste ontwikkelingen bijgesteld naar 6,0 %.	6,0%	3,9%
Leveringen derden Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp) uit het Centraal Economisch Plan 2022 van het CPB. Voor 2022 bedraagt deze 3,1%. We stellen voor de indexering in 2022 daar in te zetten waar knelpunten als gevolg van prijsstijging zich voordoen.	3,1%	1,4%
Beheer fysieke leefomgeving / openbare ruimte Het indexpercentage voor prijsstijgingen voor het beheer van de fysieke leefomgeving / openbare ruimte is gebaseerd op de prijsontwikkelingen in de Grond-, Weg-, en Waterbouw (GWW).	15%	15%
Stelpost areaaluitbreiding Vanwege de voorziene stijging van het aantal woningen wordt rekening gehouden met bijbehorende lasten, waaronder beheer en onderhoud van de openbare ruimte.	Woning-prognose meicirculaire 2021	Woning-prognose meicirculaire 2021
Subsidies Voor de gesubsidieerde instellingen gaan wij uit van het vastgestelde subsidieplan.	Conform subsidieplan	Conform subsidieplan
Verbonden partijen Voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan wij in de kadernota uit van de ingediende begrotingen. Wij gaan er overigens vanuit dat ook de verbonden partijen zich sterk maken voor verlaging van de bijdragen van de gemeente. Via de vertegenwoordigers in besturen zal dit standpunt met klem worden uitgedragen.	Ontwerp begroting GR 2023	Ontwerp begroting GR 2022
Belastingen De aanpassing van de belastingen en rechten is gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan 2022 van het CPB bedraagt 3,1% (geharmoniseerde consumentenprijsindex).	3,1%	1,4%
Tarieven afvalstoffenheffing en rioolrechten Bij de tarieven voor afval en riool is het uitgangspunt kostendekkende tarieven.	Kosten-dekkende tarieven	Kosten-dekkende tarieven
Rekenrente Het werken met een vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. De omslagrente voor 2023 bedraagt 0,5%, idem als 2022.	0,5%	0,5%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen wij in de kadernota volgens de maartbrief en wordt in de begroting bijgesteld volgens de meicirculaire. Over de meicirculaire ontvangt u een aparte informatiebrief.	Maartbrief 2022	Meicirculaire 2021

Structureel sluitende begroting tot en met 2025, 2026 omslagjaar

Het meerjarenbeeld start met de begrotingspositie zoals vermeld in de kadernota 2023. In de raadsvergadering van 30 juni is de raad geïnformeerd over de gevolgen van de door het Rijk uitgebrachte meicirculaire 2022. Na deze raadsvergadering hebben zich ook (financiële) ontwikkelingen voorgedaan die verwerkt zijn in deze begroting.

Hieronder treft u het meerjarenbeeld aan van de begroting 2023 en een toelichting op de ontwikkelingen na de kadernota 2023. Het beeld voor de periode 2023-2025 is positief, maar vanaf 2026 wordt een structureel tekort verwacht.

Tabel Ontwikkelingen meerjarenbegroting

Ontwikkelingen meerjarenbegroting 2023-2026				
(bedragen * € 1.000,- / "-"= nadeel, "+"= voordeel)				
Omschrijving/ Jaar	2023	2024	2025	2026
Concept Kadernota 2023	-205	762	574	-1353
Consequentie vervallen beslispoint 4 kadernota	-	-1.300	-	-
A. Startsaldo begroting 2023 (kadernota 2023)	-205	-538	574	-1.353
1. Overige ontwikkelingen	1.954	2.094	2.574	1.742
1a. Meicirculaire 2022	1.954	2.094	2.574	1.742
2. Wijzigingen na kadernota	-1.263	43	-1.583	-910
2a. Bijraming jeugdgelden 100%	106	298	178	174
2b. Ontwikkelingen gemeentefonds	751	1.013	1.173	254
2c. Mutatie stelposten	-987	-987	-987	-987
2d. Mutatie kapitaallasten	307	-21	240	242
2e. Verkeersmaatregelen	-80	-80	-80	-80
2f. Energielasten	-107	-107	-107	-107
2g. Kostendekkendheid afval & riool	242	278	397	425
2h. DVO Sociaal Domein	128	128	128	128
2i. DVO I&D	-123	-111	-111	-111
2j. Versterking Sociaal Domein	-91	-91	-91	-91
2k. Rente financiering	-25	-186	-268	-225
2l. Coalitieakkoord	-838	-245	-325	-245
2m. Reserve onderwijshuisvesting	-500	-1.000	-1.500	-
2n. Vrijval incidentele huisvestingslasten Fortgensschool	-	1.300	-	-
2o. Kleine wijzigingen	-46	-145	-229	-286
B. Totaal ontwikkelingen	691	2.137	991	832
Begrotingssaldo 2023-2026 (A + B)	486	1.599	1.565	-521
w.v. Incidenteel	-500	-1.000	-1.500	-
w.v. Structureel	987	2.599	3.065	-521

De raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 7 juli 2022. De in kaart gebrachte ontwikkelingen na de kadernota laten voor 2023 een positief begrotingssaldo zien van € 486.000.

Toelichting baten en lasten

Tabel Toelichting baten en lasten

Programma bedragen x € 1.000,- "- "= nadeel / "+ "= voordeel	Rekening			Begroting			Begroting		
	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2023	2023	2023
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	45.844	-14.772	31.072	50.460	-22.859	27.601	52.980	-19.846	33.134
P1 Veiligheid	384	-2.203	-1.819	340	-2.481	-2.141	218	-2.171	-1.953
P2 Verkeer en vervoer	574	-3.437	-2.863	448	-4.112	-3.664	150	-3.346	-3.196
P3 Economie	154	-431	-277	205	-597	-393	211	-554	-343
P4 Onderwijs	353	-2.009	-1.656	654	-2.281	-1.628	472	-2.406	-1.933
P5 Sport, cultuur en recreatie	594	-5.405	-4.811	1.183	-6.389	-5.206	1.033	-6.358	-5.325
P6 Sociaal Domein	6.945	-23.345	-16.400	6.711	-24.807	-18.097	5.473	-24.322	-18.849
P7 Volksgezondheid en milieu	7.106	-7.502	-395	7.857	-8.294	-437	8.075	-8.294	-219
P8 Wonen en bouwen	2.399	-3.560	-1.160	4.251	-5.491	-1.240	2.991	-4.435	-1.444
Saldo van baten en lasten	64.354	-62.663	1.691	72.108	-77.312	-5.204	71.604	-71.733	-128
Onttrekking aan reserves	6.572	-	-	9.191	-	-	1.135	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-5.761	-	-	-4.265	-	-	-520	-
Mutaties reserves	-	-	812	-	-	4.926	-	-	615
Geraamde resultaat	70.926	-68.423	2.503	81.299	-81.578	-279	72.739	-72.253	486

Per saldo 2023 geeft na mutaties over de reserves een resultaat te zien van € 486.000.

Toelichting meerjarenperspectief

Tabel Toelichting meerjarenperspectief

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	52.980	-19.846	33.134	54.092	-19.435	34.657	54.889	-19.430	35.459	51.460	-19.418	32.042
P1 Veiligheid	218	-2.171	-1.953	218	-2.171	-1.953	218	-2.157	-1.939	218	-2.157	-1.939
P2 Verkeer en vervoer	150	-3.346	-3.196	150	-3.675	-3.525	150	-3.710	-3.560	150	-3.756	-3.606
P3 Economie	211	-554	-343	211	-416	-205	211	-396	-185	211	-396	-185
P4 Onderwijs	472	-2.406	-1.933	389	-2.198	-1.808	391	-2.198	-1.806	393	-2.197	-1.804
P5 Sport, cultuur en recreatie	1.033	-6.358	-5.325	1.058	-6.320	-5.262	1.083	-6.621	-5.538	1.098	-6.622	-5.525
P6 Sociaal Domein	5.473	-24.322	-18.849	5.473	-24.113	-18.640	5.562	-23.780	-18.218	5.565	-23.914	-18.349
P7 Volksgezondheid en milieu	8.075	-8.294	-219	8.151	-8.259	-108	8.285	-8.367	-82	8.383	-8.444	-61
P8 Wonen en bouwen	2.991	-4.435	-1.444	5.955	-7.363	-1.408	3.610	-5.012	-1.402	653	-2.032	-1.379
Saldo van baten en lasten	71.604	-71.733	-128	75.697	-73.949	1.748	74.400	-71.670	2.730	68.131	-68.937	-806
Mutaties reserves												
P0 Bestuur en ondersteuning	378	0	378	378	0	378	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	116	0	116	116	0	116	116	0	116	116	0	116
P3 Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P4 Onderwijs	0	-500	-500	0	-1.000	-1.000	0	-1.500	-1.500	0	0	0
P5 Sport, cultuur en recreatie	197	-20	177	157	-20	137	157	-20	137	157	-20	137
P6 Sociaal Domein	387	0	387	163	0	163	25	0	25	25	0	25
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	57	0	57	57	0	57	57	0	57	7	0	7
Totaal mutaties reserves	1.135	-520	615	871	-1.020	-149	355	-1.520	-1.165	306	-20	285
Resultaat	72.739	-72.253	486	76.568	-74.969	1.599	74.755	-73.190	1.565	68.436	-68.957	-521

Per saldo laat de begroting meerjarig na mutaties over de reserves een resultaat zien van:

- 2023: € 486.465
- 2024: € 1.599.118
- 2025: € 1.564.761
- 2026: € 520.723 -/-

De hierboven genoemde resultaten zijn inclusief incidentele baten en lasten. Om de structurele sluitendheid van de (meerjaren)begroting te berekenen worden de resultaten geschoond voor de factor incidenteel. Hiervoor zijn eerst de incidentele baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Zie hiervoor bijlage 'Incidentele baten en lasten'.

Op basis van de onderstaande tabel wordt aangetoond dat de begroting 2023 en de meerjarenraming 2023-2026, conform uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht zijn, met uitzondering van de jaarschijf 2026. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.

Tabel Structureel begrotingsresultaat

Structureel begrotingsresultaat (bedragen * €1.000)	2023	2024	2025	2026
1. Saldo begroting	486	1.599	1.565	-520
Waarvan incidentele storting in reserves	-500	-1.000	-1.500	
Waarvan incidentele baten				
Waarvan incidentele lasten				
2. Saldo incidentele posten	-500	-1.000	-1.500	0
3. Structureel resultaat	986	2.599	3.065	-520

Voor een uitgebreide toelichting op de incidentele baten en lasten wordt verwezen naar de paragraaf "Incidentele baten en lasten".

Reservemutaties

In de begroting 2023 zijn de volgende reservemutaties opgenomen:

(+ = onttrekking uit reserve; - = toevoeging aan reserve)

Tabel Reservemutaties

Progr. Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026
0 RIF-bijdrage	378	378		
2 Vlietwijk fase 2 Openbare verlichting	15	15	15	15
2 Vlietwijk fase 2 Wegen	81	81	81	81
2 Knoop punt Voorschoten	15	15	15	15
2 Herinrichting Leidseweg Noord	5	5	5	5
4 Instellen reserve onderwijshuisvesting	-1.300			
4 Res. onderwijshuisvesting tlv concernreserve	1.300			
4 Voeding res. onderwijshuisvesting tlv resultaat	-500	-1.000	-1.500	
5 Kunstgrasvelden	-20	-20	-20	-20
5 Onderlaag kunstgrasveld MHC	10	10	10	10
5 Toplaag kunstgrasveld V'97	37	37	37	37
5 Onderlaag kunstgrasveld V'97	4	4	4	4
5 Toplaag handbalveld HVV	6	6	6	6
5 Exploitatiebijdrage zwembad	100	100	100	100
5 Sportcoördinator	40			
6 Incidentele capaciteitsuitbreiding M&L	332	138		
6 Buurthuis Vlietwijk	26	26	26	26
6 Herindicaties WMO	30			
8 GREX	7	7	7	7
8 Toevoeging Voorziening Duivenvoordecorridor	49	49	49	
Totaal	615	-149	-1.165	285

Incidentele baten en lasten

Om te kunnen beoordelen of de begroting materieel in evenwicht is (structurele lasten worden door structurele baten afgedekt) moeten de incidentele baten en lasten inzichtelijk te worden gemaakt.

Onder de lasten en baten die in dit overzicht moeten worden opgenomen, vallen o.a.:

- Bijzondere baten a.g.v. verkoop van gemeentelijke eigendommen
- Incidentele bouwleges
- Extra afschrijvingen t.l.v. de exploitatie
- Extra dotaties aan voorzieningen o.a. voor onderhoud
- Investerings met maatschappelijk nut die ten laste van een reserve komen
- Dotaties en onttrekkingen aan de concernreserve
- Baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- Voor- en nadelige afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren
- Eenmalige subsidies
- Herstel van schade aan gemeentelijke eigendommen

In de tabellen hierna treft u de incidentele baten en lasten die zijn opgenomen in de begroting 2023 en een berekening van het structureel begrotingsresultaat. In 2021 heeft commissie een notitie opgesteld ter verduidelijking van de structurele baten en lasten. In 2022 heeft hiertoe ook een gesprek plaatsgevonden met de toezichthouder. Bij de beoordeling worden de volgende drie criteria gehanteerd:

- Aard van de baten en lasten
- Looptijd van de baten en lasten
- Materiële omvang van de incidentele baten en lasten

Tevens is aangegeven als incidentele baten en lasten in relatie staan tot elkaar en per saldo in evenwicht zijn, dat deze niet worden meegenomen. Ter illustratie, de onttrekking van €378.000 aan de bestemmingsreserve regionale investeringen in 2023 en de gemeentelijke bijdrage aan het regionaal investeringsfonds (RIF-geleden) van € 378.000 vallen tegen elkaar weg.

Daarnaast is ook aangegeven dat eenmalige kosten niet per definitie incidenteel zijn. Ter illustratie, de kosten voor een pilot voor WMO zijn structureel. De kosten zijn mogelijk eenmalig, maar de aard wordt gezien als structureel gezien de wettelijke taak van de WMO.

In de begroting 2023 wordt de storting in de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting als incidenteel beoordeeld.

Tabel Incidentele baten en lasten

Programma/ Omschrijving "+ / +" is voordeel (bedragen * € 1.000)	Lasten				Baten			
	2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Programma 0 t/m 8	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal incidenteel	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves								
Storting/Dekking Concernreserve	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve onderwijshuisvesting	-500	-1.000	-1.500	0	0	0	0	0
Totaal incidenteel	-500	-1.000	-1.500	0	0	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-500	-1.000	-1.500	0	0	0	0	0

Mutaties reserves per programma

Mutaties reserves per programma (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 Onttrekking	Begroting 2023 Toevoeging	Begroting 2023 Saldo mutaties
P0 Bestuur en ondersteuning	378	0	378
P2 Verkeer en vervoer	116	0	116
P3 Economie	0	0	0
P4 Onderwijs	0	-500	-500
P5 Sport, cultuur en recreatie	197	-20	177
P6 Sociaal Domein	387	0	387
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
P8 Wonen en bouwen	57	0	57
Totaal mutaties reserves	1.135	-520	615

Toelichting

Hieronder worden de reservemutaties per programma toegelicht.

Programma 0 Bestuur en Ondersteuning (saldo mutaties € 378.000)

De onttrekking van € 378.000 betreft een onttrekking aan reserve Regionale investeringen ter dekking van de bijdrage aan het Regionaal Investerings-Fonds aan Holland Rijnland voor het project Rijnlandroute.

Programma 2 Verkeer en Vervoer (saldo mutaties € 116.000)

Het totale saldo wordt onttrokken aan de kapitaaldeckingsreserve ter dekking van kapitaallasten van verschillende projecten, waaronder Leidseweg, Vlietweg Fase 2 en Knooppunt Voorschoten.

Programma 4 Onderwijs (saldo mutaties € 500.000)

In het kader van de toekomstige opgaven inzake onderwijshuisvesting en ter invulling van het door de raad aangenomen amendement 154, wordt een deel van het positieve begrotingssaldo 2023-2025 (€ 500.000) ingezet ter voeding van de bestemmingsreserve onderwijshuisvesting.

Programma 5 Sport, Cultuur en recreatie (saldo mutaties € 177.000)

Per saldo wordt er € 37.000 onttrokken aan de kapitaaldeckingsreserve ter dekking van de kapitaallasten van verschillende sportvelden. Een bedrag van € 40.000 wordt onttrokken aan bestemmingsreserve Maatschappelijke agenda ter dekking voor de lasten van een sportcoördinator. Daarnaast wordt een bedrag van € 100.000 onttrokken aan bestemmingsreserve Exploitatiebijdrage zwembad.

Programma 6 Sociaal Domein (saldo mutaties € 387.000)

Een bedrag van € 362.000 wordt onttrokken aan bestemmingsreserve Sociaal Domein, waarvan € 30.000 voor herindicaties WMO en € 332.000 in het kader van incidentele capaciteitsuitbreiding bij afdeling Mens en Samenleving. Tevens is er een onttrekking van € 25.000 aan de kapitaaldeckingsreserve ter dekking van kapitaallasten van Buurthuis Vlietwijk.

Programma 8 Wonen en Bouwen (saldo mutaties € 57.000)

Het gehele bedrag is gerelateerd aan de grondexploitatie, waarvan € 7.000 onttrokken wordt aan de kapitaaldeckingsreserve ter dekking van kapitaallasten en € 50.000 wordt onttrokken aan de concernreserve ter dekking van een storting in de voorziening van de Duivenvoorde Corridor.

Nieuw beleid per programma

Tabel Nieuw beleid per programma
(Bedragen * € 1.000 / "-"= nadeel, "+"= voordeel)

Nieuw beleid	2023	2024	2025	2026
Programma 0 bestuur en ondersteuning				
Businesscase gemeentewerf	-100			
Businesscase gemeentehuis	-100			
Burgerparticipatie	-100	-100	-100	-100
Bestuurskracht	-80		-80	
Programma 1 Veiligheid				
Programma 2 Verkeer en vervoer				
Opstellen parkeernota	-40			
Verkeerskundige aanpassingen	-50	-50	-50	-50
Expertise verkeersbesluiten	-20	-20	-20	-20
Expertise verkeerskundige vraagstukken	-10	-10	-10	-10
Programma 3 Economie				
Actualisatie visie Dobbewijk	-25			
Onderzoek opzet ondernemersfonds	-25			
Project British School	-8			
Programma 4 Onderwijs				
Herijking IHP en visie IKC	-50			
Onderzoek Fortgensschool	-75			
Reserve onderwijshuisvesting	-500	-1.000	-1.500	-
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie				
Boomcompensatiefonds	-10			
Sim subsidie	10	10	10	2
Onderhoudslasten Bibliotheek Plus			-49	-49
Programma 6 Sociaal domein				
Uitbreiding jongerenwerk	-73	-145	-145	-145
Opstellen beleidsplan sociaal domein	-50			
Opstellen subsidiebeleid	-50			
Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Advies hydrologie en geotechniek	-35	-35	-35	-35
Opstellen groenvisie	-50			
Programma 8 Wonen en bouwen				
Opstellen woonvisie	-10			
Organiseren woningvoorraad	-8			
Opstellen woonzorgvisie	-50			
Programma overstijgend				
Nieuwe investeringen		-23	-23	-23
Totaal	-1.509	-1.373	-2.002	-430

Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves 2022-2026 per 31 december	Begroting 2022	Vermeerderingen 2023	Verminderen 2023	Begroting 2023	Vermeerderingen 2024	Verminderen 2024	Begroting 2024	Vermeerderingen 2025	Verminderen 2025	Begroting 2025	Vermeerderingen 2026	Verminderen 2026	Begroting 2026
Algemene reserves													
Concernreserve	13.259	0	-49	13.209	0	-49	13.160	0	-49	13.110	0	0	13.110
Reserve weerstandsvermogen	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000
Totaal algemene reserves	17.259	0	-49	17.209	0	-49	17.160	0	-49	17.110	0	0	17.110
Bestemmingreserves													
BR bovenwijkse voorzieningen	245	0	0	245	0	0	245	0	0	245	0	0	245
BR Volkshuisvesting	399	0	0	399	0	0	399	0	0	399	0	0	399
BR egalisatiesres.sociaal domein	1.646	0	-362	1.284	0	-138	1.146	0	0	1.146	0	0	1.146
BR regionale investeringen	756	0	-378	378	0	-378	0	0	0	0	0	0	0
BR duurzaamheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BR Gemeentewerf	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805	0	0	805
BR rekenkamercommissie WVO	92	0	0	92	0	0	92	0	0	92	0	0	92
BR monumenten	290	0	0	290	0	0	290	0	0	290	0	0	290
BR kapitaallasten (Hoofdrekening)	3.185	20	-206	3.000	20	-206	2.814	20	-206	2.629	20	-206	2.444
BR Accommodaties gemeentelijk personeel	142	0	0	142	0	0	142	0	0	142	0	0	142
BR Reorganisatie	501	0	0	501	0	0	501	0	0	501	0	0	501
BR egalisatiereserve omgevingsvergunning	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900	0	0	1.900
BR invoering Omgevingswet	-15	0	0	-15	0	0	-15	0	0	-15	0	0	-15
BR Maatschappelijke agenda	120	0	-40	80	0	0	80	0	0	80	0	0	80
BR Klimaatgelden	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37	0	0	37
BR Brede adviesraad	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19
BR Exploitatie zwembad	901	0	-100	801	0	-100	701	0	-100	601	0	-100	501
BR Culturele accommodatie	3.000	0	0	3.000	0	0	3.000	0	0	3.000	0	0	3.000
BR Groot onderhoud zwembad	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500	0	0	500
BR Verevening sociale woningbouw	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	100
BR Onderwijshuisvesting	0	500	0	500	1.000	0	1.500	1.500	0	3.000	0	0	3.000
Totaal bestemmingreserves	14.622	520	-1.086	14.057	1.020	-822	14.256	1.520	-306	15.471	20	-306	15.185
Totaal reserves	31.881	520	-1.135	31.267	1.020	-871	31.416	1.520	-355	32.581	20	-306	32.296

Bedragen x € 1.000

Overzicht voorzieningen 2022-2026	Begroting	Vermeerderingen	Verminderingen	Begroting	Vermeerderingen	Verminderingen	Begroting	Vermeerderingen	Verminderingen	Begroting	Vermeerderingen	Verminderingen	Begroting	
per 31 december	2022	2023	2023	2023	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026	
Voorzieningen verplichtingen, verliezen														
Voorz. pensioenen & wachtgelden bestuur	2.988	2	-90	2.900	2	-90	2.811	2	-90	2.723	2	-90	2.634	
Voorz. spaarcontracten	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40	0	0	40	
Voorz. beeldenplan	27	0	0	27	0	0	27	0	0	27	0	0	27	
Voorz. parkeergarage Rabobank Deltaplein	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226	0	0	3.226	
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	6.281	2	-90	6.193	2	-90	6.104	2	-90	6.015	2	-90	5.927	
Voorzieningen voor risico's														
Voorz. Vd Hoevenpark stimul.subs. woning	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	
Totaal voorzieningen voor risico's	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0	0	19	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen														
Voorziening openbare verlichting	269	160	-143	286	160	-138	309	160	-146	323	160	-157	326	
Voorziening baggerwerkzaamheden	51	11	0	61	11	0	72	11	0	83	11	0	93	
Voorziening speelplaatsen	436	173	-290	319	173	-60	432	173	-245	360	173	-289	244	
Voorziening buitenonderhoud schoolgeb.	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	
Voorziening onderhoud wegen	1.864	703	-1.150	1.417	703	-300	1.820	703	-390	2.133	703	-380	2.456	
Voorziening onderhoud VRI	325	69	-81	313	69	-74	308	69	-223	154	69	-48	175	
Voorziening onderhoud bruggen	73	65	-70	67	65	-70	62	65	-70	56	65	-33	88	
Voorziening onderhoud zwembad		576		-177	400		-118	281		-110	171		-69	102
Voorziening planmatig onderhoud vastgoed		287	316	-419	184	316	-432	68	316	-346	38	316	-271	83
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.114	1.496	-2.330	3.280	1.496	-1.192	3.585	1.496	-1.530	3.551	1.496	-1.247	3.800	
Voorziening toek.verv.inv.heffing														
Voorziening riolering	2.379	0	0	2.379	0	0	2.379	0	0	2.379	0	0	2.379	
Voorziening afvalstoffenheffing	843	0	0	843	0	0	843	0	0	843	0	0	843	
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	3.221	0	0	3.221	0	0	3.221	0	0	3.221	0	0	3.221	
Totaal Voorzieningen	13.635	1.498	-2.420	12.713	1.498	-1.282	12.929	1.498	-1.620	12.806	1.498	-1.337	12.966	

Bedragen x € 1.000

Investerings

Investeringsplanning 2023 - 2026				
Omschrijving investering	2023	2024	2025	2026
Investerings in Bruggen	570.000	149.000	269.000	396.000
Investerings wegen	550.000	600.000	660.000	600.000
Verkeersmaatregelen	730.000	451.000	360.000	360.000
Bibliotheek Plus	1.041.000	4.164.000	-	-
Koninklijke Marinelaan / gemeentewerf	-	-	-	1.700.000
Verduurzaming vastgoed	-	33.000	-	-
IHP - Fortgensschool	-	-	-	4.000.000
Tractie buiten gesloten systeem	44.000	-	-	-
Overige	95.000	-	-	-
Totaal Investerings buiten gesloten systeem	3.030.000	5.397.000	1.289.000	7.056.000
Integraal waterketenplan (IWKP)	5.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Afvalcontainers	250.000	250.000	250.000	250.000
Tractie binnen gesloten systeem	148.000	326.000	40.000	0
Totaal Investerings binnen gesloten systeem	5.398.000	4.576.000	4.290.000	4.250.000
Totaal Investerings	8.428.000	9.973.000	5.579.000	11.306.000

Investeringsplanning 2027 - 2032						
Omschrijving investering	2027 2028		2029 2030		2031	2032
Investerings in Bruggen	1.147.000	176.000	-	-	-	1.768.000
Investerings wegen	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
Verkeersmaatregelen	360.000	360.000	360.000	360.000	360.000	360.000
Bibliotheek Plus	-	-	-	-	-	-
Koninklijke Marinelaan / gemeentewerf	1.700.000	-	-	-	-	-
Verduurzaming vastgoed	-	-	-	-	-	-
Gemeentehuis upgrade & verduurzamen	5.535.000	5.535.000	-	-	-	-
IHP - Fortgensschool	-	-	-	-	-	-
IHP - Nutsbasisschool	4.200.000	-	-	-	-	-
IHP - RKbs Emmaus	-	-	-	-	5.100.000	-
Tractie buiten gesloten systeem	-	-	-	-	-	-
Overige	-	-	-	-	-	-
Totaal Investerings buiten gesloten systeem	13.542.000	6.671.000	960.000	9.585.000	6.060.000	2.728.000
Integraal waterketenplan (IWKP)	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Afvalcontainers	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Tractie binnen gesloten systeem	-	-	-	-	-	-
Totaal Investerings binnen gesloten systeem	4.250.000	4.250.000	4.250.000	4.250.000	4.250.000	4.250.000
Totaal Investerings	17.792.000	10.921.000	5.210.000	13.835.000	10.310.000	6.978.000

Investeringsplafond

In iedere begroting en de meerjarenramingen wordt de omvang van de afschrijvingslasten berekend en opgenomen. De gevolgen van investeringen sorteren met name op de langere termijn hun effect. Het met ingang van 2014 ingestelde investeringsplafond is komen te vervallen.

Subsidies

In de begroting 2023 zijn de volgende bedragen opgenomen, waarvoor subsidies beschikt kunnen worden:

Tabel Subsidieoverzicht

Onderdeel subsidieplan 2020 t/m 2023	Budget	Subsidieplafond vastgesteld
Thema 1: welzijn	€ 1.391.719	Ja
Thema 2: bibliotheekvoorziening	€ 422.000	Nee
Thema 2: vluchtelingenwerk	€ 27.002	Nee
Thema 2: lokale omroepactiviteiten	€ 17.435	Nee
Thema 2: reddingswerk	€ 1.221	Ja
Thema 2: preventie jeugdcriminaliteit	€ 6.994	Ja
Thema 2: antidiscriminatievoorziening	€ 18.460	Ja
Thema 3: cultuur, cultureel erfgoed, sport, scouting	€ 93.419	Ja

Subsidieplafonds

Het college heeft voor het overgrote deel van de subsidies subsidieplafonds bepaald (onder voorbehoud van vaststelling van de bedragen in deze begroting) om de uitgaven juridisch te limiteren. De subsidiebudgetten waarvoor geen plafond is vastgesteld, worden bepaald op basis van wettelijke richtlijnen of worden anderszins beïnvloed van buitenaf. Hierbij moet – binnen de financiële kaders over de begroting – afgeweken kunnen worden van het hier opgenomen subsidiebudget. Voor wat betreft de verdeling van subsidies binnen de thema's is bepaald dat verstrekking van subsidie plaatsvindt zoals verwoord in het subsidieplan 2021-2024, totdat het voor de betrokken subsidie vastgestelde subsidieplafond is bereikt.

Rapportage via de jaarrekening

De rapportage over de beschikte subsidies wordt opgenomen in de jaarrekening 2023.

Baten en lasten per taakveld

Jaarlijks wordt door het rijk het nieuwe *Iv3 Informatievoorschrift* gepubliceerd. Hierin staan o.a. voorschriften over welke baten en lasten op welke taakvelden moeten worden verantwoord. Met ingang van verslagjaar 2023 is er veel gewijzigd in deze voorschriften, voornamelijk binnen het sociaal domein. Daarnaast zijn er nog twee verschuivingen van de taakvelden 2.2 en 7.1 naar programma 6. Op de overige taakvelden van de begroting heeft de aanpassing van de voorschriften geen effect. Daarom zijn die ook niet in onderstaand overzicht opgenomen.

In verband met de late publicatie van de nieuwe indeling in relatie tot het werk aan de begroting, is de begroting hierop nog niet aangepast. Onderstaande tabel geeft de saldi per taakveld (exclusief reservemutaties) volgens zowel de oude als de nieuwe indeling weer. Bij de voorjaarsnota 2023 wordt de begroting gewijzigd conform de nieuwe voorschriften.

#	Naam taakveld in begroting	Naam taakveld volgens Iv3	Saldo Begroting	Saldo Iv3
2.2	Parkeren	Parkeren	89.127	90.863
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Samenkracht en burgerparticipatie	1.706.444	747.314
6.2	Wijkteams	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	472.381	2.528.341
6.3	Inkomensregelingen	Inkomensregelingen	2.050.392	2.112.315
6.4	Begeleide participatie	WSW en beschut werk	253.847	253.847
6.5	Arbeidsparticipatie	Arbeidsparticipatie	829.100	688.555
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.095.486	972.150
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-	3.793.163	-
6.71a	-	Hulp bij het huishouden (WMO)	-	1.917.478
6.71b	-	Begeleiding (WMO)	-	1.383.398
6.71c	-	Dagbesteding (WMO)	-	348.939
6.71d	-	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	241.398
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-	6.715.822	-
6.72a	-	Jeugdhulp begeleiding	-	497.492
6.72b	-	Jeugdhulp behandeling	-	497.492
6.72c	-	Jeugdhulp dagbesteding	-	497.492
6.72d	-	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	1.248.720
6.73a	-	Pleegzorg	-	497.492
6.73b	-	Gezinsgericht	-	497.492
6.73c	-	Jeugdhulp met verblijf overig	-	658.492
6.74a	-	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	740.492
6.74b	-	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	497.492
6.74c	-	Gesloten plaatsing	-	497.492
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	472.515	-
6.81a	-	Beschermd wonen (WMO)	-	133.807
6.81b	-	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	231.167
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	1.459.871	-
6.82a	-	Jeugdbescherming	-	653.192

6.82b		Jeugdreclassering	-	638.192
7.1	Volksgezondheid	Volksgezondheid	1.881.501	1.748.541
	Begrotingssaldo excl. Reservemutaties		20.819.649	20.819.648